

#DOBRAJESTWIECI

PORADNIK DLA OPIEKUNÓW
SZKOLNYCH KOT CARITAS

CARITAS POLSKA 2022

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Stwierdzano że podjęte - NIE na podstawie umowy NIE-400020465/2014 - zadanie z zakresu zdrowia publicznego. Pozytywnie oceniło - realizacja projektu i pomyślnie zakończonych wychowawczych interwencji oraz profilaktycznych działań na podstawać nieakceptuje.

Autorzy:

Iwona Ciećwierz

Jagoda Kwiecień

Teresa Michalska

Gabriela Sadowska

Magdalena Tchórznicka

Krzysztof Tomiak

Marta Wojtkowska-Radzicka

s. Beata Zawiślak USJK

koordynacja projektu: Hubert Kasprzak

koordynacja merytoryczna: Marta Dobrzyńska

koordynacja prac: Magdalena Jaworska

konsultacja prawna: mec. Karol Kuliński

recenzja i dokumenty: Krzysztof Tomiak

korekta językowa: Anna Rudzińska

skład i korekta: Anna Głuszcak-Turska

projekt okładki: Marta Wojtkowska-Radzicka

projekt layoutu: Anna Głuszcak-Turska

REDAKCJA**Centrum Wolontariatu Caritas Polska**

ks. Tomasz Roda – Zastępca Dyrektora Caritas Polska

s. Beata Zawiślak USJK – Specjalista ds. Szkolnych Kół Caritas

Sfinansowano ze środków MEiN na podstawie umowy MEiN/2022/DWEW/1514 Zadanie z zakresu zdrowia publicznego” Pozytywna szkoła – realizacja projektów i programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych.

**Ministerstwo
Edukacji i Nauki**

Sfinansowano ze środków MEiN na podstawie umowy MEiN/2022/DWEW/1514 Zadanie z zakresu zdrowia publicznego” Pozytywna szkoła – realizacja projektów i programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych.

Spis treści

I SPOTKANIA FORMACYJNE	7
1. WRZESIEŃ – OD NOWA	9
2. PAŹDZIERNIK – NA OKRĄGŁO	12
3. LISTOPAD – CHLEB SZCZĘŚCIA	16
4. GRUDZIEŃ – MARANA THA!	21
5. STYCZEŃ – LEKCJA MIŁOŚCI	24
6. LUTY – BYĆ BLISKO	28
7. MARZEC – DAJ SIĘ PO(D)NIEŚĆ	31
8. KWIECIEŃ – NIE MA GO TU... – PASCHA	36
9. MAJ – MAMY SIEBIE	39
10. CZERWIEC – DZIEŃ DZIECKA!?	42
11. LIPIEC – LAUDATO SI'	45
12. SIERPIEŃ – ŻYJ Z CAŁYCH SIŁ	48
II GRY I ZABAWY NA DOBRY POCZĄTEK	51
III KARTY ZE SŁOWEM	55
1. WRZESIEŃ – OD NOWA	59
2. PAŹDZIERNIK – NA OKRĄGŁO	60
3. LISTOPAD – CHLEB SZCZĘŚCIA	61
4. GRUDZIEŃ – MARANA THA!	62
5. STYCZEŃ – LEKCJA MIŁOŚCI	63
6. LUTY – BYĆ BLISKO	64
7. MARZEC – DAJ SIĘ PO(D)NIEŚĆ	65
8. KWIECIEŃ – NIE MA GO TU... – PASCHA	66
9. MAJ – MAMY SIEBIE	67
10. CZERWIEC – DZIEŃ DZIECKA!?	68
11. LIPIEC – LAUDATO SI'	69
12. SIERPIEŃ – ŻYJ Z CAŁYCH SIŁ	70
IV KARTY INSPIRACJI	71
1. WRZESIEŃ – OD NOWA	74
2. PAŹDZIERNIK – NA OKRĄGŁO	76
3. LISTOPAD – CHLEB SZCZĘŚCIA	78
4. GRUDZIEŃ – MARANA THA!	80

5. STYCZEŃ – LEKCJA MIŁOŚCI.....	82
6. LUTY – BYĆ BLISKO.....	84
7. MARZEC – DAJ SIĘ PO(D)NIEŚĆ.....	86
8. KWIECIEŃ – NIE MA GO TU... – PASCHA.....	88
9. MAJ – MAMY SIEBIE.....	90
10. CZERWIEC – DZIEŃ DZIECKA!?	92
11. LIPIEC – LAUDATO SI'.....	94
12. SIERPIEŃ – ŻYJ Z CAŁYCH SIŁ.....	96
13. MAM TALENT (I NIE ZAWAHAM SIĘ GO WYKORZYSTAĆ).....	98
V PRACA NAD PROJEKTEM.....	101
WSTĘP.....	103
1. CZYM JEST PROJEKT/PROJEKT SPOŁECZNY. KROK PO KROKU.....	104
2. JAK GENEROWAĆ POMYSŁY? DIAGNOZA LOKALNA	106
3. JAK WYZNACZYĆ CELE?.....	108
4. OKREŚLENIE CELÓW I PLANOWANIE, CZYLI JAK STWORZYĆ HARMONOGRAM	110
5. PODZIAŁ OBOWIĄZKÓW.....	112
6. EWALUACJA.....	114
7. CZYM JEST DIAGNOZA LOKALNA?.....	116
VI ZAŁĄCZNIKI.....	129
VII JAK W ATRAKCYJNY SPOSÓB ZAPREZENTOWAĆ SWOJE DZIAŁANIE?.....	139
WSTĘP.....	141
1. UWIERZ MI! ROZWÓJ KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH, KOMUNIKACJI, WSPÓŁPRACY I WSPÓŁDZIAŁANIA	151
2. PREZENTUJEMY SIĘ W @SIECI	157
VIII NIEKTÓRE PROBLEMY SZKOLNEGO WOLONTARIATU	161
IX NOC W SZKOLE	170
X PRAWO I DOKUMENTY SKC.....	173

Szanowni Państwo,

oddajemy w Wasze ręce najnowszy poradnik dla opiekunów Szkolnych Kół Caritas, stworzony przy okazji projektu „Dobra jest więcej – szkolny wolontariat” finansowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Dołożyliśmy wszelkich starań, by niniejsza publikacja była praktyczna i użyteczna oraz by jak najlepiej odpowiadała na potrzeby zarówno tych, którzy dopiero chcą założyć Szkolne Koło Caritas, jak i tych, którzy już są opiekunami młodych wolontariuszy. W poradniku uwzględniliśmy wiele ważnych tematów, które konsultowaliśmy z osobami czynnie zaangażowanymi w działalność SKC. Ponadto przygotowaliśmy scenariusze zajęć oraz karty pracy. Mamy nadzieję, że materiały te będą pomocne na Waszych spotkaniach.

Teraz czas na kilka faktów, z których możemy być dumni! Szkolne Koła Caritas już od 1995 roku skupiają dzieci ze szkół podstawowych i średnich, wychowawców oraz duszpasterzy wokół idei pomagania bliźnim w potrzebie. Wolontariat stał się stylem życia dla ponad 54 000 wolontariuszy oraz dla ponad 3 800 opiekunów SKC zrzeszonych w blisko 2 700 Szkolnych Kółach Caritas.

Trudno wyobrazić sobie życie wielu szkół i wspólnot parafialnych bez uśmiechu i zaangażowania młodych wolontariuszy. Młodzież poświęca swój wolny czas, by pomagać rówieśnikom, osobom starszym, niepełnosprawnym i chorym. Jest obecna wszędzie tam, gdzie potrzeba pomocy. Stara się do szarej prozy życia wpuścić jasne promienie miłości. Mądre wprowadzenie młodzieży w doświadczenie bezinteresownej pomocy to zadanie dla opiekunów Szkolnych Kół Caritas. To od autentycznej i pełnej zaangażowania postawy opiekunów zależy integralny rozwój członków SKC i ich pasja bycia z drugim człowiekiem.

Pragnę w tym miejscu wyrazić wdzięczność wszystkim osobom zaangażowanym w to piękne dzieło i życzyć wszystkim – wychowawcom, opiekunom, duszpasterzom, dzieciom i młodzieży – aby wolontariat stał się dla nich nie tylko wspaniałą życiową przygodą, okazją do budowania trwałych przyjaźni, rozwoju osobistego, ale nade wszystko czasem rozwoju relacji z Chrystusem – Tym, który jest źródłem miłosierdzia i wszelkiego dobra.

Na koniec pragnę przywołać fragment encykliki Benedykta XVI, „Deus caritas est”: *Działanie praktyczne pozostaje niewystarczające, jeśli nie jest w nim dostrzegalna miłość do człowieka, miłość, która karmi się spotkaniem z Chrystusem. Głęboki, osobisty udział w potrzebie i cierpieniu drugiego staje się w ten sposób daniem samego siebie: aby dar nie upokarzał drugiego, muszę mu dać nie tylko coś mojego, ale siebie samego, muszę być obecny w darze jako osoba”.*

Z błogostawieństwem oraz życzeniami owocnej służby i pięknego osobistego życia

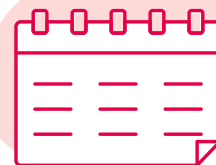

ks. dr Marcin Iżycki
Dyrektor Caritas Polska

S. BERTA ZAWISŁAK USJK

1. WRZESIEŃ – OD NOWA

Zagadnienia: Wrzesień czasem wspólnych planów na przyszłość

Tematy spotkania:

- Wspólnota jako moje miejsce
- Radość z wakacji
- Dzieło stworzenia
- Planowanie wspólnego czasu

Czas spotkania: ok. 45 minut

Przydatne materiały:

- Pismo Święte
- świeca
- encyklika *Laudato si'*
- małe kartki i pisaki (dla wszystkich)
- tablica lub duża kartka, na której będzie można przyklejać odpowiedzi uczestników
- pamiątki z wakacji (opcjonalnie)

Przebieg spotkania:

Integracja:

Przywitaj się ze wszystkimi – najpierw podejdź do każdego osobno, a potem przywitaj całą grupę. Postaraj się zauważyć każdego z uczestników. Jeśli są jacyś nowi, to zatrzymaj się z nimi dłużej, aby się dobrze poczuli.

Wprowadzenie:

Zanim przejdziecie do planowania przyszłości, zaprosz wszystkich uczestników do chwilowego powrotu do wspomnień z wakacji. Jeśli mają ochotę, mogą opowiedzieć, gdzie byli lub pokazać jakieś zdjęcie lub pamiątkę. Rozdaj małe kartki i poproś, by każdy napisał jedną rzecz, która go pochłonęła w wakacje choćby na chwilę i dała mu poczucie szczęścia. Następnie poproś, aby dopisali, jaką potrzebę w ten sposób

zaspokoili. Zbierz te kartki, przyczep do tablicy i przeczytaj głośno, ale anonimowo. Podsumuj, że czas wakacji jest piękny i podziękuj, że podzielili się swoimi przeżyciami. Zauważ, jak wiele dobra wydarzyło się w tym czasie. A teraz czas na kolejne, bo: MAMY SIEBIE!

Jeśli masz możliwość, włącz: Mamy siebie
https://www.youtube.com/watch?v=l01_7R3ppJY

Porozmawiajcie o tym, co możecie zrobić w swoim środowisku – zaprosz do odkrycia nowych przestrzeni do działania.

Słowo:

Zapał świecę i poproś kogoś o odczytanie Psalmu 8.

O Panie, nasz Boże, jak przedziwne Twe imię po wszystkich ziemi!
Tyś swój majestat wyniósł nad niebiosy.
Sprawiłeś, że [nawet] usta dzieci i niemowląt oddają Ci chwałę,
na przekór Twym przeciwnikom, aby poskromić nieprzyjaciela i wroga.
Gdy patrzę na Twe niebo, dzieło Twych palców,
księżyc i gwiazdy, któreś Ty utwierdził:
czym jest człowiek, że o nim pamiętasz,
i czym – syn człowieczy, że się nim zajmujesz?
Uczyliś go niewiele mniejszym od istot niebieskich,
chwałę i czią go uwieńczyłeś.
Obdarzyś go władzą nad dziełami rąk Twoich;
złożyś wszystko pod jego stopy:
owce i bydło wszelakie, a nadto i polne stada,
ptactwo powietrzne oraz ryby morskie,
wszystko, co szlaki mórz przemierza.
O Panie, nasz Panie, jak przedziwne Twe imię po wszystkich ziemi!

Komentarz:

Ten psalm pokazuje, jak wiele człowiek otrzymał od Boga. Kiedy zdajemy sobie z tego sprawę, w sercu rodzi się pragnienie dzielenia się tym, co mamy!

Psalm 8 może stać się zachętą do wdzięczności za dzieło stworzenia. Poproś teraz uczestników, by powiedzieli o jednej rzeczy stworzonej przez Boga, za którą są wdzięczni.

A co na to papież Franciszek?

Wszyscy możemy współpracować jako narzędzia Boga w trosce o stworzenie, każdy ze swoją kulturą i doświadczeniem, swoimi inicjatywami i możliwościami. (*Laudato si'*, 14)

Przed nami nowy rok szkolny, zatem zaczynamy OD NOWA myśleć o tym, co dla nas ważne, co chcemy dać sobie i innym.

Działanie:

Powiedz, że dopiero rozpoczął się wrzesień, więc przed Wami dużo czasu na wspólne działania! Jednak, aby ten czas nie przeleciał Wam przez palce, należy dobrze go zaplanować.

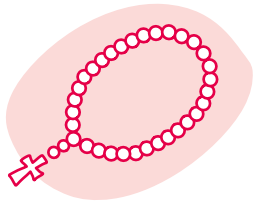

Podziel uczestników na pięć grup i poproś, by każda z nich napisała na tablicy konkretne działanie, które może podjąć w tym roku (najlepiej jedno działanie na miesiąc). Oczywiście chodzi o takie akcje, które można zrealizować w Waszym środowisku. Następnie przeczytajcie je wszystkie, przeanalizujcie i wspólnie zaplanujcie cały rok pracy i spotkań. Koniecznie zapiszcie Wasze plany!

Modlitwa na zakończenie:

Poproś uczestników, by wybrali jedno zdanie z Psalmu 8 i głośno je odczytali. Nie szkodzi, jeśli będą się powtarzać.

2. PAŹDZIERNIK – NA OKRĄGŁO

Zagadnienia: Październik czasem modlitwy różańcowej

Tematy spotkania:

- Św. Dominik – od kontemplacji do aktywności
- Różaniec – modlitwa dla wytrwałych
- Wspólna modlitwa

Czas spotkania: ok. 45 minut

Przydatne materiały:

- *Pismo Święte*
- świeca
- koraliki, pestki, ziarenka i sznurki do zrobienia różańca (proponuję technikę dowolną, w zależności od możliwości czasowych i dostępnych materiałów, wiele podpowiedzi można znaleźć na stronach internetowych)

Jak zrobić różaniec:

- <https://www.youtube.com/watch?v=FA12V87A5GU>
- <https://www.youtube.com/watch?v=qNsHWhLqKsU>

Przebieg spotkania:

Integracja:

Przywitaj się ze wszystkimi uczestnikami spotkania. Zapytaj, co dobrego wydarzyło się u nich w ostatnim czasie. By zachęcić ich do odpowiedzi, możesz zacząć od siebie.

Wprowadzenie:

Trwa październik, który od wielu lat kojarzony jest z modlitwą różańcową. Różaniec może nam się wydawać trochę monotony, ale jeśli naprawdę wsłuchamy się w tekst tej modlitwy, może ona stać się wspaniałą przygodą! Nie musisz przecież zmawiać całej modlitwy na raz, jeśli Cię to męczy.

Słowo:

Zapał świecę i odczytaj fragment z Pisma Świętego:

Zawsze się radujcie, nieustannie się módlcie! W każdym położeniu dziękujcie, taka jest bowiem wola Boża w Jezusie Chrystusie względem was. Ducha nie gaście, proroctwa nie lekceważcie! Wszystko badajcie, a co szlachetne – zachowujcie! Unikajcie wszystkiego, co ma choćby pozór zła. (1 Tes 5,16-22)

Św. Paweł wzywa nas do nieustannej modlitwy, z której będzie wypływać nasze działanie.

Pogłębienie refleksji:

Różaniec to sposób modlitwy, ale też „narzędzie” do jej odmawiania, czyli sznur z koralikami, czyli inaczej paciorkami, ułatwiający liczenie poszczególnych wezwań. Sposób odmawiania tej modlitwy i jej obecna forma kształtowały się przez wiele lat. Różaniec często kojarzony jest z osobą św. Dominika, który przedstawiany jest jako ten, który miał go dostać od Maryi podczas objawiania. To podkreśla ważną rolę zakonu dominikańskiego w rozpowszechnianiu modlitwy różańcowej. Mnisi nieśli ją w świat, wraz ze Słowem Bożym. Papież Pius V (dominikanin) specjalną bullą podkreślił rolę różańca w Kościele i nadał mu odpowiednią rangę. W 2002 roku Jan Paweł II napisał *List apostołski o różańcu*, w którym dodał do istniejących już tajemnic – tajemnice światła.

Działanie:

Teraz zachęć wszystkich uczestników spotkania do zrobienia własnego różańca. Zobaczcie, jak niewiele do tego potrzeba. Mogą to być zwykłe ziarenka, np. kawy lub jakieś pestki, koraliki, do tego kawałek sznurka i gotowe! Własnoręcznie zrobiony różaniec można komuś podarować lub odmawiać go samemu. Będzie on przypominał, że każde działanie powinno wypływać z modlitwy.

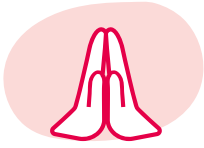
Zakończenie:

Październik jest miesiącem różańcowym, ta modlitwa pomaga odnaleźć wewnętrzną harmonię. Więcej o tym na stronach Kwartalnika Caritas 3/2021, w artykule *Październik – W duchu boskiej harmonii*.

<https://caritas.pl/wp-content/uploads/2021/08/kwartalnik-3-2021-eco.pdf> (s. 49)

Modlitwa na zakończenie:

Jeśli macie czas i przestrzeń, to zachęcam do modlitwy różańcowej: może jedna dziesiątka?

Tajemnice światła

1. Chrzest Pana Jezusa w Jordanie

Czy pamiętasz ten moment, kiedy wchodzisz do wody? Czujesz, że ogarnia twoje ciało, gdy zanurzasz się w niej coraz głębiej. Można to porównać do modlitwy różańcowej – kiedy zaczynamy przesuwac paciorki, zanurzamy się w modlitwie. Wchodzimy w głębię tajemnic. W życiu spotykamy sytuacje, których nie rozumiemy, które są dla nas tajemnicą. Tajemnica cierpienia, radości, choroby, śmierci – doświadczamy ich, nie wiedząc do końca, dlaczego. Jeżeli z wiarą przyjmujemy doświadczenia, które są dla nas niezrozumiałe, może nad nami również otworzy się niebo i usłyszymy głos, że jesteśmy dziećmi kochanymi przez Ojca.

2. Cud w Kanie Galilejskiej

To ekscytujące, że Jezus objawia się jako Bóg tam, gdzie chłopak wyznaje miłość dziewczynie. Przemiana wody w wino w Kanie Galilejskiej jest znakiem obfitości, ogromu miłości, którą obdarza nas Bóg. Z tej miłości stworzył świat, abyśmy mogli w nim zamieszkać jak w domu. My też czynimy ze swojego serca dom, w którym może zamieszkać druga osoba. Ale Bóg idzie o krok dalej – widząc, jak ten podarowany dom jest przez nas traktowany, otwiera swoje serce, byśmy, poranieni i często samotni w swoim cierpieniu, mogli w nim zamieszkać i odpocząć.

3. Głoszenie Królestwa Bożego i wzywanie do nawrócenia

Święty Franciszek powiedział braciom, by głosili Ewangelię wszelkiemu stworzeniu. I tu przejawia się jego geniusz, bo wiedział, że Ewangelię głosimy nie tylko wtedy, kiedy ludzie na nas patrzą, ale również wtedy, gdy przebywamy w samotności. Głosimy wtedy, gdy idziemy sami na spacer do lasu czy samotnie kajakiem opływamy jezioro. Głosić Ewangelię wszelkiemu stworzeniu to dostrzegać w każdej istocie, we wszystkim, co nas otacza, znak Bożej obecności.

4. Przemienienie na górze Tabor

Poznanie rzeczywistości łączy się z wysiłkiem, z wchodzeniem na górę. Trzeba dużej uważności, by dostrzegać w trudnych sytuacjach głos Jezusa, który przygotowuje nas do tego, co ma nadejść. Każda chwila przygotowuje nas na moment śmierci. Je-

żeli ma się wydarzyć w życiu coś trudnego, to wcześniej pojawiają się sytuacje, które nas na to przygotowują i które nas uczą. Już teraz obserwujemy skutki lekkomyślnej działalności człowieka – anomalie klimatyczne, ginięcie gatunków. Od nas zależy, czy potraktujemy te znaki poważnie. Boże, dodaj nam mądrości, byśmy przestali niszczyć nasz wspólny dom.

5. Ustanowienie Eucharystii

To niesamowite, że Bóg, który jest Stwórcą, zamyka się w kawałku chleba i kropli wina. Pozwala się połamać, by stać się pokarmem dla wszystkich. Jezus nie kalkuluje i nie jest wyrachowany. Nie zagarnia dla siebie, ale cały się oddaje, bo wie, że woła miłosiernego Ojca jest dzielenie siebie i rozdawanie potrzebującym. Naszym zadaniem jest takie dzielenie siebie, swojej obecności, uwagi, które wszystkim spragnionym pokaże drogę do wody żywej. Daj nam Boże wody żywej, byśmy już nigdy nie pragnęli. Daj nam siebie, byśmy nigdy nie byli głodni.

3. LISTOPAD – CHLEB SZCZĘŚCIA

Zagadnienia: Dzielenie się to pomnażanie dobra

Tematy spotkania:

- Wszyscy równi w oczach Pana
- Dzień Ubogich
- Chleb szczęścia

Czas spotkania: ok. 45 minut

Przydatne materiały:

- Pismo Święte
- świeca
- chleb
- może uda Ci się wcześniej poprosić uczestników spotkania, by przygotowali paczki dla potrzebujących (suchy prowiant, środki czystości, odzież)
- zadanie do domu: upiecz chleb i podziel się z ubogimi w parafii, szkole, w domu opieki społecznej (ważne jest, by prowadzący miał przygotowany pomysł, w jaki sposób będzie rozprowadzany ten chleb)
- przepis na szybki chleb (s. 20)

Przebieg spotkania:

Integracja:

Przywitaj się ze wszystkimi uczestnikami spotkania. Zapytaj, za kogo chcą się dziś szczególnie pomodlić – może mają jakieś ważne intencje – mogą je wypowiedzieć głośno lub przedstawić Bogu w ciszy. Odmówcie wspólnie Ojczy Nasz.

Wprowadzenie:

Światowy Dzień Ubogich obchodzony jest zawsze w 33. niedzielę zwykłą, wypadającą pomiędzy 13 a 19 listopada. Został ustanowiony w listopadzie 2016 roku przez papieża Franciszka w liście apostoelskim *Misericordia et misera*, napisanym na zakończenie Nadzwyczajnego Jubileuszowego Roku Miłosierdzia. W niektórych miastach

przed Dniem Ubogich obchodzony jest Tydzień Ubogich, w czasie którego przygotowywane są specjalne akcje na rzecz potrzebujących, np. ciepły poczęstunek, pomoc pielęgniarstwa, usługi fryzjerskie czy kosmetyczne, spektakle teatralne, warsztaty kulinarne i wiele innych...

<https://caritas.pl/wp-content/uploads/2021/08/kwartalnik-3-2021-eco.pdf> (s. 89)

Słowo:

Zapał świecę i odczytaj fragment z Pisma Świętego:

Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy Królestwo Niebieskie.
 (Mt 5,3).

Napisz na flipcharcie na środku słowo UBOGI i poproś, by każdy dopisał, z czym się jemu ono kojarzy. Powiedz, że etymologicznie ubogi to ten, który ma wszystko U BOGA! Ten, który pokłada w Nim całą nadzieję.

Posłuchajcie piosenki Magdy Anioł: *uBoga droga*

<https://www.malygosc.pl/doc/1770565.Uboga-droga>

Pogłębienie refleksji:

Ubogich zawsze macie u siebie... – to prawda, która chyba nigdy się nie zmieni. Nie możemy czekać, aż [ubodzy] zapukają do naszych drzwi. Pilnie potrzeba, abyśmy dotarli do nich w ich własnych domach, w szpitalach i w domach opieki, na ulicach i w ciemnych zaułkach – napisał papież Franciszek w orędziu na Światowy Dzień Ubogich w 2021 roku.

Na początku modliliśmy się *...chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj...* – to jest wołanie każdego z nas, także za tych, którym brakuje wszystkiego. Modlimy się za nich, pamiętamy o nich, ale konieczne jest nasze konkretne działanie. Papież zachęca, byśmy nie tylko wspierali ich materialnie poprzez różnorakie zbiórki, ale byśmy dotarli do nich osobiście – podjęli działania, które pomogą zaspokoić ich potrzeby. Dzień Ubogich to dobry moment, by się obudzić i rozejrzeć wokół siebie, podzielić się tym, co mamy.

Opowiedz historię Chleb szczęścia

Pewien chłopiec wybrał się w podróż, by szukać chleba szczęścia. Chodził od miasta do miasta, zaglądał do różnych piekarni, pytał, gdzie tylko mógł. Wszyscy proponowali mu albo chleb ze słonecznikiem albo orkiszowy albo pszenny albo wieloziarnisty, niektórzy oferowali chleby bardziej wyszukane, jak chleb włoski czy fit, ale nikt nie słyszał o chlebie szczęścia. Chłopiec po długich i bezskutecznych poszukiwaniach poczuł się bardzo smutny i zrezygnowany usiadł na ławce w parku. Nagle podbiegła do niego uśmiechnięta dziewczynka i powiedziała:

– Wyglądasz na głodnego i bardzo smutnego... Weź to, proszę. Nie mam zbyt wiele, ale chętnie się podzielę!

Chłopiec nie zdążył jeszcze nic powiedzieć, a w jego dłoni leżał już kawałek świeżego chleba. Spojrzał na niego i z radością zawołał:

– Chleb szczęścia! Masz chleb szczęścia! Powiedz mi skąd go wzięłaś?!

– To jest chleb, który upiekła dziś rano moja mama. Dała mi go, żebym nie była głodna, a ja podzieliłam się nim z tobą.

– To jest chleb z twojego domu? Żaden wyjątkowy?

– Tak, to jest zwyczajny chleb, ale upieczony z miłością.

Wtedy chłopiec zrozumiał, że wszystko, czym się dzielimy staje się wyjątkowe, i że zwykły chleb może być chlebem szczęścia!

Zapytaj, czy Twoi uczniowie słyszeli o akcji KROMKA CHLEBA, wejdź na stronę i pokaż im:

<https://kromka.caritas.pl>

Działanie:

Może i Wy w tym roku włączycie się w KROMKĘ CHLEBA? Poniżej krótki instruktażowy film:

<https://youtu.be/WVqByLRHVG8>

Warto piec w domu chleb i dzielić się nim!

Dzisiaj na koniec ja mam dla Was kromkę, by każdy z radością zjadł i pamiętał o zadaniu domowym.

Teraz obejrzyjcie skarby, którymi chcecie się podzielić z innymi. Niech to też będzie okazja do refleksji nad Waszymi potrzebami i chęcią życia skromniej i bardziej ascetycznie – czasami nadmiar tak przytłacza, że nie widzimy potrzeb innych.

Dobrze, że chcecie się dzielić z innymi, to świadczy o Waszej otwartości!

Modlitwa na zakończenie

Ekumeniczna modlitwa chrześcijańska:

Boże nasz, Trójco miłości,
z potężnej komunii Twego boskiego życia wewnętrznego
rozlej pośród nas rzekę braterskiej miłości.
Daj nam tę miłość, która się odzwierciedlała w gestach Jezusa,
w jego nazaretańskiej rodzinie i w pierwszej wspólnocie chrześcijańskiej.
Daj nam, chrześcijanom, żyć Ewangelią
i rozpoznawać Chrystusa w każdym człowieku,
by zobaczyć Go ukrzyżowanego w udrękach opuszczonych
i zapomnianych tego świata
i zmartwychwstałego w każdym bracie, który powstaje.
Przybądź, Duchu Święty, ukaż nam swoje piękno
odzwierciedlone we wszystkich ludach ziemi,
by odkryć, że każdy jest ważny,
że wszyscy są potrzebni, że są różnymi obliczami
tej samej ludzkości umiłowanej przez Boga.
Amen.

W Asyżu, u grobu św. Franciszka, dnia 3 października 2020 roku, w wigilię święta Biedaczyny, w ósmym roku mego pontyfikatu. (Franciszek, *Fratelli tutti*)

PRZEPIS NA SZYBKIE CHLEB

0,5 kg mąki pszennej (można dodać trochę mąki razowej, płatków owsianych, otrębów, ziaren słonecznika oraz siemę lniane, czarnuszkę, suszoną żurawinę – co kto lubi)

1 łyżeczka cukru

1,5 łyżeczki soli

1/8 kostki świeżych drożdży

Ok. 2 łyżki oliwy

Ok. 0,5 l ciepłej wody

WYKONANIE:

Do miski wsyp mąkę i wszystkie dodatki według upodobania, dodaj drożdże, posyp je cukrem, dodaj oliwę i stopniowo wodę. Wymieszaj ręką do połączenia składników. Konsystencja powinna być raczej rzadka, jak budyń. Nakryj ściereczką i odstaw do wyrośnięcia na około pół godziny. Następnie przełóż do podłużnej foremki wysmarowanej tłuszczem i posypanej otrębami. Przykryj ściereczką i ponownie pozostaw w ciepłym miejscu do wyrośnięcia.

Wyrośnięte ciasto ponacinaj w kilku miejscach nożem, możesz je też z wierzchu posypać ziarnem słonecznika lub innym.

Wstaw do piekarnika nagrzanego do 250°C, grzanie góra-dół na 20 minut, po tym czasie zmniejsz temperaturę do 180°C i pozostaw tylko dolne grzanie przez 30 minut. Warto na czas pieczenia umieścić w piekarniku naczynie z wodą, aby para nawilżała ciasto.

Po upieczeniu wyjmij chleb z foremki i ostudź na kratce.

4. GRUDZEŃ – MARANA THA!

Zagadnienia: Adwent czasem spotkania Boga i człowieka

Tematy spotkania:

- Adwentowe czuwanie
- Spotkanie z Bogiem
- Spotkanie z człowiekiem
- Wigilijne Dzieło Pomocy
- Celebrowanie Wigilii

Czas spotkania: ok. 45 minut

Przydatne materiały:

- Pismo Święte
- zegar
- świeca Wigilijne Dzieło Pomocy
- kalendarz adwentowy (IMPULSY NA ADWENT) – jeśli masz możliwości, możesz wydrukować dla każdego taki kalendarz, zapakować i podarować jako prezent od Świętego Mikołaja.
- materiały potrzebne do wykonania ozdób lub kartek świątecznych według uznania prowadzącego (takie wspólne działania bardzo integrują, dlatego proponuję wszystko dobrze przemyśleć i przygotować wcześniej); świetnie sprawdzi się też wspólne ozdabianie pierniczków (warto kupić lub upiec je wcześniej) i tworzenie prostych ozdób (do tego celofan, jakiś sznureczek, bileciki) i mamy piękne prezenty!

Przebieg spotkania:

Integracja:

Przywitaj się ze wszystkimi uczestnikami spotkania, koniecznie zauważ każdego i zapytaj o samopoczucie, a następnie rozdaj kartki i poproś, by każdy z nich odpowiedział na pytanie: „na co czekasz?”. Daj chwilkę czasu na udzielenie odpowiedzi, zbierz kartki i odczytaj odpowiedzi (mogą być bardzo różne i to dobrze!).

Wprowadzenie:

Włącz piosenkę: Marana tha

<https://www.youtube.com/watch?v=srCwBJ0-ZY0>

Wyjaśnij, że słowa MARANA THA oznaczają PRZYJDŹ, PANIE! – jest to modlitwa oczekiwania.

Słowo:

Zapal świecę (najlepiej Wigilijnego Dzieła Pomocy) i poproś kogoś o odczytanie:

Nie wyzbywajcie się więc waszej ufności, która znajduje wielką odpłatę. Potrzebujecie bowiem wytrwałości, abyście po wypełnieniu woli Bożej dostąpili [spełnienia] obietnicy.

Jeszcze bowiem krótka, bardzo krótka chwila, i przyjdzie Ten, który ma nadejść, i nie spóźni się. (Hbr 10,35-37)

Komentarz:

Autor listu do Hebrajczyków zachęca do ufności i wytrwałego oczekiwania, bo Pan przyjdzie już za chwilę i się nie spóźni. To jest niezwykła obietnica, o której nie możemy zapominać. Cały Adwent jest przepełniony tym radosnym oczekiwaniem, to czas wielkiej nadziei i refleksji, spróbuj go dobrze przeżyć.

Pogłębienie refleksji:

Możesz teraz wyjąć zegar i zapytać, z czym kojarzy się uczniom... Oczywiście chodzi o odliczanie czasu. Dlaczego to może budzić skojarzenie z Adwentem? Ponieważ Adwent też ma określony czas – odliczamy dni do Bożego Narodzenia. Właśnie teraz trwamy w wyjątkowym czasie Adwentu. Zapytaj, czy uczestnicy wiedzą, co oznacza sam wyraz ADWENT. Pochodzi on od łacińskiego słowa adventus, czyli „przyjście”.

Czy masz już kalendarz adwentowy? Jeśli nie, to postaraj się o niego, możesz go sobie wydrukować – w internecie jest wiele wzorów. Można też zrobić go samodzielnie. Wystarczą kartki (z zadaniami ułożonymi przez Ciebie lub fragmentami z Pisma Świętego

do codziennej refleksji) oraz np. słoik lub woreczek. Pocięte kartki włóż do woreczka lub słoika – możesz go ozdobić i codziennie w czasie adwentu wyciągać jedną myśl. Powodzenia!

Działanie:

Nasz dzisiejszy temat to SPOTKANIE BOGA I CZŁOWIEKA – ADWENT, dlatego teraz spróbujemy wspólnie pomyśleć, jak spotkać Boga w drugim człowieku. Jeśli mamy możliwość włączenia się w przygotowanie Wigilii dla potrzebujących, to porozmawiajmy o tym teraz – zaplanujmy dobrze ten czas. Jeśli nie mamy takiej opcji lub czasu, to możemy przygotować dla nich jakieś miłe niespodzianki – kartki lub ozdoby choinkowe – coś, co sprawi im radość i będzie dziełem naszych rąk. W zależności od możliwości grupy, mogą to być: kartki, pierniczki, ozdoby choinkowe, zdobione świece – kopalnią pomysłów jest pinterest.

Jeśli uda się nam przygotować Wigilię, to przypominam, że na stronie Caritas jest wiele ciekawych inspiracji z których można zawsze skorzystać. Oczywiście nie zapominamy też o miłych prezentach, one zawsze cieszą!

<https://laudatosi.caritas.pl/aktualnosci/10-pomyslow-na-prezenty-zero-waste/>

Modlitwa na zakończenie:

z Psalmu 25:

Ku Tobie, Panie, wznoszę moją duszę,
mój Boże (...)
Daj mi poznać drogi Twoje, Panie,
i naucz mnie Twoich ścieżek!
Prowadź mnie według Twej prawdy i pouczaj,
bo Ty jesteś Bóg, mój Zbawca,
i w Tobie mam zawsze nadzieję.
Amen

5. STYCZEŃ – LEKCJA MIŁOŚCI

Zagadnienia: Świąteczne spotkanie przy stole

Tematy spotkania:

- Świąteczna wdzięczność
- Spotkanie Boga i Człowieka
- Być dla innych
- Spotkanie przy stole

Czas spotkania: ok. 45 minut

Przydatne materiały:

- Pismo Święte
- encyklika *Laudato si'*
- Kolęda płynie z wysokości:
https://www.youtube.com/watch?v=9E68xxTL_aQ
- flipchart lub kartki i flamastry
- warto poprosić wcześniej uczestników spotkania, żeby przynieśli coś do jedzenia na wspólny stół

Przebieg spotkania:

Integracja:

Przywitaj się ze wszystkimi uczestnikami spotkania, zapytaj o samopoczucie i o to, czy już przyzwyczaili się do tego, że mamy nowy rok. Następnie napisz na flipcharcie: JESTEM WDZIĘCZNY ZA i poproś, by każdy dopisał dwie rzeczy, osoby, sytuacje itp., za które jest wdzięczny. Druga forma tego zadania: każdy dostaje kartkę A4 z napisem „jestem wdzięczny za” i ma za zadanie narysować dwie takie rzeczy. W czasie pracy można puścić kolędy, tak żeby stanowiły tło muzyczne. Podsumuj wykonane zadanie, zauważając, jak wiele pięknych rzeczy wydarzyło się w naszym życiu i jak wiele mamy powodów do wdzięczności.

Wprowadzenie:

Włącz kolędę: Kolęda płynie z wysokości.

<https://www.youtube.com/watch?v=jbv9Y627GEM>

Słowo:

Zapał świecę i poproś kogoś o odczytanie:

Na początku było Słowo,
a Słowo było u Boga,
i Bogiem było Słowo.
Ono było na początku u Boga.
Wszystko przez Nie się stało,
a bez Niego nic się nie stało,
co się stało.
W Nim było życie,
a życie było światłością ludzi,
a światłość w ciemności świeci
i ciemność jej nie ogarnęła.
Była światłość prawdziwa,
która oświeca każdego człowieka,
gdy na świat przychodzi.
Na świecie było [Słowo],
a świat stał się przez Nie,
lecz świat Go nie poznał.
Przyszło do swojej własności,
a swoi Go nie przyjęli.
Wszystkim tym jednak, którzy Je przyjęli,
dało moc, aby się stali dziećmi Bożymi,
tym, którzy wierzą w imię Jego
– którzy ani z krwi,
ani z żądzy ciała,
ani z woli męża,
ale z Boga się narodzili.
A Słowo stało się ciałem
i zamieszkało wśród nas.
I oglądaliśmy Jego chwałę,
chwałę, jaką Jednorodzony otrzymuje od Ojca,
pełen łaski i prawdy.
(J 1,1-5.9-14)

Komentarz:

Ten fragment Ewangelii jest Wam pewnie bardzo dobrze znany, ponieważ czytamy go w okresie Bożego Narodzenia. Dziś zatrzymamy się przez chwilę nad słowami:

Przyszło do swojej własności,
a swoi Go nie przyjęli.
Wszystkim tym jednak, którzy Je przyjęli,
dało moc, aby się stali dziećmi Bożymi...
Tak jest i dziś – Jezus przychodzi do nas w drugim człowieku i nie zawsze znajduje miejsce w naszym sercu... Pomyślmy przez chwilę o tych momentach, kiedy zabrakło nam w sercu miejsca na drugą osobę i w ciszy przepróśmy za to Boga... W Bożym Narodzeniu otrzymujemy lekcję o miłości Boga, który staje się człowiekiem, by uświęcić życie ludzkie.

Pogłębienie refleksji:

Oddajmy teraz głos papieżowi Franciszkowi:

W centrum tego świata stale obecny jest Pan życia, który tak bardzo nas kocha. On nas nie opuszcza, nie zostawia nas samymi, bo definitywnie zjednoczył się z naszą ziemią, a Jego miłość zawsze prowadzi nas do znalezienia nowych dróg. Jemu niech będzie chwała! (Laudato si', 245)

Zapytaj uczniów: Jakie są te nowe drogi, gdzie możemy zobaczyć drugiego człowieka? Posłuchaj ich odpowiedzi.

Opowiedz o wielu formach dotarcia do ludzi potrzebujących, które praktykuje Caritas. Spróbuj pokazać działania programu Rodzina Rodzinie:

www.rodzinarodzinie.caritas.pl

Konkretną lekcją, jaką możemy wyciągnąć ze świętowania Bożego Narodzenia jest to, jak zauważyć drugiego i to, jakie to jest ważne we współczesnym świecie...

Możecie także porozmawiać na temat osób potrzebujących w Waszych środowiskach; pewnie dostali oni na Boże Narodzenie paczki. Ale co możemy zrobić więcej? Chodzi o taką stałą pomoc, która czasami może być po prostu obecnością...

Działanie:

Jeśli wystarczy Wam czasu i macie na to ochotę, zaproś wszystkich do wspólnego świętowania, najlepiej przy stole z jakimiś smakołykami. Może jeszcze na chwilę wrócić do tematu wdzięczności z początku spotkania, a może zaśpiewacie wspólnie kolędę?

Druga opcja to wspólne kolędowanie, które jest przygotowane w materiałach formacyjnych w Kwartalniku Caritas 4/2021

<https://caritas.pl/wp-content/uploads/2021/12/caritas-4-2021-205x285-www.pdf>

Modlitwa na zakończenie:

Zaśpiewajcie ulubioną kolędę.

6. LUTY – BYĆ BLISKO

Zagadnienia: Zauważenie ludzi chorych. Wspólnota.

Tematy spotkania:

- Definicja choroby
- Dzień Chorego
- Relacje z chorymi
- Potrzeby chorych
- Obdarowanie

Czas spotkania: ok. 45 minut

Przydatne materiały:

- Pismo Święte
- świeca
- encyklika *Laudato si'*
- małe karteczki, pisaki, papier, nożyczki, bibuła, kolorowe kartki, klej

Przebieg spotkania:

Integracja:

Przywitaj się i poproś uczestników o dokończenie zdania: „Mam na imię... i cieszę się, że mogę się z wami spotkać, ponieważ...” Zaczynij od siebie, np.: „Mam na imię Beata i cieszę się, że mogę się z wami spotkać, ponieważ lubię spędzać czas z ludźmi”.

Wprowadzenie:

Gdy wszystkie osoby się przywitają, podziękuj i powiedz, że cieszysz się na dzisiejsze spotkanie.

Dziś zastanowimy się nad tym, jak pomóc naszym chorym i stworzyć wspólnotę, w której poczują się przyjęci. Przypomnij uczestnikom spotkania, że 11 lutego obchodzimy Dzień Chorego. Zastanówcie się wspólnie, czym jest choroba? Kto to jest chory?

Rozdaj kartki i poproś, by uczestnicy napisali na nich odpowiedź na pytanie: co to jest choroba? Następnie zbierz kartki, odczytaj odpowiedzi uczestników i podsumuj: Choroba to taki stan organizmu, gdy czujemy się źle i nasze złe samopoczucie nie jest chwilowe, przejściowe, ale wywołane dolegliwościami związanymi ze zmianami strukturalnymi lub czynnościami organizmu. Myśląc o Dniu Chorego, warto też pamiętać o tych, którzy tylko czasami mają się źle. Może nawet dziś ktoś z Was nie czuje się dobrze?

Zaproś uczniów do refleksji: często zapominamy o tych, których choroba jest mniej widoczna, może nawet zostawiamy ich bez pomocy. Oczywiście bardzo trudno jest zauważyć wszystkich chorych, ale spróbujcie się teraz zastanowić, czy w Waszym środowisku nie ma osób, które z jakiegoś powodu są wycofane, pozostawione na marginesie? Może one chorują na samotność, na brak relacji? Pamiętaj, że czasami zwykłe pytanie o to, jak ktoś się czuje, może wiele zmienić.

Poproś teraz wszystkich, by usiedli w parach i porozmawiali o tym, kiedy oni czuli się samotni i kto lub co im wtedy pomogło.

Podsumuj: Mały Książę, powiedział, że „samotnym jest się także wśród ludzi”. Dziś chcemy się zastanowić, jak do tego nie dopuścić i jak reagować na samotność innych. Dzień Chorego to dobra okazja, by odszukać osoby samotne, chore, potrzebujące, i zająć się nimi. W Kwartalniku Caritas 2021 jest gotowy plakat na mszę świętą z tej okazji, ale też trochę propozycji „Weź i zrób” – spróbujcie tam razem zajrzeć.

<https://caritas.pl/wp-content/uploads/2021/12/caritas-4-2021-205x285-www.pdf> (s. 123)

Słowo:

Zapał świecę i poproś kogoś o odczytanie:

Na koniec, bracia, miejcie się dobrze; bądźcie doskonali, pocieszajcie się, bądźcie jednomyślni, żyćcie w pokoju, a Bóg miłości i pokoju będzie z wami. (2Kor 13,11)

Komentarz:

Święty Paweł zostawia nam słowa pocieszenia i odwagi, ale też zapewnia o tym, że pokój Boży będzie z nami. Ważne w tym krótkim fragmencie jest też to, by pocieszać się wzajemnie. Dziś właśnie o tym porozmawiamy.

Co na to papież Franciszek?

Można mieć niewiele, a żyć intensywnie, zwłaszcza gdy jesteśmy w stanie odkryć inne przyjemności i odnajdywać satysfakcję w braterskich spotkaniach, usługiwaniu... (Laudato si', 223)

Pogłębienie refleksji:

W encyklice *Laudato si'* papież wiele razy podkreśla, jak ważne są relacje z drugim człowiekiem, spotkania, rozmowy, wzajemne zainteresowanie. To czasami najlepsze lekarstwo na ich choroby, a przede wszystkim na samotność.

Porozmawiajcie, jak konkretnie można pomóc ludziom starszym, chorym i samotnym. Można skorzystać z podpowiedzi papieża: *pragnę przypomnieć, że bliskość wobec chorych i ich duszpasterstwo nie jest zadaniem tylko niektórych duszpasterzy specjalnie przygotowanych; odwiedzanie chorych jest zaproszeniem skierowanym przez Chrystusa do wszystkich Jego uczniów. Ile osób chorych i starszych mieszka w domach i czeka na wizytę! Posługa pocieszania jest zadaniem każdego ochrzczonego, który pamięta o słowach Jezusa: „Byłem chory, a odwiedziliście Mnie” (Mt 25,36).* (Orędzie na światowy Dzień Chorego 2022).

Zadanie:

Wyobraź sobie, że to Ty jesteś chory lub źle się czujesz. Napisz na kartce, co chciałbyś usłyszeć, jakie słowa byłyby dla Ciebie ważne. Przeczytajcie swoje odpowiedzi.

Działanie:

Przygotujcie kartki z życzeniami dla Chorych, które rozdacie np. po mszy w Dzień Chorego lub zaniesiecie chorym. Na kartkach mogą być napisane te słowa, które zapisaliście w ćwiczeniu wyżej. Pomysły na kartki mogą być różne, ten jest bardzo prosty:

<https://pl.pinterest.com/pin/205406432994619676/>

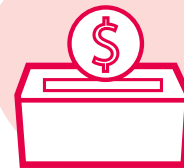

Modlitwa na zakończenie:

Pomódlcie się za znanych i nieznanym Wam chorych *Pozdrowieniem Anielskim*. Wyimieńcie wcześniej ich imiona.

7. MARZEC – DAJ SIĘ PO(D)NIEĆ

Zagadnienia: Wielki Post czasem prawdziwej relacji z Bogiem i człowiekiem

Tematy spotkania:

- Wielki Post jako czas wyjątkowy
- Wolontariat – relacje
- Jałmużna – o co chodzi i jak ją dawać?

Czas spotkania: ok. 45 minut

Przydatne materiały:

- Pismo Święte
- encyklika *Laudato si'*
- świeca
- karta samopoczucia dla każdego uczestnika (w załącznikach)
- karteczki post-it, pisaki, flipchart
- kartki A5

Przebieg spotkania:

Integracja:

Przywitaj się i powiedz, że bardzo się cieszysz z dzisiejszego spotkania. Następnie rozdaj karty samopoczucia (są dwie do wyboru – załączniki 1 i 2). Poproś, by wszyscy przyjrzeni się swoim emocjom, samopoczuciu i wypełnili karty.

1. Zaznacz emotkę, która dziś obrazuje Twoje samopoczucie.
 2. Zaznacz na osi, w którym miejscu jesteś, odwołując się do Twojego samopoczucia.
- Kiedy wszyscy uczestnicy zrobią zadania, poproś każdego z nich o krótki komentarz do własnej pracy. Na koniec podsumuj krótko tę część.

Wprowadzenie:

Jesteśmy w okresie Wielkiego Postu – to wyjątkowy moment w roku liturgicznym, kiedy możemy się zatrzymać, by potem świadomie iść dalej. To dobry czas, by zadać sobie pytania o nasze relacje, a także o to, jak mądrze dawać jałmużnę.

Słowo:

Zapał świece i poproś kogoś o odczytanie Ewangelii:

Gdy po pewnym czasie wrócił do Kafarnaum, posłyszeli, że jest w domu. Zebrali się tyle ludzi, że nawet przed drzwiami nie było miejsca, a On głosił im naukę. Wtem przyszli do Niego z paralytykiem, którego niosło czterech. Nie mogąc z powodu tłumu przynieść go do Niego, odkryli dach nad miejscem, gdzie Jezus się znajdował i przez otwór spuścili łożo, na którym leżał paralytyk. Jezus, widząc ich wiarę, rzekł do paralytyka: „Synu, odpuszczają ci się twoje grzechy”. A siedzieli tam kilku uczonych w Piśmie, którzy myśleli w sercach swoich: „Czemu On tak mówi? On bluźni. Któż może odpuszczać grzechy, oprócz jednego Boga?” Jezus poznał zaraz w swym duchu, że tak myślą, i rzekł do nich: „Czemu nurtują te myśli w waszych sercach? Cóż jest łatwiej: powiedzieć do paralytyka: Odpuszczają ci się twoje grzechy, czy też powiedzieć: Wstań, weź swoje łożo i chodź? Otóż, żebyście wiedzieli, iż Syn Człowieczy ma na ziemi władzę odpuszczania grzechów – rzekł do paralytyka: Mówię ci: Wstań, weź swoje łożo i idź do domu!”. On wstał, wziął zaraz swoje łożo i wyszedł na oczach wszystkich. Zdumiali się wszyscy i wielbili Boga mówiąc: „Jeszcze nigdy nie widzieliśmy czegoś podobnego”. (Mk 2,1-12)

Komentarz:

Ta Ewangelia jest bardzo ciekawa, dotyczy nie tylko cudu Jezusa, ale też relacji z drugim człowiekiem. Dziś się nad tym chwilę zatrzymamy, wierząc, że Wielki Post to niezwykły czas, który daje nam ogromne szanse na odnajdywanie prawdy o sobie. Właśnie rozpoczęliśmy przygotowania do Paschy i zastanowimy się co zrobić, by ten czas dał nam okazję do podniesienia się, do uzdrowienia....

Zaproś uczniów do posłuchania piosenki:

Małe cuda

<https://www.youtube.com/watch?v=pOLN5BYHYuY>

Takie małe cuda wydarzają się w naszym życiu bardzo często, tylko czasami mamy na nie zamknięte oczy.

Teraz proste zadanie: rozdaj uczestnikom spotkania kartki i pisaki i poproś, by opisali krótko jeden mały cud, który wydarzył się w ich życiu w ostatnim czasie (nie podpowiadaj, poproś, by sami pomyśleli), a następnie napisz na flipcharcie

NASZE CUDA i poproś, by przykleili te kartki. Teraz odczytaj wszystkie cuda i zachwyć się tym, że jest ich tak wiele!

Pogłębienie refleksji:

W czasie Wielkiego Postu dajmy się podnieść! Niech pomaga nam w tym św. Józef, opiekun Pana Jezusa. Był to człowiek czynu. Spróbujmy z niego wziąć przykład. Zachęć wszystkich wolontariuszy do zobaczenia, co na ten temat mówią materiały na marzec 2022 w Kwartalniku Caritas.

<https://caritas.pl/pomoc-w-polsce/kwartalnik/>

Może warto też pomyśleć, jak wykorzystać Wielki Post i swoje talenty, by pomóc innym, np. w porządkowaniu czy drobnych naprawach? Jeśli macie czas, zerknijcie do kwartalnika i zaplanujcie taką „Józefową” pomoc na rzecz swojego otoczenia. Niech to będzie forma Waszej jałmużny, która nie musi być ofiarą materialną, ale może być konkretną pomocą komuś potrzebującemu.

A co na to papież Franciszek?

Człowiek wierzący nie podziwia świata z zewnątrz, lecz od wewnątrz, uznając powiązania, przez które Ojciec nas zjednoczył ze wszystkimi bytami. Ponadto nawrócenie ekologiczne, rozwijając szczególne zdolności, jakimi Bóg obdarzył każdą osobę wierzącą, prowadzi ją do rozwijania swojej kreatywności i entuzjazmu, by rozwiązać dramaty świata, ofiarowując siebie Bogu jako „ofiarę żywą, świętą, Bogu przyjemną” (Rz 12,1). Nie pojmuję on swojej wyższości jako powodu do osobistej chwały lub nieodpowiedzialnego panowania, ale jako odrębną zdolność, która z kolei nakłada na niego poważną odpowiedzialność, wypływająca z wiary. (Laudato si’, 220)

Sam papież zachęca do podejmowania działań na miarę naszych możliwości, które przyczynią się do poprawy tego świata. Może się nam wydawać, że naprawa zepsutego krzesła to drobiazg, ale dla kogoś innego to może być coś bardzo ważnego!

Działanie:

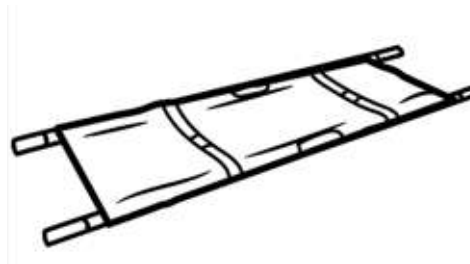
Wróćcie jeszcze na chwilę do Ewangelii Mk 2,1-12, bardzo ważne jest w niej zdanie: *I przyszli do Niego z paralitykiem, którego niosło czterech*. Pokazuje ono, że paralytyk nie był sam – miał przyjaciół, którzy zanieśli go do Jezusa, on natomiast dał im się

ponieść. Czasami przemiana ludzkiego życia może dokonać się wtedy, gdy ktoś daje sobie pomóc.

Wielki Post to czas nawrócenia serca, może to być dla wszystkich nas czas zauważenia, co musimy naprawić, gdzie powinniśmy się modlić o cud i zrozumienie, że my też potrzebujemy pomocy.

Teraz poproś o wykonanie małego ćwiczenia: rozdaj kartki poproś, by każdy, tak jak umie, narysował nosze, np. takie:

Teraz niech każdy przy uchwytach wpisze osoby, na które może liczyć, że go „poniosą” po uzdrowieniu. To ważne, by mieć takie osoby wśród swoich znajomych. Jeśli ktoś ich nie ma, może wykorzystać ten moment zajęć, by zapytać kogoś z grupy, czy będzie chętny do takiej pomocy.

Modlitwa na zakończenie:

Wstań i idź

<https://www.youtube.com/watch?v=Foyj2-o4sQo&list=PLfM-WuxDl8y1L5ipXmniR0yNrTXf-gWOJ8&index=19>

Załącznik 1:

Załącznik 2:

8. KWIECIEŃ – NIE MA GO TU... – PASCHA

Zagadnienia: Wielkanoc czasem radosnych spotkań ze Zmartwychwstałym Chrystusem i ze sobą nawzajem. Dzielimy się dobrem!

Tematy spotkania:

- Wielkanoc jako triumf życia
- Pascha jako przejście do Nowego
- Spotkania, które budują
- Dzielenie się pomnaża radość

Czas spotkania: ok. 45 minut

Przydatne materiały:

- Pismo Święte
- encyklika *Laudato si'*
- ikona Greta Leśko: <https://pl.pinterest.com/pin/169870217180245514/>
- to spotkanie odbędzie się „przy zastawionym stole”. Warto wcześniej wspomnieć, by uczestnicy byli na to przygotowani – przynieśli stół, serwetę, świecę, kwiaty, nakrycia, coś do jedzenia – najlepiej wielkanocnego.

Przebieg spotkania:

Integracja:

Przywitaj się z uczestnikami i powiedz, że jesteśmy teraz w szczególnym okresie wielkanocnym, który trwa aż do Zesłania Ducha Świętego i poproś uczestników o powiedzenie, co dla nich znaczy słowo PASCHA. Docień wypowiedź każdego z uczestników i podsumuj, mówiąc, że Pascha oznacza: przejść, a nawet przeskoczyć!

Wprowadzenie:

Widziałam Pana (J 20,18)

Zanim przejdziecie do Ewangelii, zaproś uczestników do obejrzenia filmiku o Zmartwychwstaniu: <https://www.youtube.com/watch?v=Zb1BygzOMEQ>

Skomentuj: Ten krótki film jest niezwykle przejmujący i chyba nie wymaga komentarza, raczej krótkiej chwili ciszy...

Słowo:

Zapał świecę i poproś kogoś o odczytanie Ewangelii:

Pierwszego dnia po szabacie, wczesnym rankiem, gdy jeszcze było ciemno, Maria Magdalena udała się do grobu i zobaczyła kamień odsunięty od grobu. Maria Magdalena natomiast stała przed grobem płacząc. A kiedy /tak/ płakała, nachyliła się do grobu i ujrzała dwóch aniołów w bieli, siedzących tam, gdzie leżało ciało Jezusa – jednego w miejscu głowy, drugiego w miejscu nóg. I rzekli do niej: „Niewiasto, czemu płaczesz?” Odpowiedziała im: „Zabrano Pana mego i nie wiem, gdzie Go położono.” Gdy to powiedziała, odwróciła się i ujrzała stojącego Jezusa, ale nie wiedziała, że to Jezus. Rzekł do niej Jezus: „Niewiasto, czemu płaczesz? Kogo szukasz?” Ona zaś, sądząc, że to jest ogrodnik, powiedziała do Niego: „Panie, jeśli ty Go przeniosłeś, powiedz mi, gdzie Go położyłeś, a ja Go wezmę.” Jezus rzekł do niej: „Mario!” A ona, obróciwszy się powiedziała do Niego po hebrajsku: „Rabbuni”, to znaczy: „Nauczycielu”. Rzekł do niej Jezus: „Nie zatrzymuj Mnie, jeszcze bowiem nie wstąpiłem do Ojca. Natomiast udaj się do moich braci i powiedz im: Wstępuję do Ojca mego i Ojca waszego oraz do Boga mego i Boga waszego.” Poszła Maria Magdalena, oznajmiając uczniom: „Widziałam Pana i to mi powiedział.” (J 20,1.11-18)

Czas wielkanocny to czas najpiękniejszych spotkań ze Zmartwychwstałym Chrystusem. Ewangelie pokazują te spotkania w sposób niezwykle i bardzo ciepły. Chrystus przychodzi do swoich bliskich, by być z nimi. Chce ich spotkać w miejscu, gdzie teraz są, i odmienić ich życie.

Pogłębienie refleksji:

A co na to papież Franciszek?

W centrum tego świata stale obecny jest Pan życia, który tak bardzo nas kocha. On nas nie opuszcza, nie zostawia nas samymi, bo definitywnie zjednoczył się z naszą ziemią, a Jego miłość zawsze prowadzi nas do znalezienia nowych dróg. Jemu niech będzie chwała! (Laudato si', 245)

Papież ciągle przypomina nam o obecności Jezusa pośród nas. Niech spotkania ze Zmartwychwstałym dają nam siłę do czynienia dobra, do bycia lepszymi na co dzień.

Działanie:

Praca z tekstem *Pisma Świętego*:

Wybierz jedno ze spotkań z Jezusem Zmartwychwstałym:

- J 20,1-10
- J 20,11-18
- J 20,19-23
- J 20,24-29
- J 21,1-14

Przeczytaj i napisz na kartce, jakie uczucia Ci towarzyszą, gdy czytasz wybrany fragment Słowa oraz jakie uczucia towarzyszą bohaterom opisanego w nim spotkania. Podziel się z innymi uczestnikami swoimi przemyśleniami.

Spotkanie przy stole:

Zauważyliście, że Jezus po swoim Zmartwychwstaniu często spotykał się z uczniami przy stole, przy posiłku? To bardzo ważny akcent w budowaniu relacji, w dzieleniu się dobrem. Dlatego usiądźcie wszyscy do stołu (możesz poprosić wcześniej, by każdy przyniósł coś „na wspólny stół”). Teraz jest czas na wielkanocne rozmowy przy stole, która służyć temu, by wzajemnie się ubogacić i nabrać sił do dzielenia się dobrem z innymi.

Modlitwa na zakończenie:

Nie ma Go tu, wstał

<https://www.youtube.com/watch?v=l6djoOEjwNY>

9. MAJ – MAMY SIEBIE

Zagadnienia: Maj czasem zauważania siebie i innych

Tematy spotkania:

- Relacje – wspólnota – dobro
- Wolontariat – zauważanie potrzeb innych
- Być dla siebie darem

Czas spotkania: ok. 45 minut

Przydatne materiały:

- Pismo Święte
- encyklika *Laudato si'*
- świeca
- kartki, flamastry

Przebieg spotkania:

Integracja:

Przywitaj się bardzo radośnie ze wszystkimi, zapytaj, jak przeżyli ostatni czas, czy coś wyjątkowego się wydarzyło u kogoś, itp...

Wprowadzenie:

Dziś ucieszymy się sobą nawzajem – to bardzo ważne, by dostrzegać, jak wielkim darem jest każda osoba w naszej wspólnocie.

Słowo:

Zapał świece i poproś kogoś o odczytanie Ewangelii:

W Kanie Galilejskiej odbywało się wesele i była tam matka Jezusa. Zaproszono na to wesele także Jezusa i Jego uczniów. A kiedy zabrakło wina, matka Jezusa mówi do Niego: „Nie mają już wina”. Jezus jej odpowiedział: „Czyż to

moja lub twoja sprawa, niewiasto? Czyż jeszcze nie nadeszła moja godzina?”. Wtedy matka Jego powiedziała do sług: „Zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie”. Stało zaś tam sześć stągwi kamiennych przeznaczonych do żydowskich oczyszczeń, z których każda mogła pomieścić dwie lub trzy miary. Rzekł do nich Jezus: „Napełnijcie stągwie wodą”. I napełnili je aż po brzegi. Potem do nich powiedział: „Zaczerpnijcie teraz i zanieście staroście weselnemu”. Oni zaś zanieśli. A gdy starosta weselny skosztował wody, która stała się winem — nie wiedział bowiem, skąd ono pochodzi, ale słudzy, którzy czerpali wodę, wiedzieli — przywołał pana młodego i powiedział do niego: „Każdy człowiek stawia najpierw dobre wino, a gdy się napiją, wówczas gorsze. Ty zachowałeś dobre wino aż do tej pory”. Taki to początek znaków uczynił Jezus w Kanie Galilejskiej. Objawił swoją chwałę i uwierzyli w Niego jego uczniowie. (J 2,1-11)

Komentarz:

Opis pierwszego cudu Jezusa pokazuje nam wrażliwość Maryi, która zauważa potrzeby jeszcze zanim ktoś je wypowie. Wino w Biblii to symbol miłości i radości, czyli na weselu zabrakło tego, co najważniejsze. Maryja to widzi i od razu zaczyna działać. Bardzo szybko odpowiada na potrzebę chwili, na sytuację, którą widzi. Wielu wolontariuszy bierze z niej przykład, angażując się w pomoc innym. Jako wolontariusze zauważamy potrzeby i działamy, a gdy sami nie możemy pomóc, szukamy innych, którzy tym się zajmą. Bo mamy siebie!

Włącz piosenkę: Mamy siebie

https://www.youtube.com/watch?v=l01_7R3ppJY

MAMY SIEBIE – ta piosenka powstała zaraz po wybuchu wojny na Ukrainie. Artyści zauważyli potrzeby innych i chcą ich wesprzeć w przeżywaniu tego trudnego czasu. Warto teraz porozmawiać o potrzebach wolontariuszy, bo często pomagając innym, zapominamy o sobie.

Chwila dla Was: rozdaj kartki i flamastry i poproś, by każdy napisał, czego najbardziej potrzebuje w tym momencie (mogą to być rzeczy dla ducha i dla ciała), następnie poproś, by uczestnicy dobrali się w pary i rozmawiali o tym, co naprawdę jest im potrzebne i czy jest sposób na zaspokojenie tych potrzeb. Po takiej rozmowie poproś każdego o krótkie podsumowanie. Często rozmowa z kimś pomaga nam zobaczyć nasze potrzeby w innym świetle i znaleźć sposób na ich zaspokojenie.

A co na to papież Franciszek?

*Zbliżać się do siebie, wyrażać swoje zdanie, słuchać jeden drugiego, patrzeć na siebie, poznawać się wzajemnie, starać się zrozumieć siebie nawzajem, szukać punktów styczności, wszystko to streszcza się w wyrażeniu „prowadzić dialog”.
(Fratelli tutti, 198)*

Podsumuj, że to bardzo ważne, by otwierać się na siebie nawzajem i dostrzegać wzajemnie swoje potrzeby, a także wspierać się w codziennym pokonywaniu trudności.

Zadanie:

Zabawa: LIST GOŃCZY

By jeszcze lepiej poznać siebie nawzajem i ucieszyć się sobą, urządźcie zabawę:

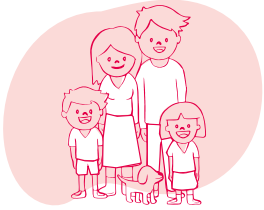

Każda osoba wypisuje na kartce swoje imię i nazwisko. Kartki poskładajcie na cztery i wrzucie do jakiegoś pudełka. Następnie każdy niech wylosuje jedną kartkę z czyimś imieniem i nazwiskiem, i nie zdradzając, kogo wylosował, napisze krótką charakterystykę tej osoby – wygląd zewnętrzny, sposób zachowania, sytuacja z życia grupy, z której szczególnie zapamiętaliśmy zachowanie tej osoby (pamiętamy, by były to teksty pozytywne), używając formy „Poszukuję osoby, która...”. Po napisaniu, ponownie składamy kartki i wkładamy je do pudełka, następnie każdy losuje jedną z nowo napisanych kartek i przeczyta charakterystykę, zaczynając się od zdania: „Poszukuję osoby, która....”, ale nie podaje nazwiska. Zadaniem grupy jest odgadnąć, kto jest poszukiwany tym listem gończym. Na koniec wręczamy charakterystyki bohaterom.

Modlitwa na zakończenie:

Można jako wezwanie do modlitwy przeczytać potrzeby każdego Wolontariusza i pomodlić się w tej intencji modlitwą Zdrowaś Maryjo.

10. CZERWIEC – DZIEŃ DZIECKA!?

Zagadnienia: Radość z bycia Dzieckiem Bożym

Tematy spotkania:

- Charakterystyka dziecka
- Dziecko Boże
- Dzień Dziecka

Czas spotkania: ok. 45 minut

Przydatne materiały:

- *Pismo Święte*
- zdjęcia z dzieciństwa (warto wcześniej poprosić uczestników, by je przynieśli)
- świeca
- lizaki
- balony dla wszystkich uczestników
- sznurek
- markery

Przebieg spotkania:

Integracja:

Poproś wszystkich uczestników, by położyli na stole swoje zdjęcia z dzieciństwa. Niech każdy opíše na kartce jedno wydarzenie z dzieciństwa, które najlepiej pamięta... Teraz popatrzcie razem na zdjęcia i spróbujcie rozpoznać: kto na nich jest?

To może być bardzo miła zabawa! Świetnie, jeśli będziesz również mieć swoje zdjęcie. Na koniec tej części poproś, by każdy przeczytał lub opowiedział o jakimś wydarzeniu z dzieciństwa.

Wprowadzenie:

Dziś zajmiemy się tematami związanymi z Dniem Dziecka, a konkretniej – odkryciem w sobie radości z faktu bycia Dzieckiem Bożym. Poświętujemy razem, jak dzieci!

Słowo:

Zapal świecę i poproś o odczytanie fragmentu z Pisma Świętego:

Zaprawdę, powiadam wam, jeśli się nie odmienicie i nie staniecie jak dzieci, nie wejdziecie do królestwa niebieskiego. (Mt 18,3)

Komentarz:

Ta Ewangelia przypomina nam, jak ważna jest prostota dziecka w oczach Jezusa. Chce on, by każdy z nas traktował Boga jak najlepszego Ojca, u którego z wielką radością siada się na kolanach i opowiada, co się ma na sercu. Bez udawania, ubierania tego w piękne słowa. Małe dzieci mają w sobie tę otwartość.

Dzień Dziecka to święto wszystkich dzieci – małych i dużych. To dobra okazja, by zobaczyć w sobie dziecko.

Napisz teraz słowo:

**D
Z
I
E
C
K
O**

... i poproś, by każdy wpisał, wyrazy, które kojarzą się z dzieciństwem, ale które zawierają podane litery, np.

**RADOŚĆ
ZABAWA
ŻYCIE
NIEWINNOŚĆ
SŁODYCZE
SZKOŁA
MIŁOŚĆ**

Podsumuj: To niesamowite, jak ważne jest by zobaczyć w sobie DZIECKO!

Działanie:

Chyba każde dziecko lubi balony, dlatego daj każdemu uczestnikowi balon tego samego koloru. Niech go napompuje i napisze na nim markerem swoje imię. Niech to będzie przypomnieniem chwili chrztu. Właśnie wtedy staliśmy się Dziećmi Bożymi. Następnie wyjdźcie przed budynek szkolny lub na korytarz i rozrzućcie balony. Poproś, by każdy odnalazł swój – to trochę potrwa. (Warto mieć kilka zapasowych balonów, na wypadek strat). Następnie jeszcze raz rozrzućcie balony, ale tym razem poproś, by każdy wziął przypadkowy balon i podał właścicielowi – to potrwa krócej i będzie wesołą zabawą.

Na koniec poczęstuj uczestników spotkania lizakami – a może masz jakieś inne słodycze, które kojarzysz z dzieciństwa? To dobry moment, by opowiedzieć też o swoich smakach z dzieciństwa... Niech ta radość trwa, możecie zorganizować jakąś inną zabawę dziecięcą, która zaangażuje wszystkich, np. dwa ognie czy zbijak.

Modlitwa na zakończenie:

modlitwa Dziecka Bożego

Psalm 131

Panie, moje serce się nie pyszni
i oczy moje nie są wyniosłe.
Nie gonię za tym, co wielkie,
albo co przerasta moje siły.
Przeciwnie: wprowadziłem ład
i spokój do mojej duszy.
Jak niemowlę u swej matki,
jak niemowlę – tak we mnie jest moja dusza³.
Izraelu, złóż w Panu nadzieję
odtąd i aż na wieki!

Jeśli macie możliwość, to posłuchajcie tego psalmu:

<https://youtu.be/Yny1JdmJ1QM>

11. LIPIEC – LAUDATO SI' – WAKACJE!

Zagadnienia: Wakacje czasem radosnego odpoczynku. Uwaga skierowana na Boga i człowieka w stworzonym świecie!

Tematy spotkania:

- Wakacje jako czas wyjątkowy
- Podsumowanie wspólnego czasu
- Wspólny stół

Czas spotkania: ok. 45 minut, ale może być dłużej

Przydatne materiały:

- Pismo Święte
- encyklika *Laudato si'*
- to spotkanie odbędzie się przy stole; dobrze byłoby poprosić wcześniej uczestników, by każdy przyniósł jakieś owoce do sałatki. Prowadzący powinien mieć przygotowaną miskę, noże, deski, miseczki i łyżki dla każdego...

Przebieg spotkania:

Integracja:

Przywitaj się radośnie z uczestnikami i powiedz, że to ostatnie spotkanie w tym roku szkolnym. Podziękuj wszystkim za obecność i poproś, by każdy powiedział, co dla niego było ważne w tegorocznych spotkaniach. Gdy wszyscy się wypowiedzą, podsumuj to, zbierając odpowiedzi uczestników.

Wprowadzenie:

Zapytaj uczestników czy wiedzą, co oznacza *Laudato si'* (Pochwalony bądź)
Zanim przejdziemy do Ewangelii, zaprosz uczestników do obejrzenia filmu:

Pieśń słoneczna

<https://www.youtube.com/watch?v=P4mdxIjRzFA>

Skomentuj: Ta piosenka to modlitwa przypisywana św. Franciszkowi z Asyżu, nazywana Pieśnią słoneczną. Bardzo pasuje do naszego dzisiejszego spotkania, na którym chcemy dziękować sobie nawzajem i Bogu za ten rok szkolny i wejść radośnie w wakacje!

Słowo:

Zapal świece i poproś kogoś o odczytanie Ewangelii:

*Pójdźcie wy sami osobno na miejsce pustynne i wypocznijcie nieco”.
Tak wielu bowiem przychodziło i odchodziło, że nawet na posiłek nie mieli czasu.
(Mk 6,31-32)*

Komentarz:

Czas wakacji jest nam bardzo potrzebny, by odpocząć. Jezus też zachęcał apostołów do odejścia od codziennych obowiązków, by trochę pobyc w ciszy i nabrać sił na dalsze działania.

Teraz poproś, by uczestnicy opowiedzieli, od czego najbardziej chcą odpocząć...

Pogłębienie refleksji:

A co na to papież Franciszek?

... jak człowiek zakochany, Franciszek za każdym razem, kiedy spoglądał na słońce, księżyc czy najmniejsze zwierzęta, reagował śpiewem, włączając w swoje uwielbienie wszystkie stworzenia. (Laudato si', 11)

Czas wakacji może też służyć innemu patrzeniu na otaczający nas świat, to czas dziękowania za piękno stworzenia. Znajdź taką chwilę, by naprawdę przyjrzeć się temu, co Cię otacza i uwielbiaj Boga wraz z całym stworzeniem. Może i Tobie uda się napisać taką Pieśń słoneczną 2.0.

Zadanie:

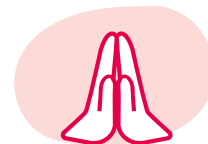
Teraz jest czas na wykonanie sałatki z tego, co przynieśli uczestnicy. Jeśli prowadzący nie umówił się z nimi wcześniej to warto, by sam się o to zatroszczył – wystarczy arbuz, kilka jabłek, truskawki i sałatka gotowa!

Zaproś wszystkich uczestników do wspólnego stołu i porozmawiajcie o planach na wakacje i o tym, na co chcecie szczególnie zwrócić uwagę w tym czasie.

Modlitwa na zakończenie:

Modlitwa spontaniczna: niech każdy z uczestników powie o jednej rzeczy, za którą chce podziękować Bogu i na koniec wspólnie odmówcie Chwała Ojcu.

12. SIERPIEŃ – ŻYJ Z CAŁYCH SIŁ!

Zagadnienia: Korzystamy z lata, by być razem

Tematy spotkania:

- Wakacyjny odpoczynek
- Zachwyt nad światem stworzonym przez Boga
- Wakacyjny spacer

Czas spotkania: ok. 45 minut

Przydatne materiały:

- Pismo Święte
- świeca
- poczęstunek – to spotkanie może być przeprowadzone przy ognisku lub w ogrodzie.

Przebieg spotkania:

Integracja:

Żyj z całych sił!

Dżemu Do kołyski

<https://www.youtube.com/watch?v=-u9qoXNb3hl>

Jeśli masz taką możliwość, włącz piosenkę Dżemu Do kołyski i poproś, by w trakcie jej słuchania uczestnicy pomyśleli sobie, jakie miejsce ostatnio odwiedzili i by znaleźli kilka argumentów za tym, że warto tam jechać lub iść. Po krótkiej chwili poproś, by każdy o tym opowiedział.

Wprowadzenie:

Sierpień w Polsce to czas pielgrzymkowy i imprezowy. Na mapie Polski pojawia się wiele ciekawych propozycji. Nie warto siedzieć w domu i czekać! Porozmawiajcie o tym, co ważnego dzieje się zarówno blisko, jak i daleko od Was i w co możecie się włączyć. A może właśnie jesteście razem nad jeziorem lub w górach?

Słowo:

Zapal świecę i odczytaj Psalm 23 z Pisma Świętego:

*Pan jest moim pasterzem, nie brak mi niczego.
Pozwala mi leżeć na zielonych pastwiskach.
Prowadzi mnie nad wody, gdzie mogę odpocząć:
orzeźwia moją duszę.
Wiedzie mnie po właściwych ścieżkach
przez wzgląd na swoje imię.
Chociażbym chodził ciemną doliną,
zła się nie ulękę,
bo Ty jesteś ze mną.
Twój kij i Twoja laska
są tym, co mnie pociesza.
Stół dla mnie zastawiasz
wobec mych przeciwników;
namaszczasz mi głowę olejkami;
mój kielich jest przeobfity.
Tak, dobroć i łaska pójdą w ślad za mną
przez wszystkie dni mego życia
i zamieszkać w domu Pańskim
po najdłuższe czasy.*

Komentarz:

Ten bardzo dobrze znany psalm idealnie pasuje do czasu wakacji. Mówi o odpoczynku i o nieustannej opiece Boga. Warto do niego wracać podczas wakacyjnego wypoczynku, aby nie zapomnieć o wdzięczności za ten czas.

Pogłębienie refleksji:

Czasami słyszymy, że nasze wakacje tak szybko minęły i pojawiają się memy w stylu: „Co tak szybko przeleciało? Wakacje”. To od każdego z nas zależy, jak wykorzystamy ten czas. To dobry moment na spełnianie naszych marzeń!

Poproś, by teraz każdy napisał o tym, jakie są jego marzenia i podkreślił jedno, które jest w stanie spełnić praktycznie od razu, zaczynając działać już dziś.

Pan mógł zachęcać innych do wrażliwości na piękno istniejące w świecie, bo On sam był w stałym kontakcie z przyrodą i zwracał na nią szczególną uwagę, pełną miłości i zadziwienia. (Laudato si', 97)

Czas wakacji to również czas zachwytu nad pięknem świata. Kiedy jesteśmy na pielgrzymce lub uczestniczymy w innym wakacyjnym wydarzeniu, nie zapominajmy wyrażać Bogu wdzięczności za stworzenie. Zastanówmy się też, jak możemy o nie zadbać.

Jeśli w swoich planach nie mamy odległych podróży, to czy odnajdujemy przestrzeń wokół domu, szkoły, kościoła, które wymaga uporządkowania? Gdy inni wyjechali na wakacje, mamy szansę zadbać o to miejsce w sposób wyjątkowy – rozejrzyjmy się i, jeżeli trzeba, to zacznijmy działać. Jednym słowem: Weź i zrób (np. porządek)!

Zadanie:

WSPÓLNY SPACER

Teraz czas na krótki spacer. Idąc za natchnieniem *Psalmu 23*, odpocznijcie np. nad wodą, czy na pobliskiej łące. Być może trzeba poszukać „zielonego” miejsca wokół Was, wybrać się tam razem i zachwycić tym, co otrzymujemy z ręki Boga!

Czas na podsumowanie: zachęć każdego, by powiedział co wyjątkowego dziś zauważył!

Modlitwa na zakończenie:

Módlcie się o dary Ducha Świętego dla Waszej wspólnoty wzorem uczniów zgromadzonych wraz z Maryją w Wieczerniku:

Panie, obdarz każdego z nas darami i owocami Ducha Świętego, byśmy potrafili naszym działaniem pokazać, że dobra jest więcej! Amen

GRY I ZABAWY NA DOBRY POCZĄTEK

1. DO CZEGO TO SŁUŻY?

Podziel uczestników na kilka grup (np. po trzy osoby). Niech każda grupa dostanie jakiś przedmiot (np. kubek, ołówek, gumka recepturka, sznurek, pędzelek...). Zadaniem jest wymyślenie jak największej liczby jego zastosowań (mogą być nieoczywiste). Kiedy wszyscy już będą gotowi, niech zaprezentują swój przedmiot i pantomimicznie pokażą, jak można go używać.

2. EXPERTS TEAM: POSZUKIWANIE SKARBÓW WŚRÓD LUDZI

Daj uczestnikom spotkania następujące zadanie: znajdź osoby, które odpowiadają poniższym opisom. W wypunktowanych miejscach wpisz imiona i nazwiska. Każda wpisana osoba, może pojawić się na Twojej liście tylko raz i każdą musisz zapytać o zgodę na jej wpisanie.

1	lubi lody
2	ma na sobie coś czarnego
3	nie lubi słodczy
4	ma niebieskie oczy
5	miała złamaną rękę
6	gra na jakimś instrumencie
7	występowała w radio, telewizji lub na scenie
8	mieszka w tej samej miejscowości, co ja
9	lubi rysować
10	nosi okulary
11	ma rodzeństwo
12	lubi gotować
13	potrafi jeździć na nartach
14	jeździ na rowerze
15	zna dwa języki obce

(Jeśli jest mniej osób niż pytań, to można ustalić, że dajemy tylko tyle odpowiedzi, ile jest osób).

3. JAKĄ POSTACIĄ Z BAJKI JESTEŚ?

Rekwizyty: karteczki z nazwami postaci z bajek.

Na karteczkach wypisz postaci z bajek. Daj każdemu uczestnikowi jedną karteczkę, tak żeby nie widział, co jest na niej napisane. Przykładowo ją do czoła, tak by inni uczestnicy widzieli napis, a następnie, zadając im pytania, próbuje odgadnąć, jaką jest postacią.

Trzeba jednak przestrzegać dwóch reguł:

- A. Każdemu uczestnikowi zabawy można zadać tylko jedno pytanie.
- B. Wszystkie pytania muszą być skonstruowane tak, aby można było na nie odpowiedzieć tylko „tak” lub „nie”.

4. SŁOWA ZA SŁOWO

Rekwizyty: Kartki i coś do pisania dla każdej z grup.

Podziel uczestników na kilkusobowe drużyny i wręcz każdej kartkę oraz coś do pisania. Następnie podaj dość długie słowo, z liter którego drużyny będą musiały ułożyć jak najwięcej nowych słów. Wygrywa ta drużyna, która w określonym czasie ułoży najwięcej wyrazów.

Przykład: Prowadzący podaje słowo „parasolka”, a uczestnicy wymyślają słowa, jakie można stworzyć z liter tego słowa, np.: Karol, para, Olka, prasa itd.

5. DWIE PRAWDY I KŁAMSTWO

Ta zabawa nie wymaga użycia rekwizytów.

Każdy uczestnik ma opowiedzieć trzy rzeczy o sobie: dwie prawdziwe i jedną zmyśloną. Zadaniem pozostałych osób jest wytypowanie, która jest nieprawdziwa.

6. KOLOROWE PYTANIA

Rekwizyty: paczka skittlesów lub innych cukierków w różnych kolorach.

Każdy bierze kilka skittlesów z paczki. Każdemu kolorowi odpowiadają pytania. Osoba odpowiada na tyle pytań z danej grupy, ile skittlesów danego koloru wybrała. Po odpowiedzi na pytanie zjada cukierek:).

Przykładowe pytania:

Fioletowy

- Najlepszy dzień Twojego życia?
- Czego nigdy nie robiłaś, a chciałabyś?
- Najmilsze słowo, jakie kiedykolwiek usłyszałaś na swój temat?

Żółty

- O czym marzysz?
- Twoja największa zaleta?
- Jaki miałeś najdziwniejszy sen?

Czerwony

- Gdybyś mógł coś zmienić w swoim życiu, to co by to było?
- Co chciałabyś robić w życiu?
- Co lubisz w ludziach?

Zielony

- Czy masz jakiś znak szczególny?
- Jaki powinien być Twój wymarzony przyjaciel?
- Co robisz, kiedy Cię ktoś zdenerwuje?

Pomarańczowy

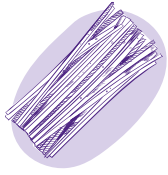
- Jakich prac domowych nie lubisz?
- Jaką przygodę chciałbyś przeżyć?
- Co zabrałbyś ze sobą na bezludną wyspę?

7. NARYSUJ TO

Rekwizyty: ołówki i kartki

Wybierzcie cztery osoby, którym zaślonicie oczy i dacie kartki i ołówki; oraz cztery osoby, które będą przewodnikami dla niewidzących – te osoby dostają karteczkę z nazwą przedmiotu (np.: dom, lampa, kubek, stół) i tłumaczą niewidzącym, co mają narysować, ale nie używając tej nazwy! Mogą jedynie podpowiadać, jak rysować. Jest to zabawa, która przynosi wiele radości, ponieważ rysunki okazują się abstrakcyjne.

8. WIEŻA – PTASIE MLECZKO

Rekwizyty: makaron spaghetti, taśma maskująca, pianki marshmallow, Ptasie Mleczko.

Każda grupa musi z powyższych przedmiotów zbudować wieżę, która będzie stała samodzielnie. Ptasie Mleczko trzeba dołożyć na końcu.

9. REKLAMA

Poproś każdego z uczestników, by wybrał sobie dowolny przedmiot (może to być coś, co ma w swojej torbie, plecaku lub kieszeni) i przygotował szybką reklamę tego przedmiotu (oczywiście może być humorystyczna).

10. POWIĄZANI

Rekwizyty: sznurek lub włóczka.

Prowadzący bierze szpulę sznurka i mówi coś o sobie, np. jestem z Warszawy, lubię słodkocze, rano zawsze piję kawę. Osoby, które „też tak mają”, podnoszą rękę. Jeżeli jest to więcej niż jedna osoba, prowadzący wybiera jedną z nich, łapie za koniec sznurka, a podaje jej do trzymania szpulę, następnie ona „wyznaje” kolejne trzy rzeczy, podaje sznurek kolejnym osobom, następnie zabawa przebiega dalej tak samo. Należy pamiętać, że osoba, która już trzyma sznurek, nie zgłasza się ponownie.

By zabawa miała sens, staramy się „wyznawać” takie rzeczy, które mogą łączyć jak najwięcej osób. Kończymy, gdy wszyscy są ze sobą „powiązani”.

Na koniec prowadzący może podsumować: przyglądając się sieci, można zauważyć, że łączy nas bardzo wiele.

Jeżeli się uda i zostanie jeszcze trochę czasu, można spróbować rozwiązać sieć!

Karty ze Słowem

JAGODA KWIECIEŃ

Na każdy miesiąc przygotowane są
Karty ze Słowem, które utrwalają poznane teksty.
Niech to będzie indywidualna odpowiedź na Słowo
Boże i kreatywne rozważanie treści, którą poznajemy
w danym miesiącu. Można je kolorować, dopisywać
ważne zdania, podkreślać - tak, by stały się osobistą
odповідzią na usłyszane Słowo.
Na pewno przydadzą się: kredki, flamastry, naklejki
i twórcze podejście do tematu. Powodzenia!

WRZESIEŃ – OD NOWA

Psalm 8

O Panie, nasz Boże, jak przedziwne Twe imię po wszystkiej ziemi!

Tyś swój majestat wyniósł nad niebiosa.

Sprawiłeś, że [nawet] usta dzieci i niemowląt oddają Ci chwałę,
na przekór Twym przeciwnikom, aby poskromić nieprzyjaciela i wroga.

Gdy patrzę na Twe niebo, dzieło Twych palców,

księżyc i gwiazdy, któreś Ty utwierdził:

czym jest człowiek, że o nim pamiętasz,

i czym – syn człowieczy, że się nim zajmujesz?

Uczyłeś go niewiele mniejszym od istot niebieskich,
chwałą i czcią go uwieńczyłeś.

Obdarzyłeś go władzą nad dziełami rąk Twoich;

złożyłeś wszystko pod jego stopy:

owce i bydło wszelakie, a nadto i polne stada,

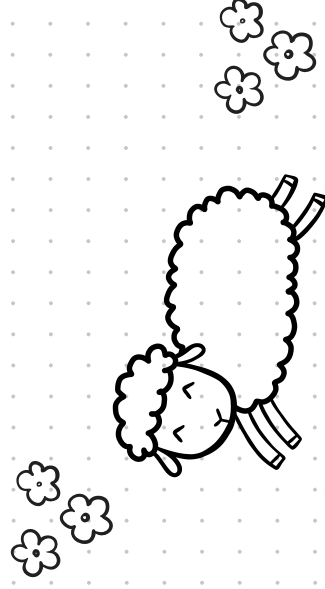
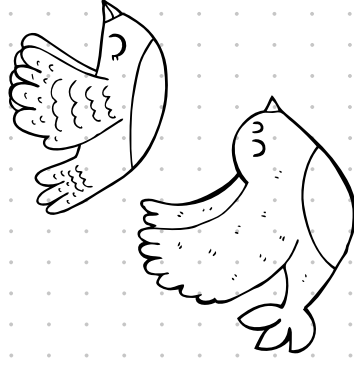
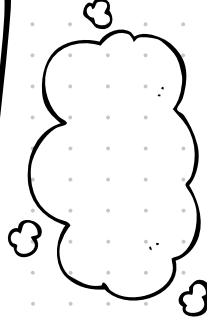
ptactwo powietrzne oraz ryby morskie,

wszystko, co szlaki mórz przemierza.

O Panie, nasz Panie, jak przedziwne Twe imię po wszystkiej ziemi!

„Wszyscy możemy współpracować jako narzędzia Boga
w trosce o stworzenie, każdy ze
swoją kulturą i doświadczeniem, swoimi inicjatywami
i możliwościami.”

Papież Franciszek,
Laudato si' 14

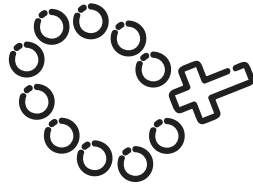

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Strasburskie Zgłoszenie NIEJ na posiedze-
niu Komisji Europejskiej z dnia 14.12.2022
z zakresu: "Zarządca publicznego". Pozostawia
szkole - realizację projektów i programów edu-
kacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych
oraz profilaktycznych opartych na podstawach
naukowych.

PAŹDZIERNIK

– NA OKRAĞŁO

"Zawsze się **RADUJCIE**,
nieustannie się **MÓDLICIE!**

W kaŹdym połoŹeniu

DZIEKUJCIE,

taka jest bowiem **wola BoŹa**
w Jezusie Chrystusie względem was.

Ducha nie gaście, prorocтва
nie lekcewaŹcie!

Wszystko badajcie, a co szlachetne -

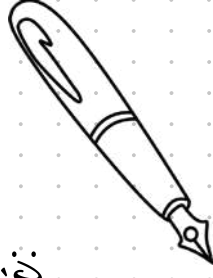
ZACHOWUJCIE!

Unikajcie wszystkiego, co ma
choćby **pozór zła.**

1 Tes 5, 16-22

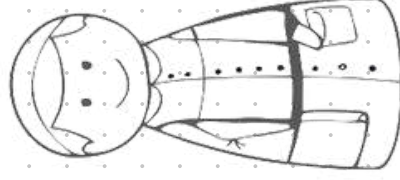
Moja dzisiejsza wdziecznořć:

☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	

” Trzymając się ręki Maryi,
zblądzić nie mogę. ”

řw. Urszula Ledóchowska

Sfinansowane ze środków MEN na podstawie umowy MEN/2022/DW/EN/15/14. Zadanie: „Wspieranie działań edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych”.

Z czym kojarzy Ci się...

bratěrska mltosa?

z potężnej komunii Twego boskiego życia wewnętrzznego
rozlej pośród nas rzekę braterskiej miłości.

A simple line drawing of a book, tilted at an angle. The front cover features a large, stylized cross symbol. The book has a visible spine on the right side and a few lines indicating the edges of the pages. The drawing is minimalist, using only black outlines on a white background.

m, żyć Ewangelią

by zobaczyć Go ukrzyżowanego w udęgkach opuszczonych

i zmartwychwstałego w każdym bracie, który powstaje.

m swoje piękno

że wszyscy są potrzebni, że są różnymi obliczami

Amen.

"Błogostawieni
ubodzy w duchu,
albowiem do nich
należy Królestwo
Niebieskie"
Mt 5,3

Papież Franciszek,
Fratelli tutti

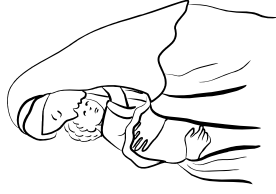
NPZ
NARODOWY PROGRAM ZFINANSOWANIA

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

*Stwierdzono, że środki MEIN na podstawie umowy MEIN2022DWEIN1514. Zaczęło się z zakresu zdrowia publicznego. Pozytywna szkoła - realizacja projektów i programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych oarietych na podstawie naukowych.

GRUDZIEŃ

– MARANA THA!

z Psalmu 25

Ku Tobie, Panie,

WZNOSZĘ MOJĄ DUSZĘ,

mój Boże (...),

Daj mi poznać

DROGI TWOJE, PANIE,

i naucz mnie Twoich ścieżek!

PROWADŹ MNIE

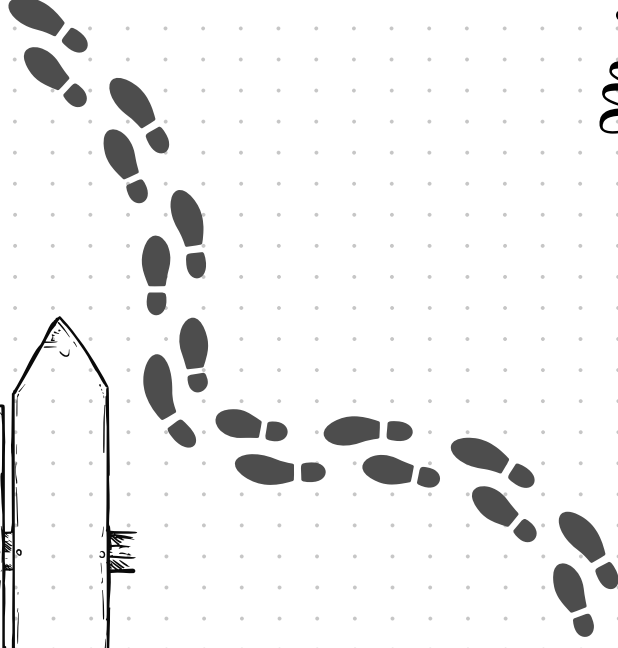
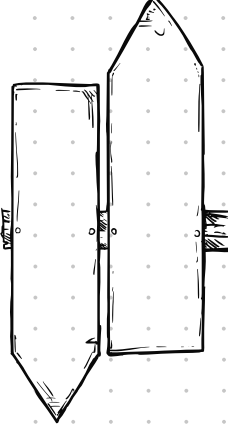
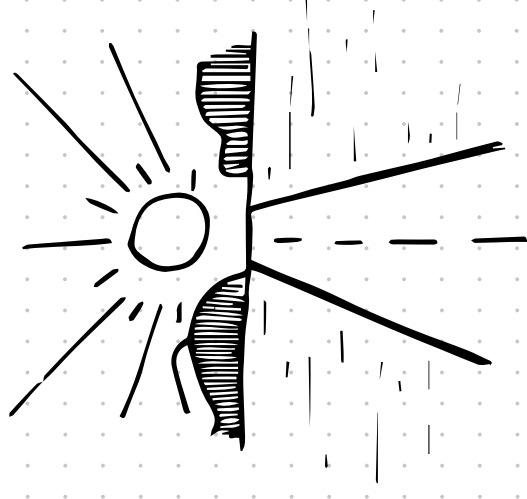
według Twojej prawdy i pouczaj,

bo Ty jesteś Bóg, mój Zbawca,

i w Tobie mam zawsze

NADZIEJĘ.

Amen

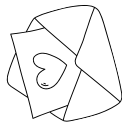

Marana Tha!
Przyjdź Panie!

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Stwierdzono 26 sierpnia 2022 r. na podstawie umowy MEN/2022/DME/V1514. Zadanie z zakresu: zarowna publicznego. Pozytywna kultura nauki i techniki. Wzrost kompetencji i kwalifikacji w dziedzinie nauki i techniki. Wzrost profilaktycznych i prewencyjnych nauczycieli.

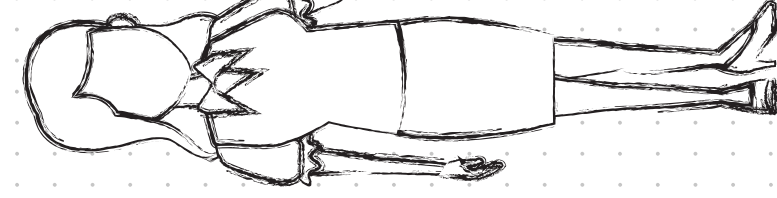
STYCZEŃ – LEKCJA MIŁOŚCI

Na początku było Słowo,
a Słowo było u Boga,
i Bogiem było Słowo.
Ono było na początku u Boga.
Wszystko przez Nie się stało,
a bez Niego nic się nie stało,
co się stało.

W Nim było życie,
a życie było światłością ludzi,
a światłość w ciemności świeci
i ciemność jej nie ogarnęła.
Była światłość prawdziwa,
która oświeca każdego człowieka,
gdy na świat przychodzi.
Na świecie było [Słowo],
a świat stał się przez Nie,
lecz świat Go nie poznał.
Przyszło do swojej własności,
a swoi Go nie przyjęli.

Wszystkim tym jednak, którzy Je przyjęli,
dało moc, aby się stali dziećmi Bożymi,
tym, którzy wierzą w imię Jego -
którzy ani z krwi,
ani z żądz ciała,
ani z woli męża,
ale z Boga się narodzili.
A Słowo stało się ciałem
i zamieszkało wśród nas.
I oglądaliśmy Jego chwałę,
chwałę, jaką Jednorodzony otrzymuje od Ojca,
pełen łaski i prawdy.

"W centrum tego
świata stale obecny
jest Pan życia,
Jego miłość zawsze
prowadzi nas
do znalezienia
nowych dróg"

Per. Laudato si. 24-5

Poszukaj fragmentów o miłości w Piśmie Świętym:

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Straszbowski, J. "Laudato si", MEN, na podstawie...
z zakresu...
szkoła - realizacja...
kacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych...
oraz profilaktycznych...
nauczycieli.

LUTY

– BYĆ BLISKO

2Kor 13, 11-13

„Na koniec, bracia, miejcie się dobrze;

bądźcie **DOSKONALI**
POKRZEPIAJCIE SIĘ.

bądźcie jednomyślni,

żyjcie w pokoju, a Bóg
MIŁOŚCI I POKOJU

będzie z wami.

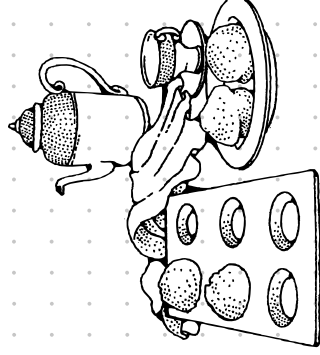
Pozdrówcie się nawzajem świętym pocałunkiem!

ŁASKA Pana Jezusa Chrystusa,
MIŁOŚĆ BOGA i dar jedności
w **DUCHU ŚWIĘTYM**

niech będą z wami wszystkimi!”

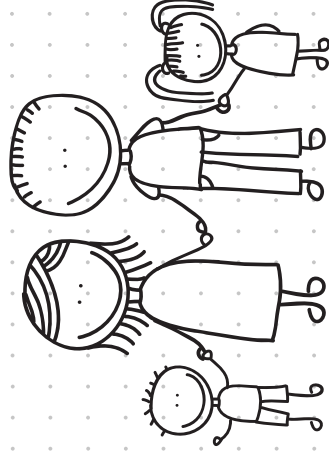
“Można mieć niewiele, a żyć intensywnie, zwłaszcza gdy
jesteśmy w stanie odkryć inne
przyjemności i odnajdywać satysfakcję
w braterskich spotkaniach, usługiwaniu...”

Laudato si' 223

Zadanie dodatkowe

Upiecz dla Twojej rodziny ulubione ciasteczka :)

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

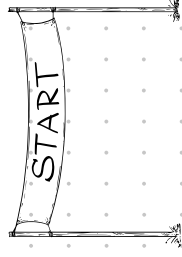
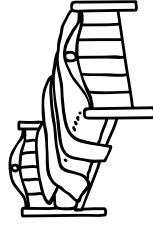
Sfinansowano ze środków MEN na podstawie umowy MEN/2022/DME/V1514. Zadanie z zakresu: zdrowia publicznego. Pozytywna zmiana stylu życia. Wsparcie działań profilaktycznych, wychowawczych, mianujących na postawach naukowych.

MARZEC

– DAJ SIĘ PO(D)NIEŚ

Mk 2,3-12

Wtem przyszli do Niego z paralitykiem, którego niosło czterech. Nie mogąc z powodu tłumu przynieść go do Niego, odkryli dach nad miejscem, gdzie Jezus się znajdował i przez otwór spuścili łożo, na którym leżał paralityk. Jezus, widząc ich wiarę, rzekł do paralityka: «Synu, odpuszczają ci się twoje grzechy». A siedzieli tam kilku uczonych w Piśmie, którzy myśleli w sercach swoich: «Czemu On tak mówi? On bluźni. Któż może odpuszczać grzechy, oprócz jednego Boga?» Jezus poznał zaraz w swym duchu, że tak myślał, i rzekł do nich: «Czemu nurtują te myśli w waszych sercach? Cóż jest łatwiej: powiedzieć do paralityka: Odpuszczają ci się twoje grzechy, czy też powiedzieć: Wstań, weź swoje łożo i chodź? Otóż, żebyście wiedzieli, iż Syn Człowieczy ma na ziemi władzę odpuszczania grzechów - rzekł do paralityka: Mówię ci: Wstań, weź swoje łożo i idź do domu!». On wstał, wziął zaraz swoje łożo i wyszedł na oczach wszystkich. Zdumiali się wszyscy i wielbili Boga mówiąc: «Jeszcze nigdy nie widzieliśmy czegoś podobnego».

"Każdego dnia otrzymujemy nową szansę, nowy etap"

Papież Franciszek Fratelli Tutti, 77

Kiedy czujesz, że Twoja dusza jest sparalizowana?

Czy sakrament spowiedzi jest dla Ciebie ważny?

Czy pamiętasz o zrobieniu rachunku sumienia?

Przepisz 12 werset z Psalmu 52

“ ”

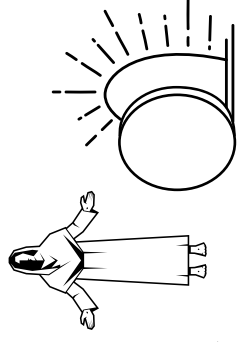

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Straszkowski ze "Sobow" MEN na podda-
nie projektu "Mistrzostwa w Edukacji"
z zakresu "Edukacji Publicznej". Pozycja
szkół - realizacja projektów i programów edu-
kacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych
oraz profilaktycznych skierowanych na podsta-
wach naukowych.

KWIECIEŃ

– NIE MA GO TU

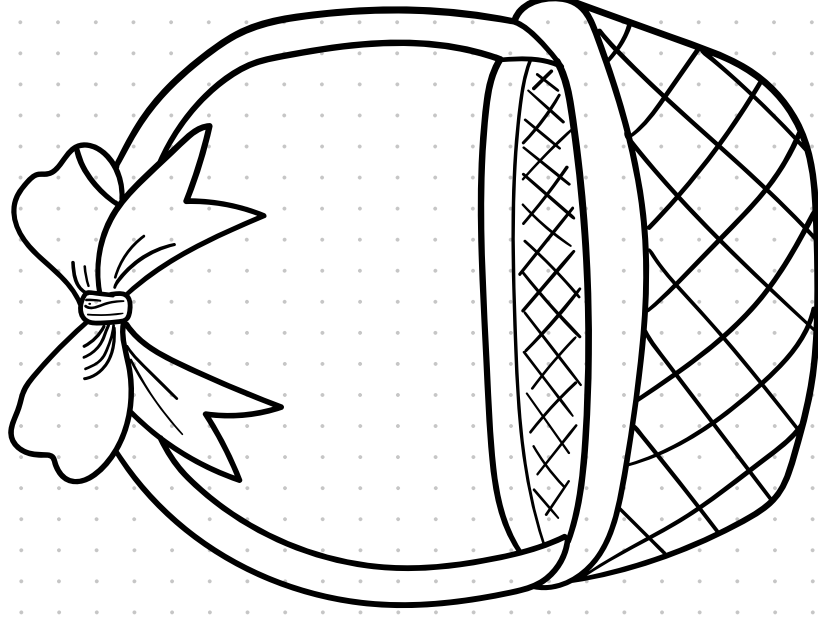

PASCHA

"Pierwszego dnia po szabacie, wczesnym rankiem, gdy jeszcze było ciemno, Maria Magdalena udała się do grobu i zobaczyła kamień odsunięty od grobu. Maria Magdalena natomiast stała przed grobem płacząc. A kiedy /tak/ płakała, nachyliła się do grobu i ujrzała dwóch aniołów w białej, siedzących tam, gdzie leżało ciało Jezusa - jednego w miejscu głowy, drugiego w miejscu nóg. I rzekli do niej: Niewiasto, czemu płaczesz? Odpowiedziała im: Zabrano Pana mego i nie wiem, gdzie Go położono. Gdy to powiedziała, odwróciła się i ujrzała stojącego Jezusa, ale nie wiedziała, że to Jezus. Rzekł do niej Jezus: Niewiasto, czemu płaczesz? Kogo szukasz? Ona zaś sądząc, że to jest ogrodnik, powiedziała do Niego: Panie, jeśli ty Go przeniosłeś, powiedz mi, gdzie Go położyłeś, a ja Go wezmę. Jezus rzekł do niej: Mario! A ona obróciwszy się powiedziała do Niego po hebrajsku: Rabbuni, to znaczy: Nauczycielu. Rzekł do niej Jezus: Nie zatrzymuj Mnie, jeszcze bowiem nie wstąpiłem do Ojca. Natomiast udaj się do moich braci powiedz im: Wstępuję do Ojca mego i Ojca waszego oraz do Boga mego i Boga waszego. Poszła Maria Magdalena oznajmiając uczniom: Widziałam Pana i to mi powiedział."

20.11-18

Co włożysz do koszyka Wielkanocnego?
Taka jest symbolika tych produktów?

"W centrum tego świata stale obecny jest Pan życia, który tak bardzo nas kocha. ...a Jego miłość zawsze prowadzi nas do znalezienia nowych dróg."

Papież Franciszek, Laudato si' 245

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Sfinansowano ze środków "MEN na podział" - wie umowy MEN/2022/DW/ENV1514. Zadanie z zakresu zarowna publicznego. Pozytywna i zdrowotna, w tym: zdrowotnych, wyzwalających, mianowicie: naukowych.

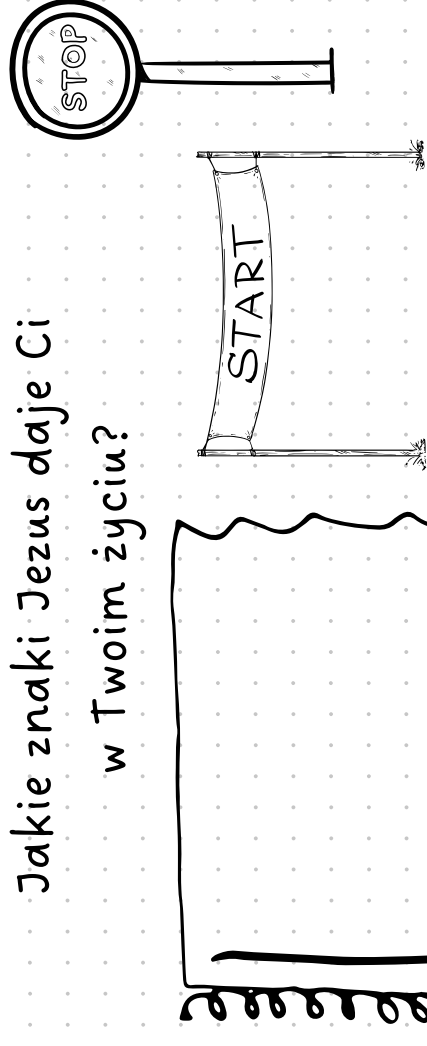
MAJ

– MAMY SIEBIE

“W Kanie Galilejskiej odbywało się wesele i była tam matka Jezusa. Zaproszono na to wesele także Jezusa i Jego uczniów. A kiedy zabrakło wina, matka Jezusa mówi do Niego: „Nie mają już wina”. Jezus jej odpowiedział: „Czyż to moja lub twoja sprawa, niewiasto? Czyż jeszcze nie nadeszła moja godzina?”. Wtedy matka Jego powiedziała do sług: „Zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie”. Stało zaś tam sześć stągwi kamiennych przeznaczonych do żydowskich oczyszczeń, z których każda mogła pomieścić dwie lub trzy miary. Rzekł do nich Jezus: „Napełnijcie stągwie wodą”. I napełnili je aż po brzegi. Potem do nich powiedział: „Zaczerpnijcie teraz i zaniescie starościę weselemu”. Oni zaś zaniesli. A gdy starosta weselny skosztował wody, która stała się winem – nie wiedział bowiem, skąd ono pochodzi, ale słudzy, którzy czerpali wodę, wiedzieli – przywołał pana młodego i powiedział do niego: „Każdy człowiek stawia najpierw dobre wino, a gdy się napiją, wówczas gorsze. Ty zachowałeś dobre wino aż do tej pory”. Taki to początek znaków uczynił Jezus w Kanie Galilejskiej. Objawił swoją chwałę i uwierzyli w Niego jego uczniowie.”

Jakie znaki Jezus daje Ci
w Twoim życiu?

Co powiesz przyjacielowi, który
dzisiaj dzieli się z Tobą swoim
smutkiem?

Jest mi dzisiaj bardzo
przykro :(

**“Zbliżyć się do siebie, wyrażać swoje zdanie,
słuchać jeden drugiego, patrzeć na siebie,
poznawać się wzajemnie, starać się zrozumieć
siebie nawzajem, szukać punktów
styczności, wszystko to streszcza się
w wyrażeniu „prowadzić dialog”.**

Frontelli tutti 198

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Straszbowski, że „dobry” MEN na podda-
nie „dobrych” projektów, nie ma
z zakresu zadań państwa”. Przyjmuje
szkół - realizacja projektów, programów edu-
kacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych
oraz profilaktycznych skierowanych na postawianych
naukowych.

2,1-11

Jakie jest moje serce?

[illegible]

Nie gonię za tym, co wielkie,
albo co przerasta moje siły.

Jak niemowlę u swej matki,

„Zaprawdę, powiadam wam, jeśli się nie odmienicie i
nie staniecie jak dzieci, nie
wejdziecie do królestwa niebieskiego.”
Mt 18,3

LIPIEC

– LAUDATO SI'

WAKACJE!

Psalm 148

Alleluja.

Chwalcie Pana z niebios,

chwalcie Go na wysokościach!

Chwalcie Go, wszyscy Jego aniołowie,

chwalcie Go, wszystkie Jego zastępy!

Chwalcie Go, słońce i księżycu,

chwalcie Go, wszystkie gwiazdy świecące.

Chwalcie Go, nieba najwyższe

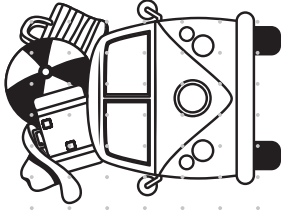
i wody, co są ponad niebem:

niech imię Pana wychwalaia,

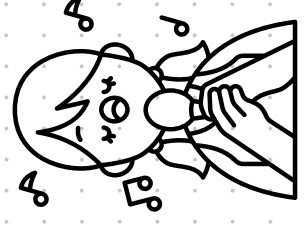
On bowiem nakazał i zostały stworzone,

utwierdził je na zawsze, na wieki;

nadał im prawo, które nie przemienie.

Chwalcie Pana z ziemi,
potwory i wszystkie morskie głębiny,
ogniu i gradzie, śniegu i mgu,
gwałtowny huraganie, co pełnisz Jego słowo,
góry i wszelkie pagórki,
drzewa rodzące owoc i wszystkie cedry,
dzikie zwierzęta i było wszelakie,
to, co się roi na ziemi, i ptactwo skrzydlate,
królowie ziemscy i wszystkie narody,
władcy i wszyscy sędziowie na ziemi,
młodzieńcy, a także dziewice,
starcy wraz z młodzieżą,
niech imię Pana wychwalaia,
bo tylko Jego imię jest wzniosłe,
majestat Jego góruje nad ziemią i niebem
i pomnaża moc swego ludu.
Pieśń pochwalna dla wszystkich Jego świętych,
synów Izraela – ludu, który Mu jest bliski.
Alleluja.

Laudato si'

„...jak człowiek zakochany, Franciszek za każdym razem, kiedy spoglądał na słońce, księżyc czy najmniejsze zwierzęta, reagował śpiewem, włączając w swoje uwielbienie wszystkie stworzenia.”

„Pan mógł zachęcać innych do wrażliwości na piękno istniejące w świecie, bo On sam był w stałym kontakcie z przyrodą i zwracał na nią szczególną uwagę, pełną miłości i zadziwienia.”

w stałym kontakcie z przyrodą i zwracał na nią szczególną uwagę, pełną miłości i zadziwienia.”

Age Group	Percentage
18-24	85
25-34	75
35-44	65
45-54	55
55-64	45
65-74	35
75-84	25
85+	10

czy jestem już swobodny, może porazi powiektór z nich

[illegible]

N JEST MOIM PASTERZEK

Caembelium *leii* *nactandii*

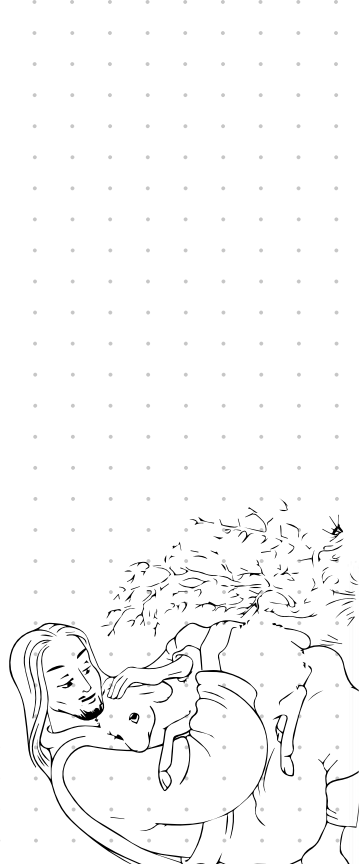
Co symbolizuje ry pasierski:

zy jestem taką owcą, która potrafi powiedzieć więcej

N JEST MOIM PASTERZEK

Co symbolizuje kŕ pasterski?

 NPZ
NARODOWY PROGRAM ZDROWIA

**Ministerstwo
Edukacji i Nauki**

Straszbowski ze środków „Międzynarodowego Funduszu Współpracy Społecznej” na podstawie umowy MEN/2002/ZD/WE/13/14 Z dnia 2.12.2002 r. Zdrówia publicznego. Pozostałe szkoły realizujące projekt i programy edukacyjnych wychowawczych, interwencyjnych i profilaktycznych sąsiadują na podstawie naukowych

 NPZ
NARODOWY PROGRAM ZDROWIA

**Ministerstwo
Edukacji i Nauki**

Straszbowski ze środków „Międzynarodowego Funduszu Współpracy Społecznej” na podstawie umowy MEN/2002/ZD/WE/13/14 Z dnia 2.12.2002 r. Zdrówia publicznego. Pozostałe szkoły realizujące projekt i programy edukacyjnych wychowawczych, interwencyjnych i profilaktycznych sąsiadują na podstawie naukowych

 NPZ
NARODOWY PROGRAM ZDROWIA

 **Ministerstwo
Edukacji i Nauki**

Strasbourg, 26. listopad, 2011 **Min** na p
nie umowy MENOZDOWENIS 13 Z
2. zakresu zdrowia publicznego. Poz
szkole - realizacja projektu i program
krajowych wytycznych, interwene
gwałtowności i innych zdarzeń na podzi
naukowych.

KARTY INSPIRACJI

NARYSOWAŁA: MARTA WOJTKOWSKA-RADZICKA

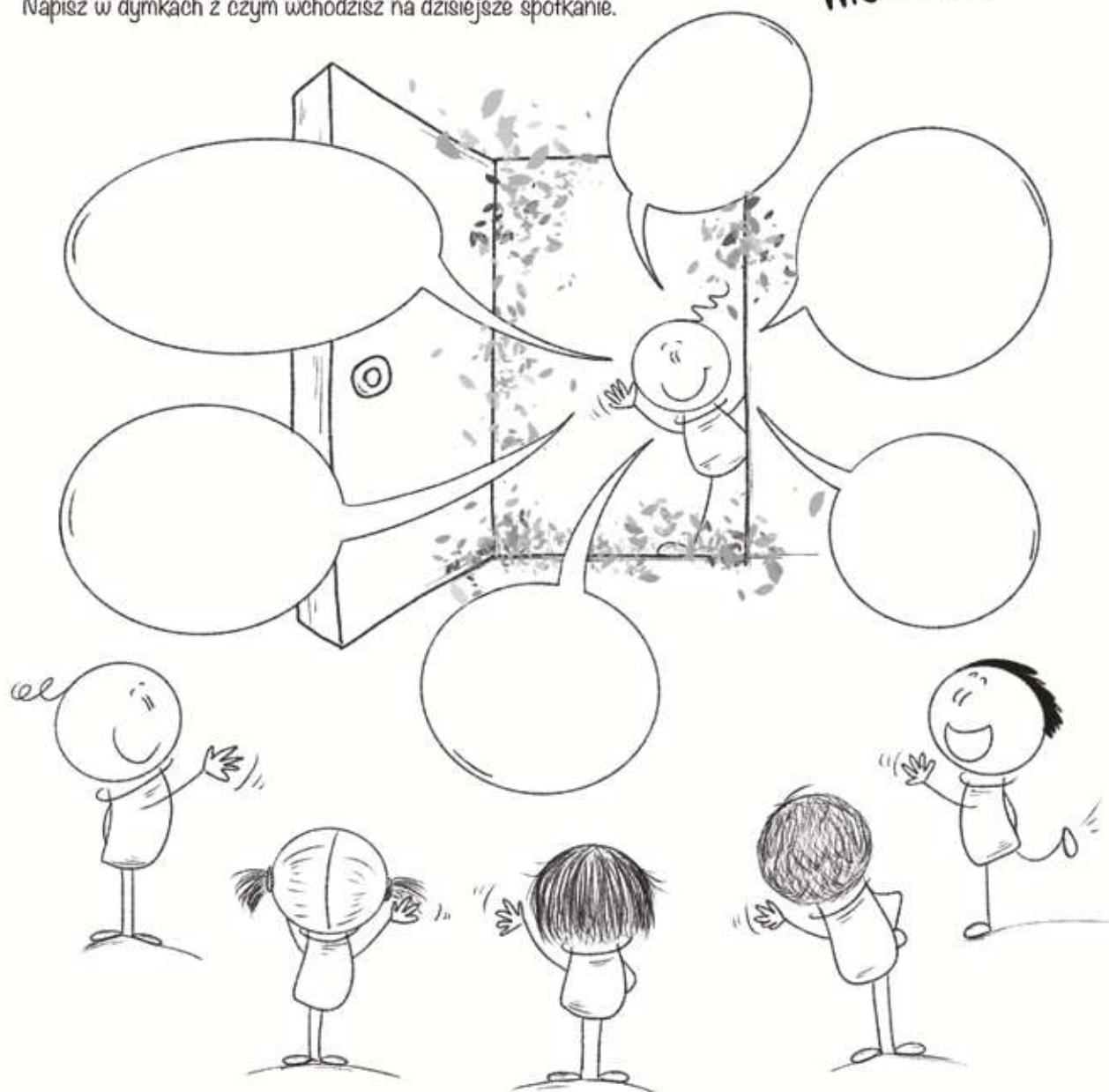
Poniżej karty inspiracji w dwóch wersjach
do wyboru: kolorowe i czarno-białe,
by zachęcić do twórczej pracy z nimi.

Na każdej karcie znajduje się polecenie, które
przeprowadzi przez ważne i kreatywne zadania.

WRZESIEŃ

Napisz w dymkach z czym wchodzisz na dzisiejsze spotkanie.

UCZYNIŁEŚ GO NIEWIELE MNIEJSZYM OD ISTOT NIEBIESKICH,
CHWAŁĄ I CZCІĄ GO UNIEŃCZYŁEŚ.
OBDARZYŁEŚ GO WŁADZĄ NAD DZIEŁAMI RĄK TWOICH;
ZŁOŻYŁEŚ WSZYSTKO POD JEGO STOPY

PS 8, 6-7

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

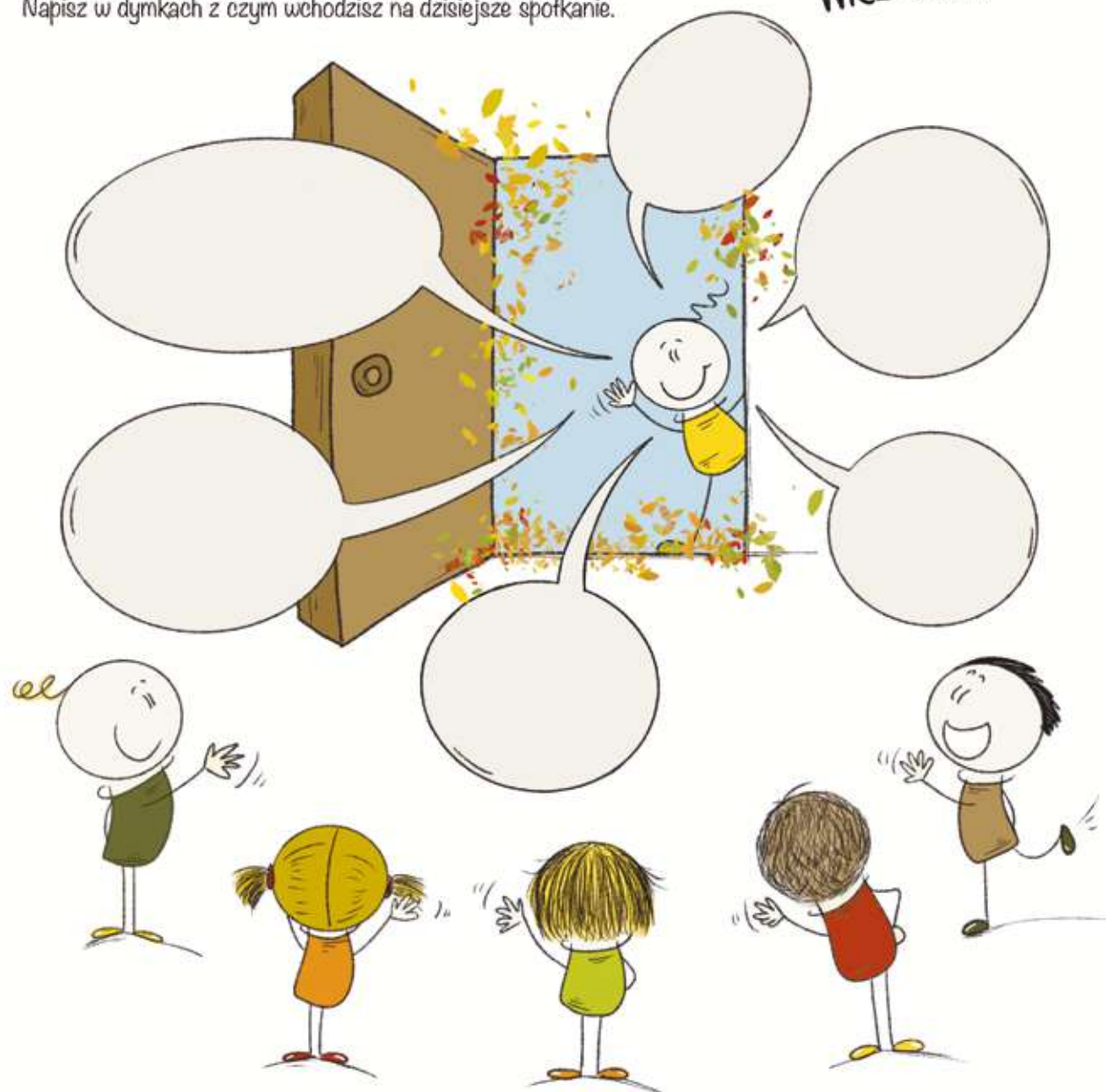
Utworzone ze środków MEN na podstawie umowy o współpracy z Caritasem z zakresu działań edukacyjnych. Projekt finansowany przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Wykonawcą projektu jest Caritas.

WRZESIEŃ

Napisz w dymkach z czym wchodzisz na dzisiejsze spotkanie.

UCZYNIŁEŚ GO NIEWIELE MNIEJSZYM OD ISTOT NIEBIESKICH,
CHWAŁĄ I CZCІĄ GO UNIEŃCZYŁEŚ.
OBDARZYŁEŚ GO WTAĐŻĄ NAD DZIEŁAMI RĄK TWOICH;
ZŁOZYŁEŚ WSZYSTKO POD JEGO STOPY

PS 8, 6-7

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

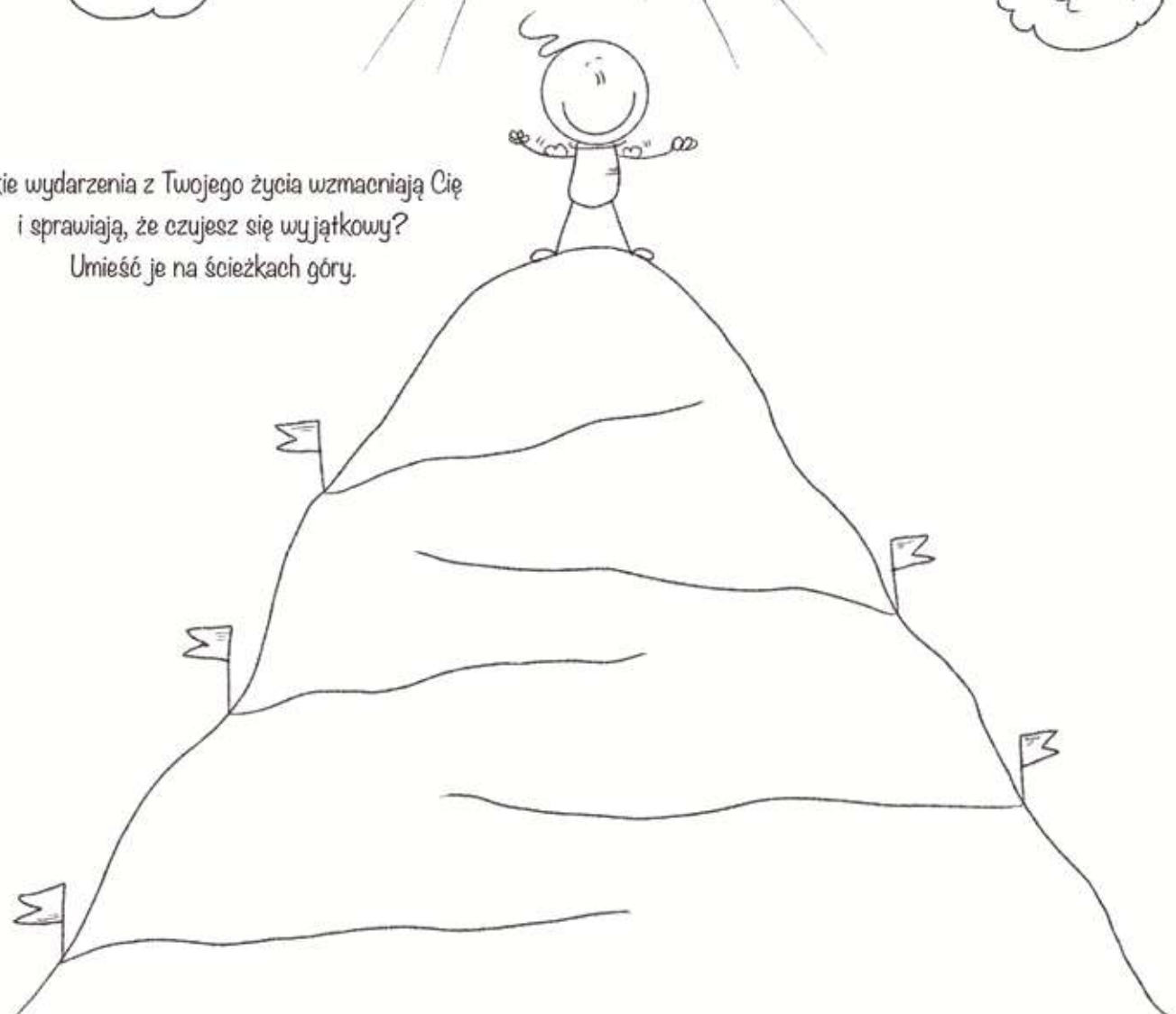
Utworzone ze środków MEN na podstawie umowy o współpracy z Zakładem Polityki Edukacji i Nauki - realizacja projektu i programów edukacyjnych, wychowawczych, młodszych oraz przyświecających na podstawie naukowych.

Na okrągło

PAŹDZIERNIK

Jakie wydarzenia z Twojego życia wzmacniają Cię
i sprawiają, że czujesz się wyjątkowy?
Umieść je na ścieżkach góry.

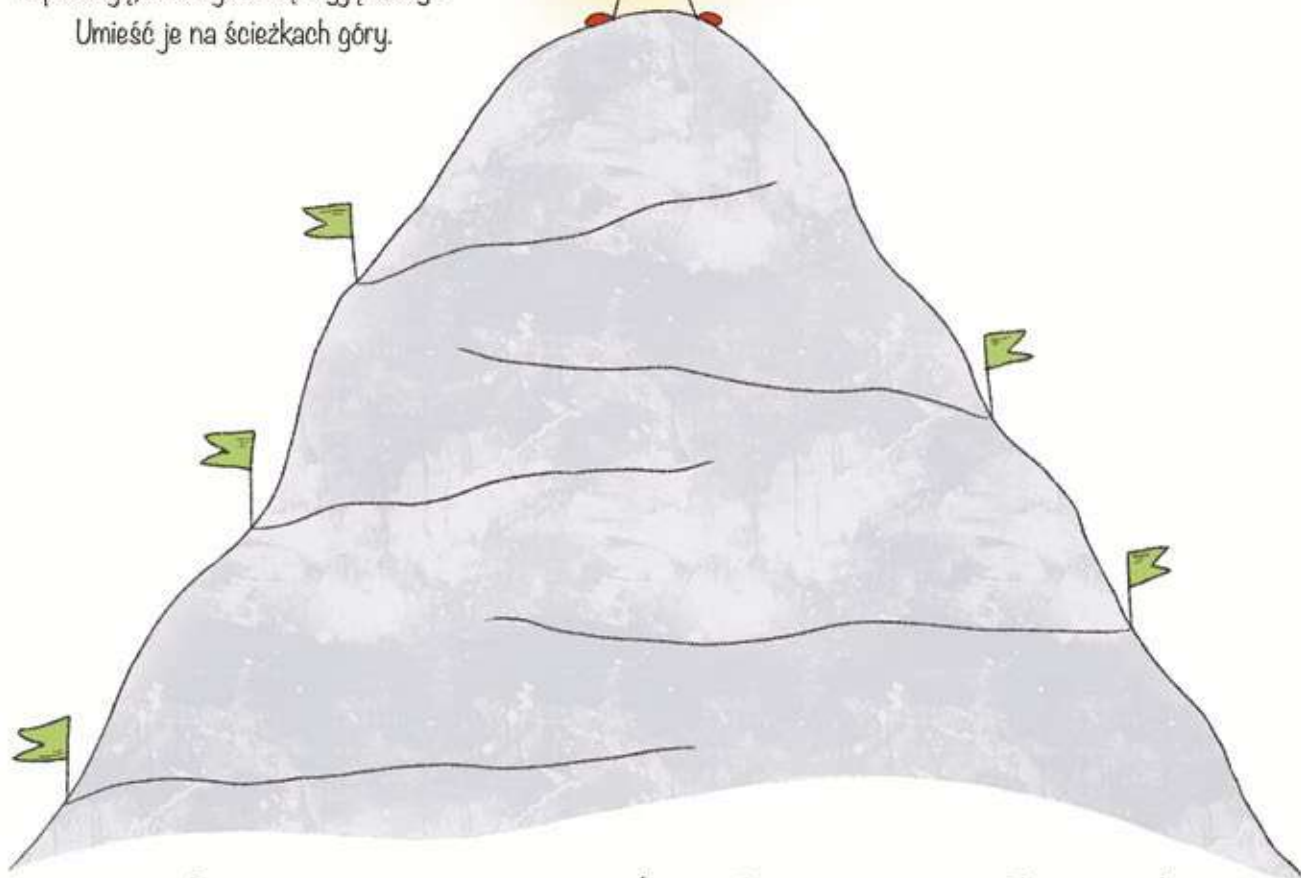

ZAWSZE SIĘ RADUJcie, NIEUSTANNIE SIĘ MÓDLICIE!
W KAŻDYM POŁOŻENIU DZIĘKUJcie, TAKA JEST BOWIEM
WOLA BOŻA W JEZUSIE CHRYSZTUSIE WZGLĘDEM WAS
1 TES 5, 16-17

Na okrągło

PAŹDZIERNIK

Jakie wydarzenia z Twojego życia wzmacniają Cię
i sprawiają, że czujesz się wyjątkowy?
Umieść je na ścieżkach góry.

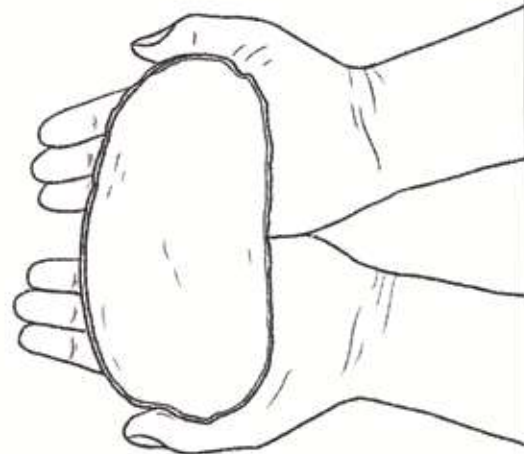
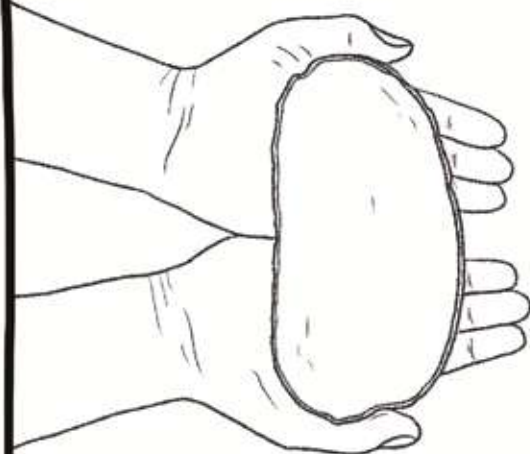
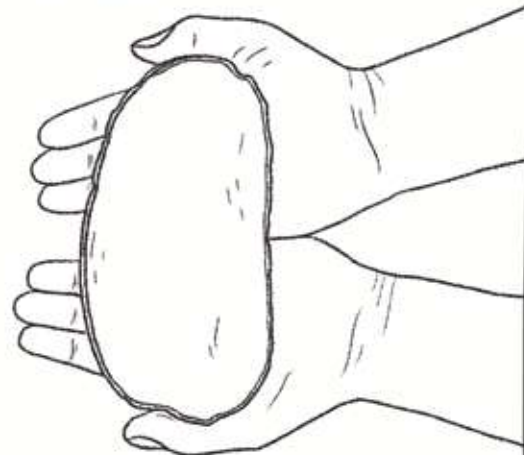
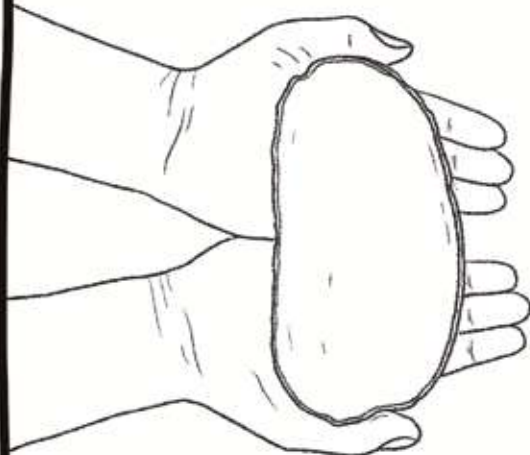

ZAWSZE SIĘ RADUJCIE, NIEUSTANNIE SIĘ MÓDLICIE!
W KAŻDYM POŁOŻENIU DZIĘKUJCIE, TAKA JEST BOWIEM
WOLA BOŻA W JEZUSIE CHRYSZTUSIE WZGLĘDEM WAS
1 TES 5, 16-17

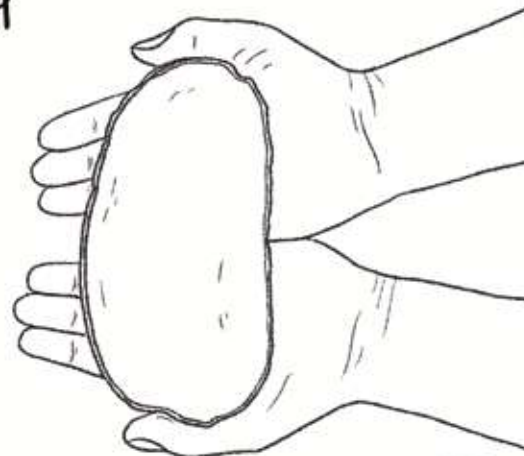
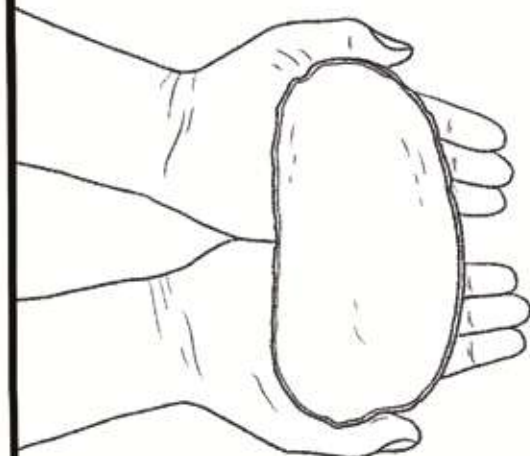
CHLEB SZCZĘŚCIA

LISTOPAD

Wszystko czym się dzielisz jest wyjątkowe i ważne!
Na kromkach chleba napisz czym możesz podzielić się z innymi.

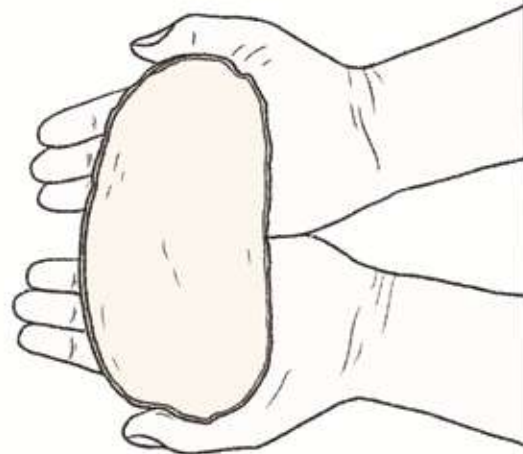
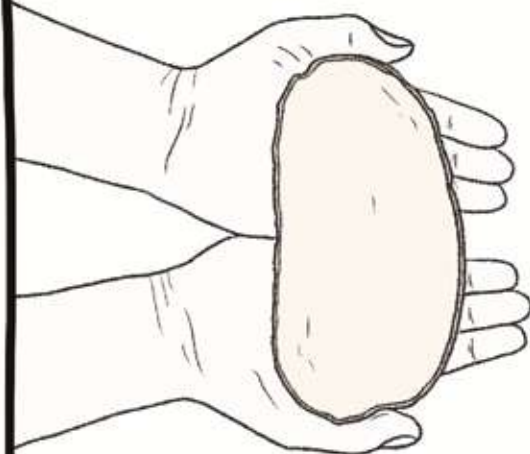
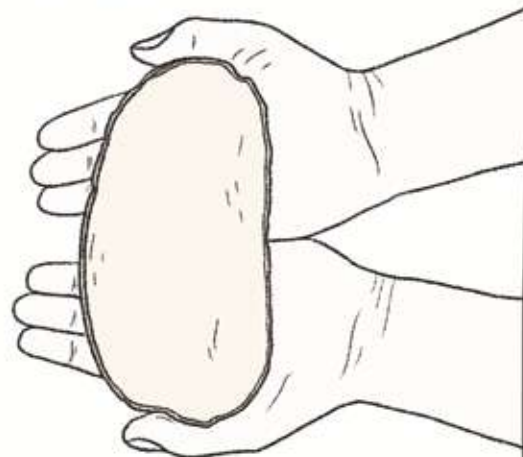
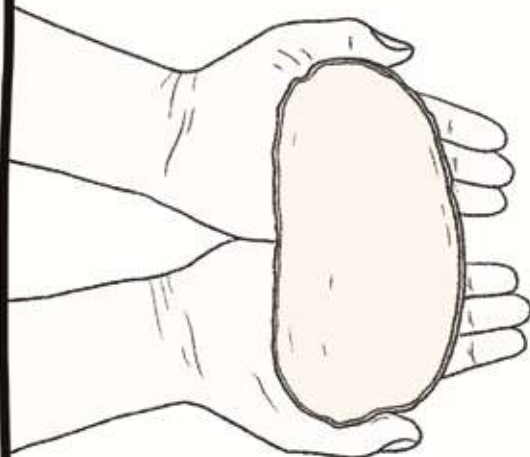
BŁOGOSTAWIENI
UBODZY W DUCHU,
ALBOWIEM DO NICH
NALEŻY
KRÓLESTWO
NIEBIESKIE
MT 5,3

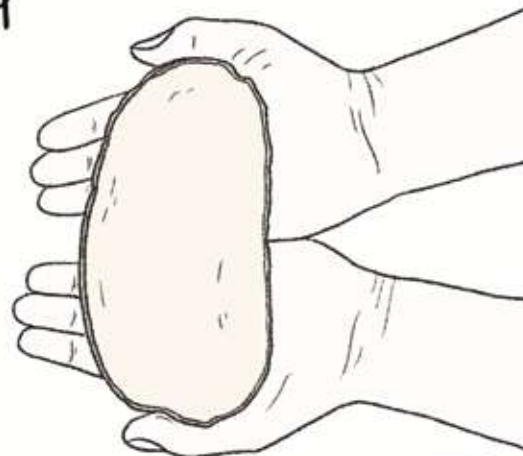
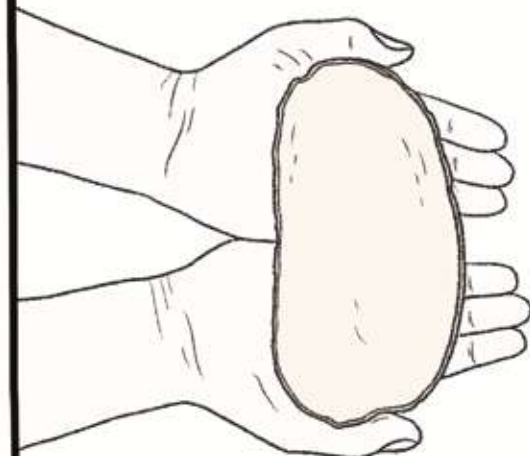
CHLEB SZCZĘŚCIA

LISTOPAD

Wszystko czym się dzielisz jest wyjątkowe i ważne!
Na kromkach chleba napisz czym możesz podzielić się z innymi.

BŁOGOSTAWIENI
UBODZY W DUCHU,
ALBOWIEM DO NICH
NALEŻY
KRÓLESTWO
NIEBIESKIE
MT 5,3

MAKANA THA!

GRUDZIEŃ

Przed Tobą zadania
adwentowe.

Puste okienka wypełnij
swoimi pomysłami.

UPIECZ
PIERNICZKI

PRZYGOTUJ LAMPION
NA KORATY

PRZECZYTAJ KIM BYŁ
MIKOŁAJ Z MIRY

DAJ SOBIE CZAS NA
PORANNE PRZECIĄGANIE

ZRÓB SOBIE
WIECZÓR OFFLINE

POCZYTAJ O ZNACZENIU
WIEŃCA ADWENTOWEGO

NAPISZ KARTKI
ŚWIĄTECZNE

ZAPROŚ PRZYJACIELA
NA SPACER

POMÓDL SIĘ W INTENCJI
OSÓB BEZDOMNYCH

ZRÓB DOMOWNIKOM
KAKAO DO ŁOŻKA

POSŁUCHAJ CISZY

ZAGRAJ W RODZINNĄ
PLANSZÓWKĘ

WYBACZ SOBIE WSZYSTKO
CO DZIŚ POSZŁO NIE TAK

POGLĄDAJ Z RODZINĄ
WASZE STARE ZDJĘCIA

WSUŃ KOMUŚ DO KIESZENI
LIŚCIK Z DOBRYM SŁOWEM

ZRÓB ZAKUPY KOMUŚ,
KTO TEGO POTRZEBUJE

PRZYTUŁ SIĘ
Z CAŁYCH SIĘ

PRZECZYTAJ FRAGMENT O
NARODZINACH JEZUSA

ZADZWOŃ DO
ZNAJOMEGO SENIORA

POOBSERWUJ GRUDNIOWE
NIEBO I PTAKI

ZATRZYMAJ SIĘ
I PO PROSTU BĄDŹ

JESZCZE BOWIEM KRÓTKA, BARDZO KRÓTKA CHWILA,
I PRZYJDZIE TEN, KTÓRY MA NADEJŚĆ I NIE SPÓŹNI SIĘ

HBR 10.37

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Utworzono ze środków MEiN na podstawie umowy o współpracy z Caritasem. Projekt realizowany w ramach projektu edukacyjnego "Wspieranie rozwoju edukacyjnego i naukowego" oraz projektów realizowanych na podstawie umów o współpracy.

MAKANA THA!

GRUDZIEŃ

Przed Tobą zadania adwentowe. Puste okienka wypełnij swoimi pomysłami. 	 PRZYGOTUJ LAMPION NA KORATY	 DĄJ SOBIE CZAS NA PORANNE PRZECIĄGANIE	 ZRÓB SOBIE WIECZÓR OFFLINE
 UPIECZ PIERNICZKI	 PRZECZYTAJ KIM BYŁ MIKOŁAJ Z MIRY		 POCZYTAJ O ZNACZENIU WIEŃCA ADWENTOWEGO
 NAPISZ KARTKI ŚWIĄTECZNE		 ZAPROŚ PRZYJACIELA NA SPACER	 POMÓDL SIĘ W INTENCJI OSÓB BEZDOMNYCH
	 ZRÓB DOMOWNIKOM KAKAO DO TĘSKA	 POSŁUCHAJ CISZY	 ZAGRAJ W RODZINNĄ PLANSZÓWKĘ
 WYBACZ SOBIE WSZYSTKO CO DZIŚ POŞTÓ NIE TAK	 POOGLĄDAJ Z RODZINĄ WASZE STARE ZDJĘCIA	 WSUŃ KOMUŚ DO KIESZENI LIŚCIK Z DOBRYM SŁOWEM	
 ZRÓB ZAKUPY KOMUŚ, KTO TEGO POTRZEBUJE	 PRZYTUL SIĘ Z CAŁYCH SIĘ		 PRZECZYTAJ FRAGMENT O NARODZINACH JEZUSA
	 ZADZWOŃ DO ZNAJOMEGO SENIORA	 POOBSERWUJ GRUDNIOWE NIEBO I PTAKI	 ZATRZYMAJ SIĘ I PO PROSTU BĄDŹ

JESZCZE BOWIEM KRÓTKA, BARDZO KRÓTKA CHWILA,
I PRZYJDZIE TEN, KTÓRY MA NADEJŚĆ I NIE SPÓŹNI SIĘ

HBR 10,37

LEKCJA MIŁOŚCI

STYCZEŃ

Powędruj myślami do minionego roku.
W serduszkach zapisz swoje wdzięczności.

A SŁOWO STAŁO SIĘ CIĄŁEM
I ZAMIESZKAŁO WŚRÓD NAS
7.1.14

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Utworzono ze środków MEN na podstawie umowy o współpracy z Zakładem Polityki Edukacji i Nauki - realizację projektu i programów edukacyjnych, wychowawczych, informacyjnych oraz promocyjnych powierzył na podstawie rozkazu.

LEKCJA MIŁOŚCI

STYCZEŃ

Powędruj myślami do minionego roku.
W serduszkach zapisz swoje wdzięczności.

A SŁOWO STAŁO SIĘ CIAŁEM
I ZAMIESZKAŁO WŚRÓD NAS

7.1.14

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

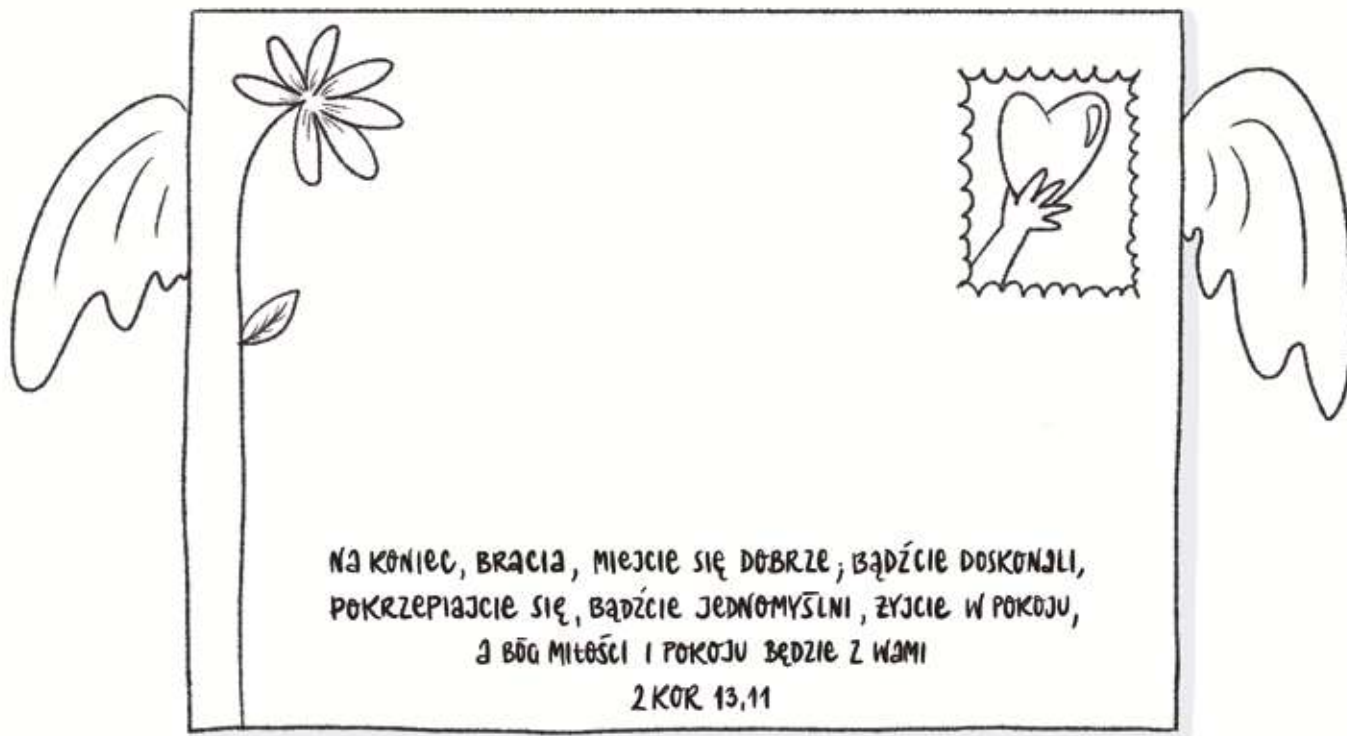
Utworzono ze środków MEiN na podstawie umowy o współpracy z Zakładem z zakresu zdrowia publicznego. Projektowane treści - realizacja projektu i programów edukacyjnych, wychowawczych, informacyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych.

BYĆ BLISKO

LUTY

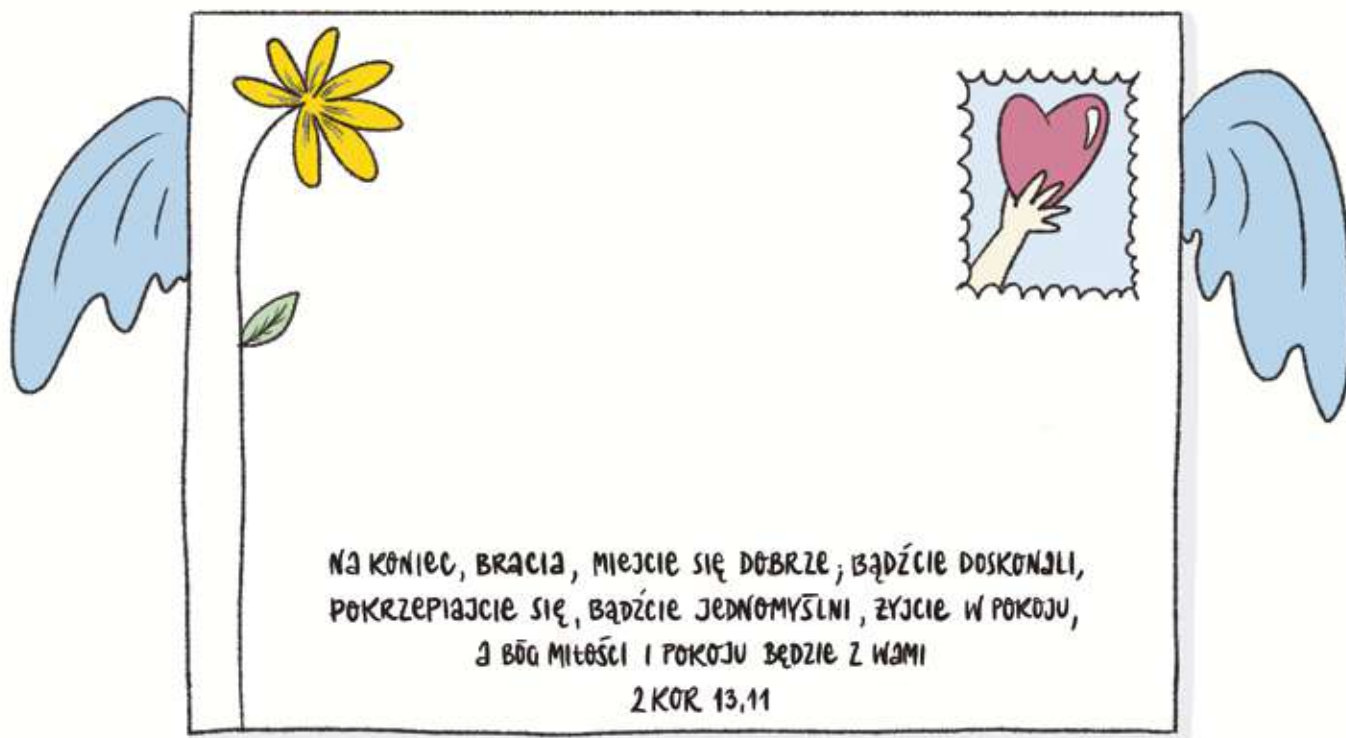
Napisz, pokoloruj i wytnij kartki z ciepłymi słowami do chorych.

BYĆ BLISKO

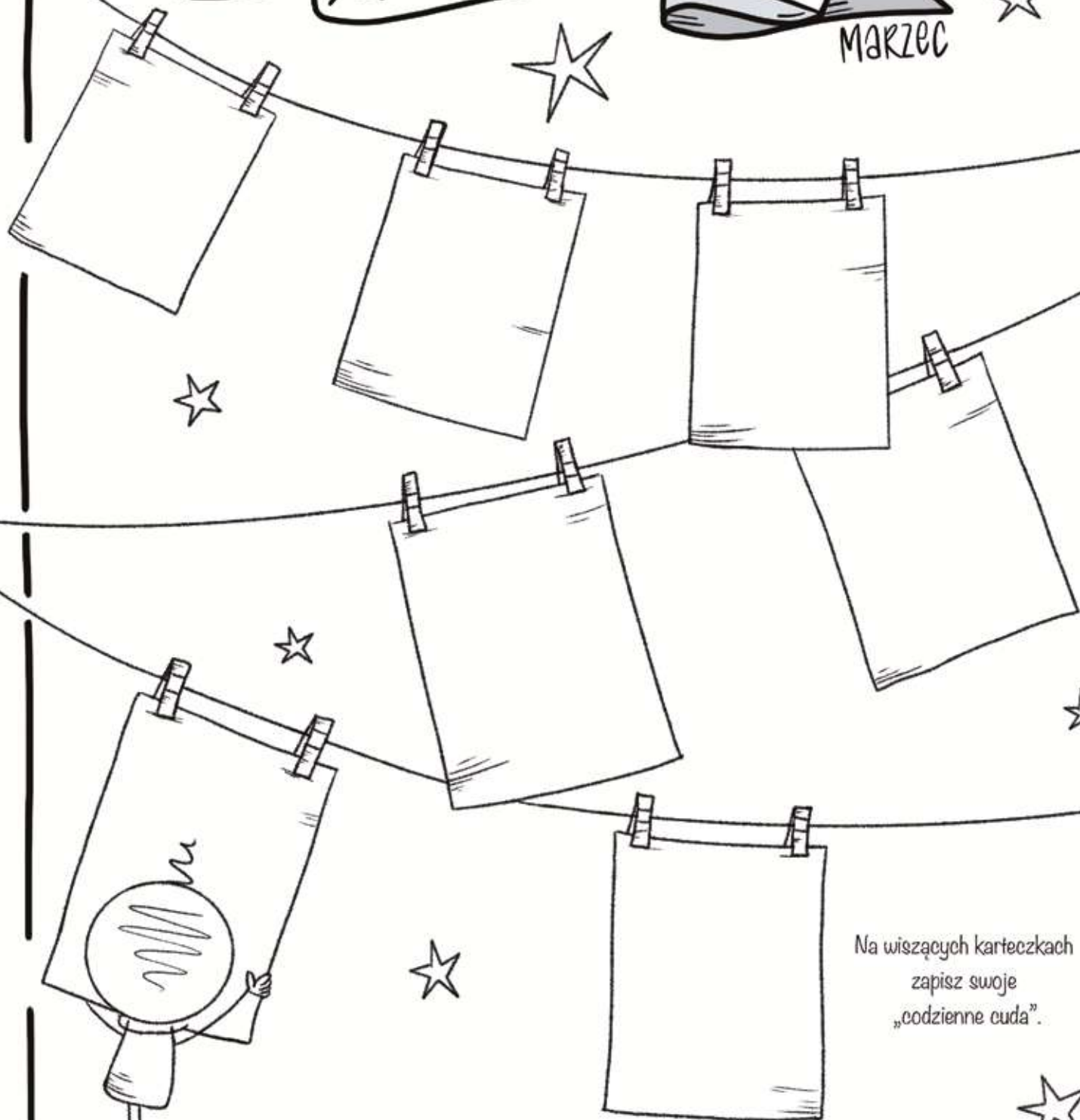
LUTY

Napisz, pokoloruj i wytnij kartki z ciepłymi słowami do chorych.

Daj się po(d)nieść

MARZEC

Na wiszących karteczkach
zapisz swoje
„codzienne cuda”.

ZDUMIELI SIĘ WSZYSCY I WIELBILI BOGA MÓWIĄC:
«JESZCZE NIGDY NIE WIDZIELIŚMY
CZEGOŚ PODOBNEGO»

MK 2,12

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Utworzono ze środków MEiN na podstawie umowy o współpracy z Caritasem w ramach projektu „Rozwój systemu edukacji i wychowania młodzieży w szkole”.

DAJ SIĘ PO(D)NIEŚĆ

MARZEC

Na wiszących karteczkach
zapisz swoje
„codzienne cuda”.

ZDUMIELI SIĘ WSZYSCY I WIELBILI BOGA MÓWIĄC:
«JESZCZE NIGDY NIE WIDZIELIŚMY
CZEGOŚ PODOBNEGO»

MK 2,12

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Utworzono ze środków MEiN na podstawie umowy o współpracy z Zakładem w zakresie zdrażek publicznych. Projektowane środki - realizacja projektu i programów edukacyjnych, wychowawczych, młodszych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych.

KWIECIEŃ

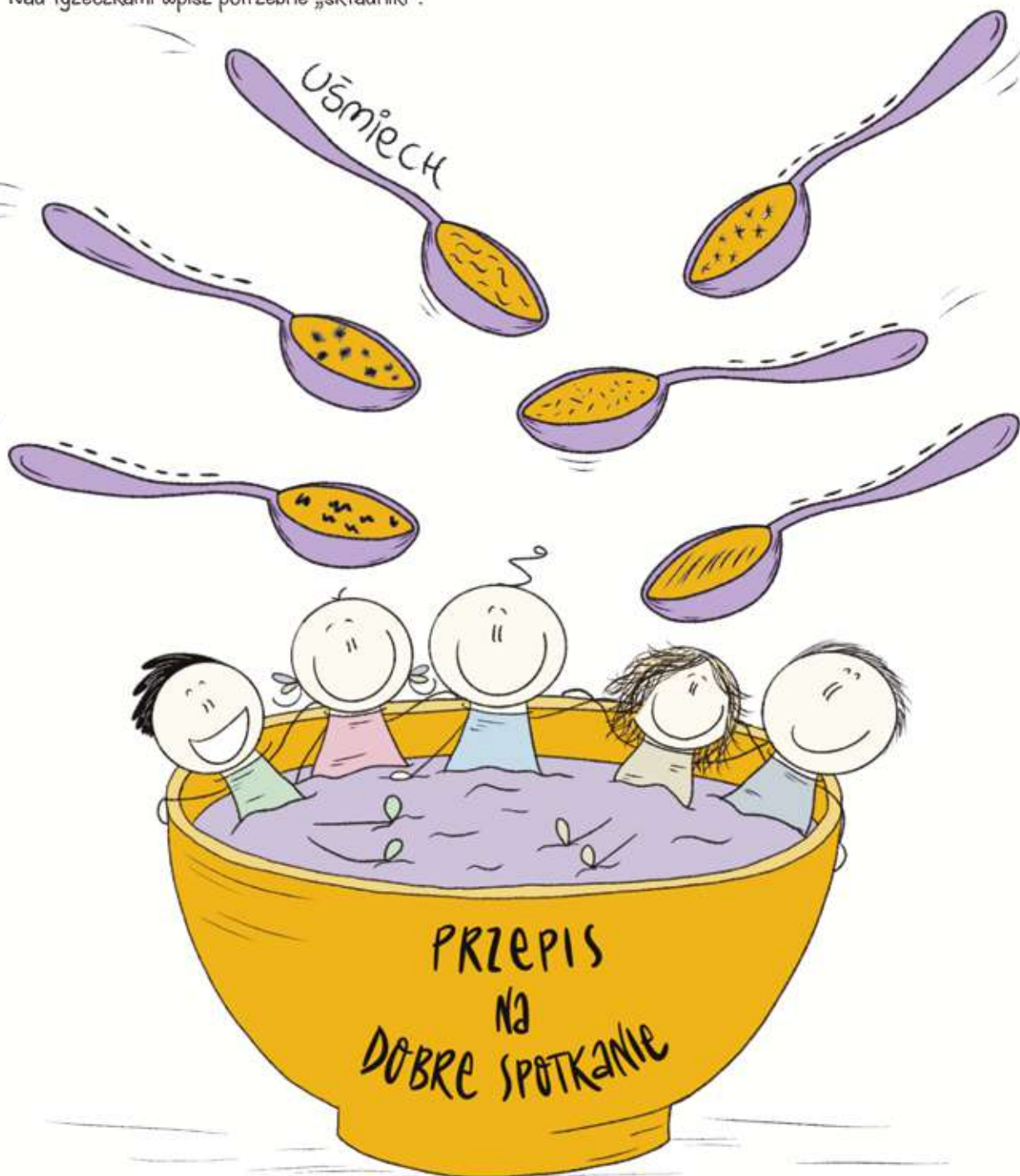
Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Utrzymano ze środków ME-4 na podstawie umowy ME-4/2022/OW/6791514 zadanie z zakresu zapewnienia jakości: Rozprawy konkursowe na realizację projektów z programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych.

KWIECIEŃ

Jaki jest Twój przepis na dobre spotkanie?
Nad tyżeczkami wpisz potrzebne „składniki”.

PRZEPIS NA DOBRE SPOTKANIE

WSTĘPUJĘ DO OJCA MEGO I OJCA WASZEGO
ORAZ DO BOGA MEGO I BOGA WASZEGO

820,17b

Utworzono ze środków MEN na podstawie umowy MEN2022/01/M/ST/01514 zadanu z zakresu zadań publicznych: Rozwój systemu oświaty - realizacja projektów i programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawie ocen

MAZ

Napisz lub narysuj w chmurkach.

2.11

MAMY SIEBIE

Maj

Jakie masz sposoby, aby zadbać o siebie?

Napisz lub narysuj w chmurkach.

TAKI TO POCZĄTEK ZNAKÓW UCZYNIŁ JEZUS
W KANIE GALILEJSKIEJ. OBJAWIŁ SWOJĄ CHWAŁĘ
I UWIERZYLI W NIEGO JEGO UCZNIOWIE.

z 2,11

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

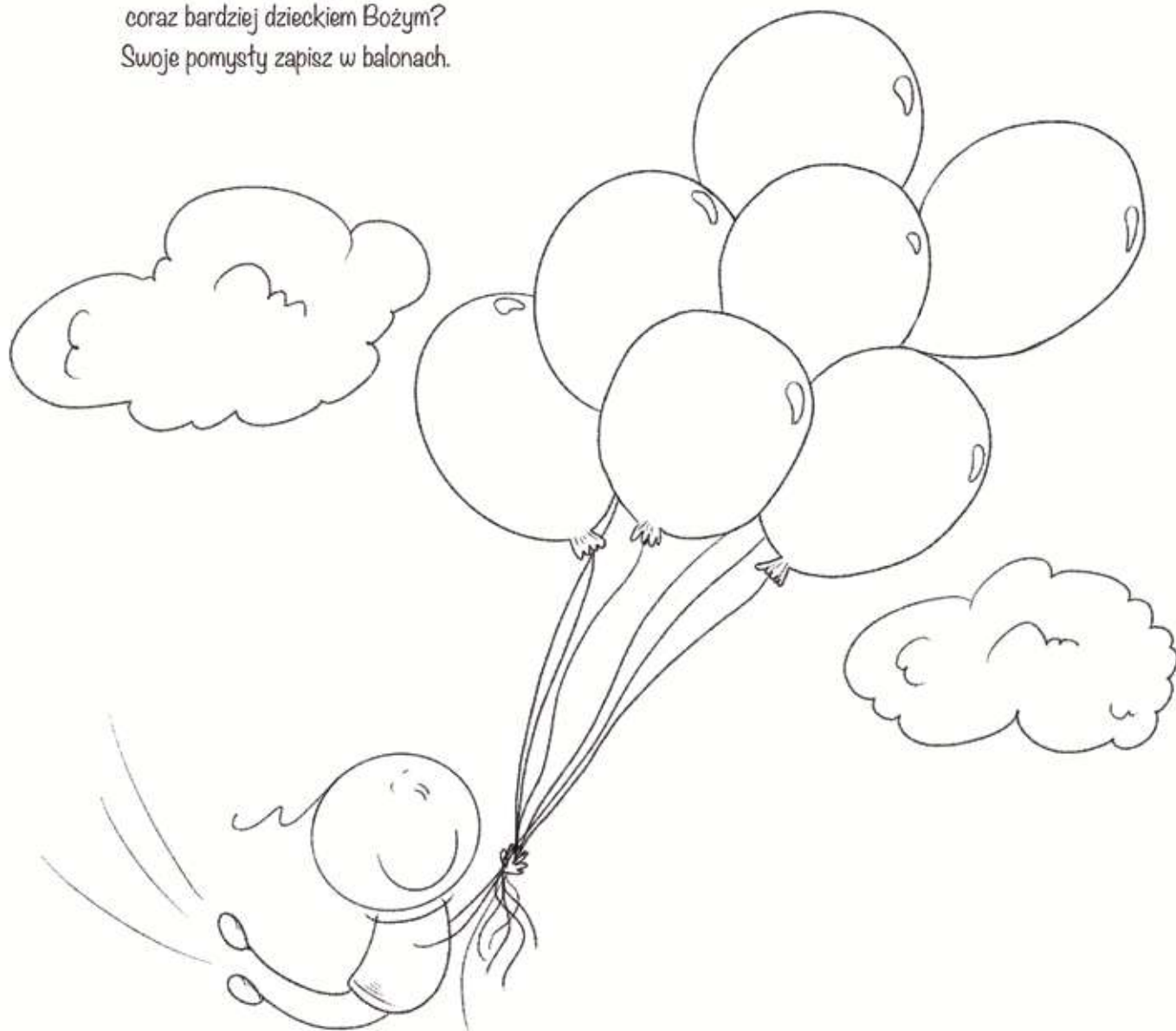
Utworzone ze środków MEiN na podstawie umowy o współpracy z Zakładem w zakresie zleceń publicznego dostawcy usług - realizacja projektu z programu edukacyjnych, wychowawczych, informacyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych.

DZIEŃ DZIECKA!?

CZERWIEC

Co sprawia, że stajesz się
coraz bardziej dzieckiem Bożym?
Swoje pomysły zapisz w balonach.

ZAPRAWDĘ, POWIADAM WAM, JEŚLI SIĘ NIE ODMIENICIE
I NIE STANIECIE JAK DZIECI,
NIE WEJDZIECIE DO KRÓLESTWA NIEBIESKIEGO

MT 18,3

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

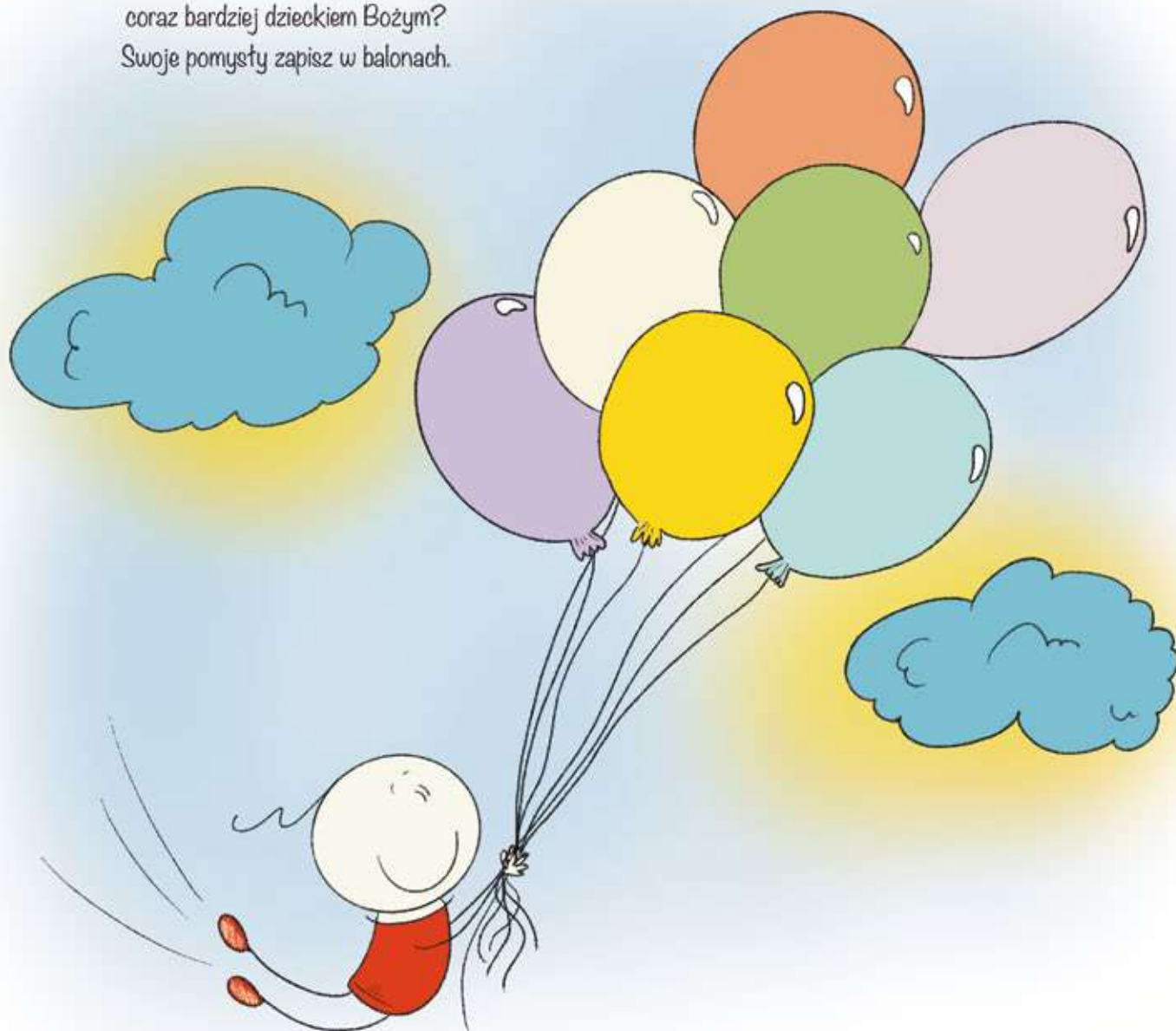
Utworzono ze środków MIEiN na podstawie umowy MIEiN z Ośrodkiem Edukacji i Nauki z zakresu: zrealizacja projektu "Rozwój i promocja - realizacja projektu i programów edukacyjnych, wychowawczych, informacyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych".

DZIEŃ DZIECKA!?

CZERWIEC

Co sprawia, że stajesz się
coraz bardziej dzieckiem Bożym?
Swoje pomysły zapisz w balonach.

ZAPRAWDĘ, POWIADAM WAM, JEŚLI SIĘ NIE ODMIENICIE
I NIE STANIECIE JAK DZIECI,
NIE WEJDZIECIE DO KRÓLESTWA NIEBIESKIEGO

MT 18,3

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Utworzono ze środków MEiN na podstawie umowy międzyresortowej z Zakładu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu - realizacja projektu i programów edukacyjnych, wychowawczych, informacyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych.

WAKACJE!

LIPIEC

Czas wakacji może służyć innemu patrzeniu na otaczający nas świat.

To czas dziękowania za piękno stworzenia.

Znajdź chwilę, by naprawdę przyjrzeć się temu, co Cię otacza
i uwielbiaj Boga wraz z całym stworzeniem.

Może i Tobie uda się napisać taką Pieśń Słoneczną 2.0.

**POJDZCIE WY SAMI OSOBNO NA MIEJSCE PUSTYNNE
I WYPOCZNIJCIE NIECO**

MK 6,31

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Utworzono ze środków MEiN na podstawie umowy o współpracy z Zakładem z zakresu zdrażnienia publicznego. Projektowane środki - realizacja projektu z programów edukacyjnych, wychowawczych, młodszych i innych, oraz projektów innych opartych na podziałach naukowych.

WAKACJE!

LIPIEC

Czas wakacji może służyć innemu patrzeniu na otaczający nas świat.

To czas dziękowania za piękno stworzenia.

Znajdź chwilę, by naprawdę przyjrzeć się temu, co Cię otacza
i uwielbiaj Boga wraz z całym stworzeniem.

Może i Tobie uda się napisać taką Pieśń Słoneczną 2.0.

POJDZCIE WY SAMI OSOBNO NA MIEJSCE PUSTYNNE

I WYPOCZNIJCIE NIECO

MK 6,31

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Utworzono ze środków MEiN na podstawie umowy o współpracy z Zakładem w zakresie zrealizacji projektu „Rozwój systemu edukacji - realizacja projektu i programów edukacyjnych, wychowawczych, informacyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych”.

z PS 23

ZYJ Z CAŁYCH SIŁ!

SIERPIEŃ

PAN JEST MOIM PASTERZEM, NIE BRĄK MI NICZEGO.

POZWALA MI LEŻEĆ NA ZIELONYCH PASTWISKACH.

PROWADZI MNIE NAD WODY GDZIE MOGĘ ODPOCZAĆ:

ORZEŹWIA MOJĄ DUSZĘ.

WIEDZIE MNIE PO WŁAŚCIWYCH ŚCIEŻKACH

PRZEZ WZGLĄD NA SVOJE IMIĘ.

CHOCIAŻBYM CHODZIŁ CIEMNĄ DOLINĄ,

ZŁĄ SIĘ NIE WŁĘKNĘ,

BO TY JESTEŚ ZE MNĄ.

TWOJ KIJ I TWOJA ŁASKA

SĄ TYM, CO MNIE POCIESZA.

STÓŁ DLA MNIE ZASTAWIASZ

WOBEC MOICH PRZECIWNİKÓW;

NAMASZCZASZ MI CŁONĘ OLEJKIEM;

MOJ KIELICH JEST PRZEOBFITY.

TAK, DOBRÓĆ I ŁASKA PÓJDĄ W ŚLĄD ZA MNĄ

PRZEZ WSZYSTKIE DNI MEGO ŻYCIA

I ZAMIESZKAM W DOMU PAŃSKIM

PO NAJDŁUŻSZE CZASY

A tu śmiało dopisz swoje dwa wersety
i stwórz do nich ilustracje

z Ps 23

ZYJ Z CAŁYCH SIŁ!

SIERPIEŃ

PAN JEST MOIM PASTERZEM, NIE BRĄK MI NICZEGO.

POZWALA MI LEŻEĆ NA ZIELONYCH PASTWISKACH.

PROWADZI MNIE NAD WODY GDZIE MOGĘ ODPOCZAĆ:
ORZEŻWIA MOJĄ DUSZĘ.

WIEDZIE MNIE PO WŁAŚCIWYCH ŚCIEŻKACH
PRZEZ WZGLĄD NA SVOJE IMIĘ.

CHOCIAŻBYM CHODZIŁ CIEMNĄ DOLINĄ,

ZŁĄ SIĘ NIE WŁĘKNĘ,

BO TY JESTEŚ ZE MNĄ.

TWÓJ KIO I TWOJĄ LASKĄ

SĄ TYM, CO MNIE POCIESZĄ.

STÓŁ DLA MNIE ZASTAWIASZ

WOBEC MOICH PRZECIWNİKÓW;

NAMASZCZASZ MI GŁOWĘ OLEJKIEM;

MOJ KIELICH JEST PRZEOBFITY.

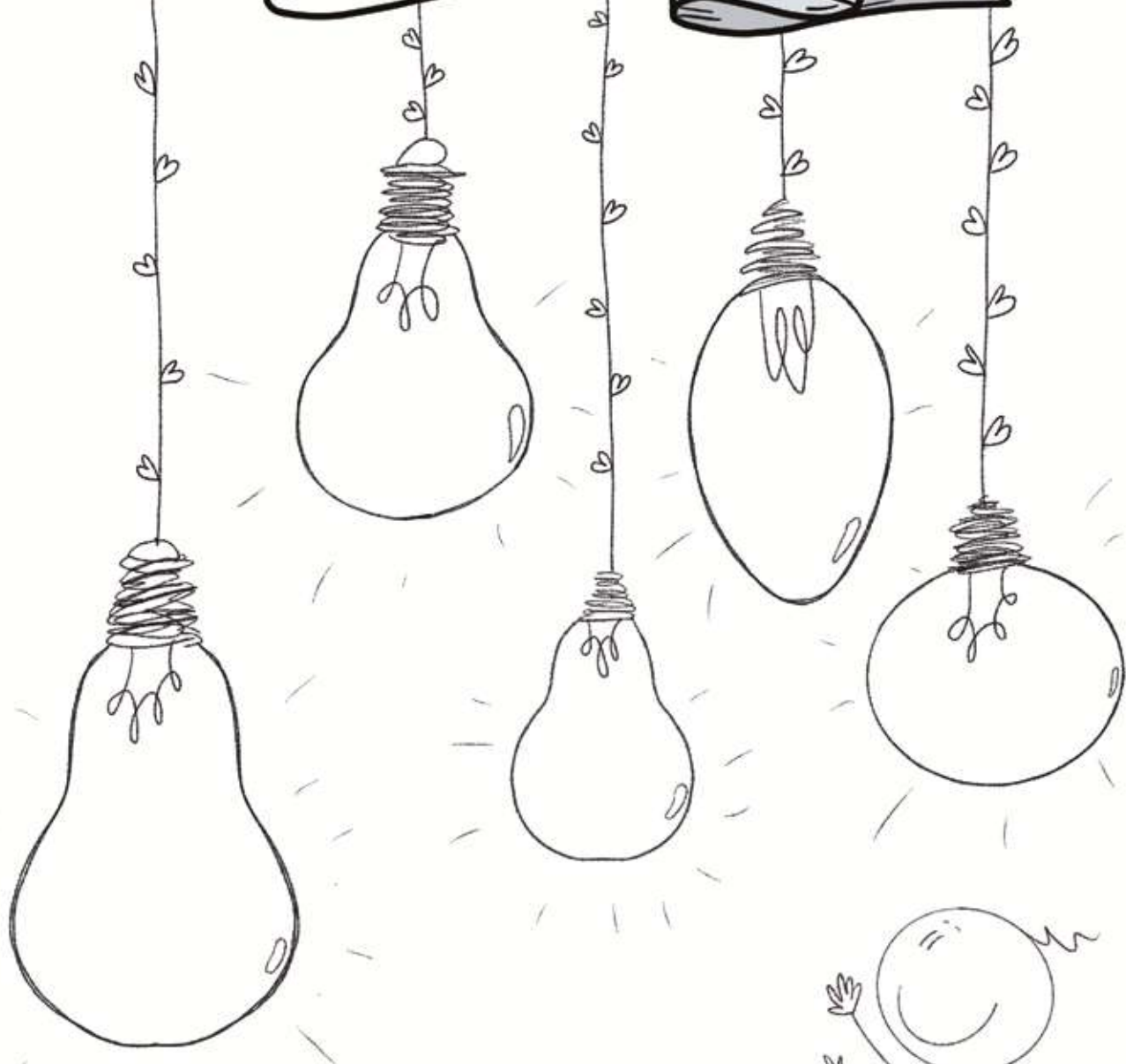
TAK, DOBRÓĆ I ŁASKĄ PÓJDĄ W ŚLĄD ZA MNĄ

PRZEZ WSZYSTKIE DNI MEGO ŻYCIA

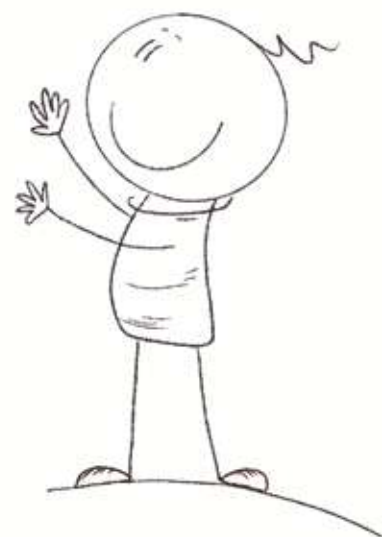
I ZAMIESZKAM W DOMU PAŃSKIM

PO NAJDŁUŻSZE CZASY

A tu śmiało dopisz swoje dwa wersety
i stwórz do nich ilustrację

Spójrz z dumą i wdzięcznością na talenty,
którymi obdarzył Cię Bóg!
Zapisz lub narysuj je w żarówkach.

KAZDEMU BOWIEM, KTO MA, BĘDZIE DODANE,
TAK ŻE NADMIAR MIEĆ BĘDZIE ...

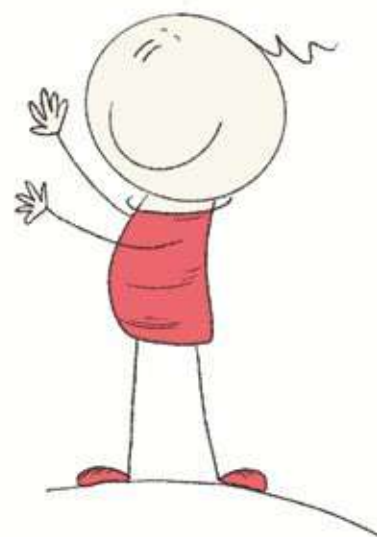
MT 25, 29

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Ufinansowano ze środków MIEiN na podstawie umowy o współpracy z Caritasem. W ramach projektu realizowane są działania edukacyjne, wychowawcze, informacyjne oraz profilaktyczne oparte na podziałach naukowych.

Spójrz z dumą i wdzięcznością na talenty,
którymi obdarzył Cię Bóg!
Zapisz lub narysuj je w żarówkach.

KAZDEMU BOWIEM, KTO MA, BĘDZIE DODANE,
TAK ŻE NADMIAR MIEĆ BĘDZIE ...

MT 25, 29

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Sfinansowano ze środków MNiOP na podstawie uchwały MNiOP/2022/CN/687/1514 Zadeklaruję, że jestem osobą fizyczną, nie mam żadnych interesów w projekcie i nie będę go realizować.

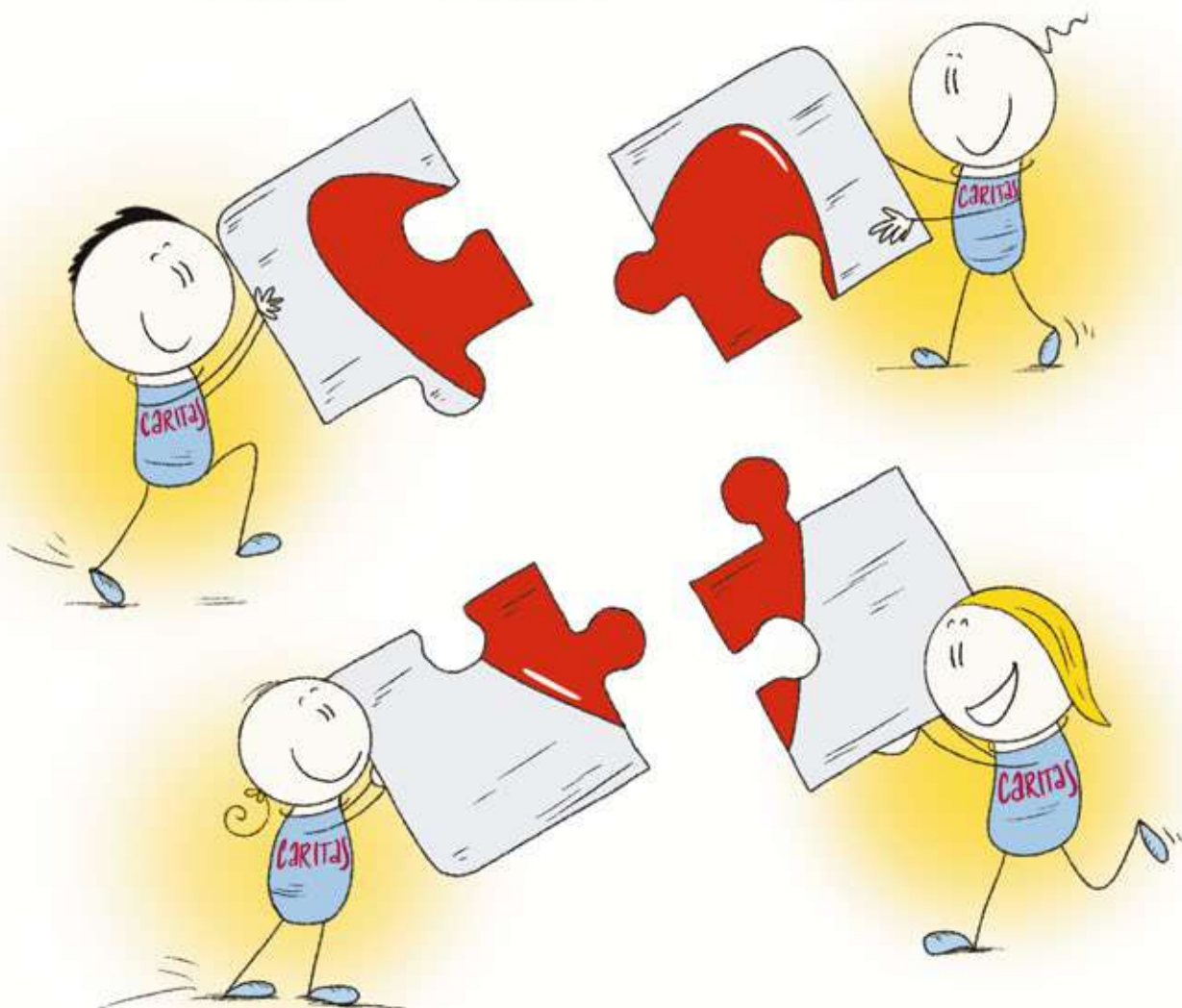

SZKOLNE KOŁO
caritas

PRACA NAD PROJEKTEM

MAGDALENA TCHÓRZNICKA IWONA CIEĆWIERZ

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Stwierdzono, że zgodnie z art. 15 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1999 r. o świadczeniach publicznych (Dz. U. z 1999 r. Nr 24, poz. 360) realizacja projektu i programów w zakresie edukacji, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych należy do zadań publicznych.

Przekazujemy w Państwa ręce scenariusze, które pomogą uczniom poznać, co to jest projekt społeczny i doświadczyć udziału w nim. Na lekcjach uczniowie mają możliwość przechodzić przez kolejne etapy projektu. Dlaczego zachęcamy młodzież do realizacji projektów społecznych? Praca tą metodą daje możliwość wyjścia poza dobrze znane schematy, włączyć kreatywność i samodzielność. Pokazuje, że jest coś więcej niż tylko własne potrzeby. Zachęcamy Państwa do zaufania uczniom. Pozostawienia im możliwości wyboru tematów oraz sposobów ich przeprowadzenia. Im większą damy im samodzielność i wpływ, tym większe będzie ich zaangażowanie.

FORMY I TECHNIKI PRACY: praca w grupie, wykład, dyskusja.

CZAS TRWANIA: 5 godzin lekcyjnych. Każdy scenariusz przeznaczony jest na jedną lekcję. Spotkania można łączyć w bloki.

CELE: Dostarczenie członkom Szkolnych Kół Caritas wiedzy na temat zasad pracy projektowej z uwzględnieniem metody diagnozy i rozwijanie jej.

PODCZAS WARSZTATÓW UCZNIOWIE:

- dowiedzą się, jak zaplanować, przygotować i zrealizować projekt;
- dowiedzą się, czym jest diagnoza lokalna i jak badać potrzeby najbliższego otoczenia;
- zdobędą wiedzę o tym, co to jest cel SMART oraz jak zaplanować działania w projekcie;
- nauczą się tworzyć harmonogram projektu;
- wypracują pomysły na klasowe projekty społeczne;
- stworzą grupy projektowe do klasowych projektów społecznych.

Przydatne materiały:

- flamastry/markery, karteczki post-it, kartki A4, A3, długopisy, kredki, kropki samoprzylepne do głosowania, papier flipchartowy;
- plakat/kartki z przygotowanymi pomysłami na projekty;
- slajd z napisem słowem SMART;
- plakat z rozrysowanym planem działania projektu – plakat z rybą;
- kartki z ćwiczeniami dotyczącymi poprawnego stawiania celów.

SCENARIUSZE SPOTKAŃ

SPOTKANIE I: CZYM JEST PROJEKT / PROJEKT SPOŁECZNY. KROK PO KROKU

Przydatne materiały: flipcharty, karteczki post-it, kolorowe kartki, markery/flamastry, taśma, komputer z rzutnikiem do wyświetlenia prezentacji.

CEL: zbudowanie wiedzy członków Szkolnych Kół Caritas na temat projektów społecznych i ich prowadzenia.

CZAS PRACY: 45 MIN.

00:00 – 00:20

- Podziel uczniów na kilka grup. Poproś, aby w małych zespołach porozmawiali o tym, z czym kojarzy im się pojęcie projekt społeczny. Jeżeli ktoś brał już udział w takim projekcie, niech opowie kolegom o tym doświadczeniu. Zaznacz, że efektem ich rozmów ma być zapisanie na kartce różnych skojarzeń ze słowami „projekt społeczny”.
- Po 10 minutach poproś, aby każda grupa przedstawiła wyniki swojej pracy. Każda grupa może wybrać lidera do wystąpienia.
- Podsumuj przedstawione wnioski. Pokaż uczniom slajd (załącznik 1) opowiadający, czym jest projekt.

00:20 – 00:40

- Podziel uczniów na nowe zespoły projektowe. Rozdaj im ćwiczenie (załącznik 2) i poproś, aby zastanowili się, jak można poukładać bądź uszeregować hasła, które znajdują się na kartkach. Są to słowa związane z projektami. Uprzedź, że istnieje więcej niż jedno prawidłowe rozwiązanie. Zależy ono od ich pomysłowości i podejścia. Na wykonanie zadania daj im 10 minut.
- Po 10 minutach poproś zespoły o pokazanie tego, co wypracowały. W trakcie omawiania zapytaj, jak uczniowie rozumieją trudniejsze pojęcia, np. „małe fanfary” czy

„kamienie milowe”. Wyjaśnij to, co jest nie do końca jasne.

00:40 – 00:45

- Podsumuj spotkanie poprzez powiedzenie uczniom, czym jest projekt, jakie elementy są w nim ważne (cel, adresaci, plan działań i zadań, harmonogram, budżet) i dlaczego wszystkie te elementy są istotne.

PRZYDATNE LINKI:

- <https://angazuj.ceo.org.pl/tematy/projekt-spoleczny/>
- <https://sektor3-0.pl/blog/jak-napisac-naprawde-dobry-projekt-spoleczny/>

SPOTKANIE II: JAK GENEROWAĆ POMYSŁY? DIAGNOZA LOKALNA

Przydatne materiały: flipcharty, karteczki post-it, kolorowe kartki, markery/flamastry, taśma, komputer z rzutnikiem do wyświetlenia prezentacji.

CEL: zbudowanie wiedzy członków Szkolnych Kół Caritas na temat diagnozy lokalnej i generowania pomysłów na działania.

CZAS PRACY: 45 MIN.

00:00 – 00:20

- Podziel uczniów na 4-5 osobowe grupy. Poproś ich, aby wyobrazili sobie, że mają magiczną różdżkę, dzięki której mogą zrobić coś dobrego dla innych w swojej szkole albo miejscowości.
- W ciągu 15 minut mają wspólnie ustalić, co chcieliby zmienić, wykorzystując różdżkę.

Możesz zadać lub rozdać na kartkach pytania pomocnicze:

- Jakie problemy widzicie w swojej szkole lub okolicy?
- Które z tych problemów już ktoś rozwiązuje (społeczność szkolna, osoby prywatne, stowarzyszenia i fundacje czy rodzice)?
- Na które z tych potrzeb wy jesteście w stanie odpowiedzieć?
- Czego nie wiecie na temat wybranego przez was problemu?

00:20 – 00:40

- Zaproś każdy zespół do zaprezentowania przez 3-4 minuty wypracowanych pomysłów. Każda grupa może wybrać lidera do wystąpienia.
- Po wystąpieniu wszystkich grup opowiedz, że to, co wymyślili, mogłoby zostać wcielone w życie, czyli zmienione w konkretne projekty – zadania, które w grupie kilku osób można by naprawdę zrealizować, aby zmienić coś w najbliższym otoczeniu czy na świecie.

00:40 – 00:45

- Po prezentacjach powiedz uczniom, że każdy z nas widzi rzeczywistość subiektywnie, na swój własny sposób. Często zakładamy, że inni widzą świat tak jak my, a nie

jest to prawda. W różnych działaniach wzięcie pod uwagę spojrzenia z zewnątrz, usłyszenie głosów innych, zebranie dodatkowych informacji, pozwoli nam lepiej dopasować nasze pomysły i działania do rzeczywistych potrzeb. Oczywiście takie zapytanie niektórych osób nigdy nie da nam całkowicie obiektywnego obrazu, bo żeby go uzyskać, trzeba by zapytać wszystkich. Jednak na pewno pozwoli nam działać bardziej efektywnie.

- Poproś uczniów, aby mając w głowie projekty, które wymyślili, zastanowili się, w jaki sposób można zbadać, czy są one potrzebne oraz jak powinny być zrealizowane, aby rzeczywiście odpowiadały na potrzeby otoczenia. Moderuj dyskusję. Postaraj się, aby do każdego pomysłu padły jakieś propozycje. Zwróć także uwagę, aby rozwiązania były różnorodne, np. robienie ankiet, wywiadów, spacer badawczy. Pomocze ci w tym tekst: *Czym jest diagnoza lokalna?*, który znajdziesz w dalszej części poradnika.
- Moderując, możesz zapisywać wszystkie pomysły na tablicy, grupując do nich rozwiązania. Pomysły i rozwiązania można też notować na flipcharcie lub na kartkach post-it.

Rezultat ćwiczenia: powstaje lista pomysłów (wróćcie do niej na SPOTKANIU IV).

SPOTKANIE III: JAK WYZNACZYĆ CEL?

Przydatne materiały: flipcharty, karteczki post-it, kolorowe kartki, markery/flamastry, taśma, komputer z rzutnikiem do wyświetlenia prezentacji, slajd ze słowem SMART (lub rozrysowany flipchart), kartki A4 z rozpisanymi ćwiczeniami.

CEL: zbudowanie wiedzy członków Szkolnych Kół Caritas na temat klaryfikacji i ustalania celów z wykorzystaniem metody SMART.

CZAS PRACY: 45 MIN.

00:00 – 00:10

- Na wstępie powiedz, że w projektach, ale też w działaniach różnych firm czy organizacji ich członkowie lub pracownicy starają się dobrze sformułować cele, tak aby były zrozumiałe dla wszystkich. Inni muszą wiedzieć, dlaczego chcecie coś zrobić. Dobrze sformułowany cel to klucz do sukcesu!
- Pokaż uczniom slajd z napisem SMART (załącznik 3) i uzupełnij znaczenie poszczególnych liter?
 - **S** – Sprecyzowany (konkretny i zrozumiały),
 - **M** – Mierzalny (czyli, po jakich faktach poznacie że projekt jest sukcesem?),
 - **A** – Atrakcyjny (czyli, czy jest potrzebny?),
 - **R** – Realistyczny (czyli możliwy do wykonania),
 - **T** – Terminowy (określony w czasie).
- Zapytaj uczestników, co to dla nich znaczy, że coś jest sprecyzowane, mierzalne, atrakcyjne, realistyczne, terminowe – uwspólnijcie słownik pojęć. Będzie to niezbędne w zrozumieniu celu przez wszystkich.

00:10 – 00:20

- Zaproponuj przećwiczenie smartowania celów.
- Przejdź do pracy w grupach: poproś, aby uczniowie odliczyli od 1 do 5 i usiedli w zespołach przypisanych do tych numerów. Zapisz na tablicy dwa zadania – Przykład 1. Poproś uczestników, aby odpowiedzieli, który z tych celów jest SMART i dlaczego:

Przykład 1.

Chcę mieć dobre oceny w szkole.

Jest maj 2023 roku. Na koniec roku szkolnego mam cztery oceny bardzo dobre – z fizyki, j. angielskiego, matematyki i geografii.

- Omówcie jeszcze raz na forum, na przykładzie drugiego zdania, metodę SMART.

00:20 – 00:40

- Rozdaj na kartkach Przykład 2., i poproś, aby każdy zespół popracował indywidualnie. Zespoły mają się zastanowić czy podany cel jest SMART, a jeżeli nie, to jak można go poprawić, tak aby był.

Przykład 2.

Chcę zorganizować zbiórkę pomocową.
Po 10 minutach sprawdź, co wypracowały zespoły.

00:40 – 00:45

- Podsumuj spotkanie. Pokaż jeszcze raz model SMART. Przypomnij, że im konkretniejsze są cele, tym łatwiej będzie je realizować.

SPOTKANIA IV I V: OKREŚLANIE CELÓW I PLANOWANIE, CZYLI JAK STWORZYĆ HARMONOGRAM

Przydatne materiały: flipcharty, karteczki post-it, kolorowe kartki, markery/flamastry, taśma, komputer z rzutnikiem do wyświetlenia prezentacji, slajd z rozrysowanym plakatem z rybą (lub plakat rozrysowany na flipcharcie), kartki A4 z rozpisanymi ćwiczeniami.

CEL: zbudowanie wiedzy członków Szkolnych Kół Caritas na temat określania celów i planowania harmonogramu działań.

CZAS PRACY: 90 MIN.

00:00 – 00:05

- Przypomnij uczniom, że na poprzedniej lekcji mówiliście o stawianiu celów. Warto, aby każde nasze działanie, które chcemy zrealizować, miało cel, który jest:
- Ponownie pokaż uczniom slajd z napisem SMART:
 - **S** – Sprecyzowany (konkretny i zrozumiały),
 - **M** – Mierzalny (czyli, po czym poznać, że projekt jest sukcesem?),
 - **A** – Atrakcyjny (czyli, czy jest potrzebny?),
 - **R** – Realistyczny (czyli możliwy do wykonania),
 - **T** – Terminowy (określony w czasie).

00:05 – 00:30

- Poproś uczniów, aby w małych grupach wrócili do pomysłów, które powstały na wcześniejszych zajęciach. Zadaniem każdego zespołu jest przypomnieć sobie pomysły i spróbować je ukonkretnić, stawiając cel. Postawiony cel musi być SMART. Na pracę zespoły mają 15 min. Po tym czasie omówcie cele na forum.

00:30 – 00:45

- Zespoły projektowe mają już pomysły i cele. Teraz przyszedł czas na zastanowienie się nad etapami projektu, diagnozą, harmonogramem i podziałem obowiązków. Pokaż zespołom, za pomocą rysunku z rybą (załącznik 4), jak mogą zaplanować

swoje działania. Głowa ryby to cel, ości to konkretne działania. Na forum spróbujcie rozrysować rybę, wskazując najważniejsze działania.

00:45 – 01:05

- Daj każdemu zespołowi dużą flipchartową kartkę. Poleć zaplanowanie i rozrysowanie projektów. Na to zadanie przeznaczone jest 20 min.

01:05 – 01:20

- Po wyznaczonym czasie poproś zespoły, aby zaprezentowały swoje prace. Każdy zespół ma maksymalnie po 5 minut na wypowiedź. Zwróć uwagę czy wszystkie etapy, m.in. diagnoza, są zaplanowane.

01:20 – 01:30

- Na koniec poproś zespoły, aby jeszcze raz wróciły do swoich kartek i wszystkie zaplanowane działania poukładały w harmonogram, uwzględniając przy tym kolejność działań i czas, w jakim każde zadanie powinno zostać wykonane.

SPOTKANIA VI I VII: PODZIAŁ OBOWIĄZKÓW

Przydatne materiały: flipcharty, karteczki post-it, kolorowe kartki, markery/flamastry, kartki A4 z rozpisаныmi ćwiczeniami.

CEL: zbudowanie wiedzy członków Szkolnych Kół Caritas na temat podziału zadań pomiędzy poszczególnych członków zespołu.

CZAS PRACY: 60 MIN.

00:00 – 00:05

- Przypomnij uczniom, co się wydarzyło w całym cyklu zajęć dotyczących projektu. Rozmawialiście o tym, czym jest projekt społeczny, szukaliście pomysłów, rozmawialiście o diagnozie, stawianiu celów i tworzeniu harmonogramów. Powiedz, że realizując projekt społeczny można działać w pojedynkę, jednakże to zespół daje szansę na zwiększenie skali działania, różnorodność pomysłów i stworzenie dobrej atmosfery. Praca w zespole ma wiele zalet, trzeba jednak pamiętać także o tym, że jest wymagająca – przede wszystkim jego członkowie potrzebują wiedzieć, kto w nim uczestniczy, jakie kompetencje mają poszczególne osoby, co lubią robić itp.

00:05 – 00:30

- Zapowiedz uczniom, że najpierw zapraszasz wszystkich do pracy indywidualnej, a następnie do działania w małych grupach. Wyniki tej pracy nie będą omawiane na forum.
- Każdy ma za zadanie wypełnić swój „herb”, który składa się z czterech pól opisujących jego osobę.

Pola do wypełnienia:

- moje trzy pozytywne cechy
- moje trzy talenty
- jakie zadania lubię wykonywać
- jakich zadań nie lubię

- Rozdaj kartki z „herbem” (załącznik 5). Poproś uczniów, aby przez 5-10 minut każdy popracował nad nim indywidualnie.
- Po określonym czasie poproś, aby uczniowie dobrali się w 3-osobowe zespoły i opowiedzieli o sobie nawzajem. Może uznają, że do kartki kolegi warto dopisać jakieś pozytywne cechy albo talenty? Zadbaj, aby ta część ćwiczenia przebiegała w przyjaznej atmosferze i skupiała się na pozytywach.

00:30 – 01:00

- W kolejnej części poproś uczniów, aby wrócili do swoich grup projektowych i, korzystając z wiedzy o sobie, rozdzielili zadania w swoich projekcie. Warto spojrzeć na zespół jako na całość, ale także indywidualnie na każdą jednostkę. Poproś, aby zespoły zastanowiły się, kto w nich może być odpowiedzialny za poszczególne zadania. Warto wspomnieć o tym, że być może czasem warto wyjść poza swoje schematy, a nie zawsze robić to, co się lubi albo umie najlepiej.

SPOTKANIA VIII I IX: EWALUACJA

Przydatne materiały: flipcharty, karteczki post-it, kolorowe kartki, markery/flamastry, taśma, komputer z rzutnikiem do wyświetlenia prezentacji.

CEL: zbudowanie wiedzy członków Szkolnych Kół Caritas na temat ewaluacji.

WAŻNE:

Przed tą częścią warsztatów zespoły projektowe powinny dostać informację, że podczas spotkania każdy z nich będzie miał 5-10 min na prezentację swojego zrealizowanego projektu.

CZAS PRACY: 90 MIN.

00:00 – 00:05

- Przypomnij uczniom, że przez ostatni czas zrealizowali kilka projektów (warto wymienić jakie) i że dzisiejszy warsztat ma za zadanie podsumować dotychczasowe działania.

00:05 – 00:45

(Czas określony przy założeniu: 4 zespoły po 10 minut)

- Po kolei zaprosz poszczególne zespoły do zaprezentowania efektów ich prac.

00:45 – 01:30

- Podziel uczniów na kilka grup. Poproś ich, aby w małych zespołach porozmawiali o tym, z czym kojarzy im się słowo ewaluacja i co jest podczas niej ważne.
- Po 10 minutach poproś, aby grupy przedstawiły wyniki swojej pracy. Każda z nich może wybrać lidera do wystąpienia.
- Podsumuj prezentacje. Pokaż uczniom slajd (załącznik 6) opowiadający, czym jest ewaluacja i na co podczas niej zwracać uwagę.

01:00 – 01:30

- Zapowiedz uczniom, że teraz jest czas na to, aby każdy zespół zewaluował swoje działania.
- Poproś, aby zespoły usiadły w różnych miejscach w sali i podsumowały swoje projekty oraz współpracę.
- Ważne, aby zapisać najważniejsze wnioski na kartce, aby potem móc o nich opowiedzieć całej grupie. Czas na wykonanie ewaluacji to 20 minut.
- Po zakończeniu czasu poproś wszystkich o przeczytanie notatek.

PRZYDATNE LINKI:

<https://stocznia.org.pl/publikacje/miniporadnik-o-ewaluacji/>

CZYM JEST DIAGNOZA LOKALNA?

- Czy mieliście kiedyś pomysł i już prawie zaczęliście go realizować w klasie, ale w trakcie poculiście opór ze strony uczniów i powiedzieli, że jednak chcieliby zrobić to inaczej?
- Czy kiedykolwiek przyszło Wam do głowy, aby zmobilizować uczniów do działania i przeprowadzić zbiórkę pomocową, ale nie wiedzieliście, jaka pomoc jest potrzebna?
- Czy w Waszej szkole zostało stworzone np. miejsce odpoczynku dla uczniów, ale mimo włożonego wysiłku, uczniom się ono nie podoba i z niego nie korzystają?

Jeśli na te i podobne pytania odpowiedź brzmi „tak”, to możliwe, że zanim przystąpiliście do realizacji pomysłów, nie sprawdziliście czy są one potrzebne i czy odpowiadają oczekiwaniom innych osób.

Zanim przejdziemy do realizacji pomysłów Szkolnego Koła Caritas, warto przeprowadzić diagnozę lokalną, często nazywaną też badaniem. Aby nasze działania, zbiórki, akcje osiągnęły sukces, warto na samym początku poświęcić chwilę na sprawdzenie, czy pomysły te są potrzebne i czy sposób, w jaki chcemy je przeprowadzić, jest odpowiedni.

Czym jest diagnoza lokalna?

Diagnoza jest badaniem, dzięki któremu zdobywamy informacje i opinie dotyczące bardzo konkretnych potrzeb osób z naszego otoczenia – np. społeczności szkolnej, parafii, grupy sąsiedzkiej, harcerstwa czy innej grupy zainteresowań. To moment, kiedy możemy sprawdzić, czego potrzebują osoby lub organizacje, na rzecz których działamy.

Dzięki diagnozie mamy większe szanse doprowadzenia naszych pomysłów do realizacji oraz zwiększamy prawdopodobieństwo, że wybrany przez nas pomysł albo sposób jego realizacji będzie rzeczywiście potrzebny i przyda się odbiorcom. To etap „sprawdzania”, przyglądania się sytuacji poprzez pytania, dyskusje i działania włączające różne grupy. Dobra diagnoza to zaproszenie innych do wspólnego działania, zarówno na poziomie przygotowań, jak i realizacji.

Pamiętajmy, w liderskich działaniach nie chodzi o wdrożenie w życie własnego, istotnego dla nas, autorskiego pomysłu, ale o sprawdzenie, czy odpowiada on także na potrzeby innych i czy wspólnie jesteśmy w stanie go zrealizować. Warto zobaczyć i posłuchać, jak dany temat postrzegają inne osoby. Czy jest on jedynie realizacją naszych osobistych celów, pomysłów i wyobrażeń, czy odpowiada na potrzeby szerszej grupy.

Diagnoza lokalna jest procesem, który z powodzeniem mogą przeprowadzić uczniowie. Dzięki niej zdobędą głębszą wiedzę na temat problemu, którym chcą się zająć, a na etapie działania będą bardziej zmotywowani.

Diagnoza lokalna – co po kolei?

Cel i pytania badawcze

Na początek warto zadać sobie pytania badawcze, które pogłębią naszą wiedzę. Warto określić trzy podstawowe kwestie:

- a) „CO?” – Co chcielibyśmy zrobić?
 - Celem jest opisanie, w czym widzimy problem i co chcielibyśmy zrobić.
- b) „DLACZEGO?” – Czy to jest potrzebne?
 - Celem jest wyjaśnienie i wskazanie, dlaczego zależy nam na realizacji danego pomysłu lub projektu. Skąd wiem, że to jest potrzebne? Odpowiadamy, do czego ta wiedza będzie nam przydatna.
- c) „JAK?”
 - Jak przeprowadzimy badanie? Jakie techniki zastosujemy? Co lub kogo będziemy badać?

PRZYKŁAD:

CO: Wraz z początkiem nowego roku szkolnego, razem z innymi nauczycielami, chcemy zapoczątkować w szkole działania dotyczące edukacji i zwiększenia świadomości na temat zmian klimatu wśród uczniów, rodziców i nauczycieli. Uważamy, że temat jest ważny społecznie, od wielu lat promowany w mediach i dyskusjach, ale w szkole spychany do jednodniowego wydarzenia. Jesteśmy przekonani, że o klimacie uczniowie wiedzą niewiele i edukację klimatyczną należy rozszerzyć na inne obszary życia codziennego społeczności szkolnej.

DLACZEGO: Przeprowadzając diagnozę, możemy dowiedzieć się, co uczniowie, rodzice i grono pedagogiczne już wie o zmianach klimatycznych. Czy wprowadzili już do swojego planu dnia pewne zachowania lub nawyki, które mają wpływ na zmianę klimatu? Co jest potrzebne, aby wzrósł poziom świadomości klimatycznej w danej społeczności? W jaki sposób szkolna społeczność chciałaby zdobywać nową wiedzę – spotykać się z ekspertami, oglądać filmy czy może wziąć udział w warsztatach?

JAK: Gdy już wiemy, co warto sprawdzić i z kim rozmawiać, należy zastanowić się nad doбором technik zbierania informacji. Mogą to być wywiady z przedstawicielami różnych grup (uczniowie, rodzice, nauczyciele), anonimowa ankieta lub spotkanie otwarte. Wybór należy do nas. Powiedzmy, że decydujemy się na badanie ankietowe w wersji online wśród uczniów oraz jedno spotkanie z rodzicami i nauczycielami.

Jak przeprowadzić diagnozę?

Jeśli mamy już odpowiedź na pytania co, dlaczego i jak?, czas postawić kolejne!

1. Czy mamy wokół siebie osoby, które pomogłyby nam przeprowadzić diagnozę?
2. Ile mamy czasu na zdobycie informacji?
3. Jak znaleźć osoby, z którymi powinno się porozmawiać? Czy będzie to ktokolwiek czy konkretna grupa osób?
4. Jak dogłębnie zbadać dany temat i jakich narzędzi do tego użyć? Rozmawiać z ludźmi, wysłać ankietę, zrobić spotkanie?
5. Jak opracować i zaprezentować wyniki badań?

Wiele tych pytań? Trudne? Zobaczmy, na co szczególnie warto zwrócić uwagę.

1. Czy mamy wokół siebie osoby, które pomogłyby nam przeprowadzić diagnozę?

Przeprowadzając diagnozę, na pewno warto działać w zespole. Jeśli planujemy zrobić 100 ankiet i 10 wywiadów oraz krótkie spotkanie warsztatowe z uczniami, to pojedynczej osobie zajmie to przynajmniej miesiąc. Robiąc to w cztery osoby, po dwóch tygodniach mamy wyniki.

Warto do współpracy przy diagnozie zapraszać osoby z różnych grup, szkół i dziedzin. Dzięki naszej różnorodności, unikniemy ryzyka zamknięcia się w jednej grupie opinii. Jednocześnie warto brać pod uwagę nasze kompetencje. Być może jesteśmy bardzo dobrzy w rozmowach z uczniami, ale czy równie łatwo przyjdzie nam poprowadzić warsztat z rodzicami? Przykładowo, jeśli planujemy projekt skierowany do klas 1-3, zadbajmy o to, aby był w zespole ktoś, kto ma doświadczenie w pracy z dziećmi w tym wieku, umie mówić ich językiem i w atrakcyjny sposób zbada, czy proponowany projekt byłby dla nich ciekawy.

Jednocześnie pamiętajmy, że warto zapraszać do współpracy osoby, które realnie będą w stanie nam pomóc. Do naszych zadań będzie należało wymyślenie, jak przeprowadzić diagnozę, przygotowanie narzędzi (spotkania, ankiety, wywiady, konkursy itd.), poprowadzenie badania przy użyciu wybranych narzędzi, a następnie wyciągnięcie wniosków i stworzenie rekomendacji. *Przygotowanie i przeprowadzenie diagnozy w zespole daje szansę na lepsze wyniki.*

Planując zrobienie diagnozy, warto poszukać w swoim otoczeniu sprzymierzeńców. Osób lub instytucji, które pomogą nam zrealizować nasze badanie. Kto to może być? Samorząd szkolny, inni wychowawcy, dyrektor, pani bibliotekarka w szkole, ksiądz z pobliskiego kościoła, a może osoby z najbliższego Koła Caritas?

W czym mogą przykładowo pomóc? Mogą wskazać, co dla nich jest ważne w danym temacie, mogą podczas lekcji lub spotkania w kościele ogłosić informację o możliwości wypełnienia ankiety, namówić innych uczniów, aby się zaangażowali, udostępnić pomieszczenie na zorganizowanie spotkania. Pomysłów na pomoc może być wiele. Szukajmy sprzymierzeńców. Im więcej zaangażowanych osób, tym większa szansa na sukces.

2. Ile mamy czasu na zdobycie informacji?

Nie ma czegoś takiego, jak określony czas na diagnozę. Czasem badanie można prowadzić przez kilka dni, a czasem przez tydzień lub miesiąc. Ważne, aby planując działania, z góry wiedzieć, na jaki czas można sobie pozwolić. Oceniając potrzeby czasowe, weźmy pod uwagę: liczbę osób w zespole i ich dyspozycyjność, trudność tematu i wielkość próby, czyli liczbę osób, z którymi chcemy porozmawiać.

Planując badanie, stwórzmy plan, tzw. harmonogram. Nie musi on być rozbudowany, ale powinien uwzględniać czas na przygotowanie badania, jego przeprowadzenie i omówienie i opracowanie wyników. Harmonogram ma pomagać. Powinien uwzględniać to, kiedy każdy z członków zespołu jest zaangażowany w badanie.

Przykładowy harmonogram – planowanie diagnozy:

	Nazwa zadania	Wrzesień				Październik			
		I t.	II t.	III t.	IV t.	I t.	II t.	III t.	IV t.
1	Zbudowanie zespołu badawczego								
2	Wybór tematu – co chcemy sprawdzić?								
3	Ustalenie odbiorców diagnozy – z kim chcemy rozmawiać?								
4	Przygotowanie pytań badawczych								
5	Wybór technik badawczych								
6	Przeprowadzenie diagnozy – spacer badawczy, spotkanie, ankieta, i in.								
7	Opracowanie wyników – notatki lub raport								
8	Informacja zwrotna do osób, które wzięły udział w diagnozie								
9	Przekazanie wyników diagnozy decydującym								

W jakie pułapki wpadają osoby przeprowadzające diagnozę?

W czasie poszukiwań, „dokopywanie” się do kolejnych odpowiedzi. Przeprowadziliśmy już 5, 10 wywiadów, ale pracujemy nad kolejnymi, mając nadzieję, że dowiemy się czegoś nowego. Z jednej strony ciekawość to dobra cecha badacza. Z drugiej, diagnoza lokalna musi zakończyć się wnioskami, więc warto czasem powiedzieć sobie „stop”.

3. Jak znaleźć osoby, z którymi powinno się porozmawiać? Czy będzie to ktokolwiek czy konkretna grupa osób?

Przygotowując diagnozę, należy zastanowić się, kogo warto zapytać o zdanie? Kogo poprosić o wywiad, wypełnianie ankiety czy wzięcie udziału w konkursie z pomysłami na rozwiązania. Metoda doboru osób (czyli dobór tzw. próby badanych), z którymi porozmawiamy może być celowa albo losowa. Co to znaczy?

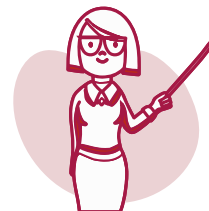
Dobór celowy – dokonuje się wówczas, kiedy z góry wiemy, z kim chcemy porozmawiać, a dopiero później szukamy rozmówców.

- Jeśli przeprowadzamy badanie na temat strefy odpoczynku w szkole, to możemy znaleźć przynajmniej dwie grupy: uczniowie klas 1-4 oraz uczniowie klas 5-8. Na pewno każda z tych grup do wypoczynku potrzebuje czegoś innego. Jedynie pytając jedną i drugą grupę, możemy zadbać o wszystkich.
- Jeśli przeprowadzimy diagnozę na temat organizacji lokalnego festynu, warto o potrzeby podpytać zarówno młodzież, osoby z dziećmi, jak i seniorów. Dopiero wtedy możemy przygotować wydarzenie, z którego skorzystają wszyscy.

Dobór losowy – nie zastanawiamy się, kto powinien odpowiedzieć na nasze pytania. Wychodzimy z założenia, że wszyscy, którzy zaangażują się w nasze badanie, są mile widziani i brani pod uwagę.

PORADA:

Warto poświęcić nieco więcej czasu i dokonać celowego doboru próby. Da nam to możliwość zobaczenia różnorodnych perspektyw i niepominięcia żadnych ważnych potrzeb. Pamiętajmy, aby dobierając próbę, szukać w kategoriach (uczniowie, seniorzy, rodzice) różnych osób. Kategoria „młodzież” może być reprezentowana przez studenta mieszkającego z rodzicami, studenta utrzymującego się samodzielnie, studenta zaangażowanego społecznie albo studenta nieangażującego się. Każda z tych osób może mieć zupełnie odmienne zdanie na ten sam temat i zawsze wynikać to będzie z jej dotychczasowych doświadczeń, wiedzy i umiejętności.

4. Jak dogłębnie zbadać dany temat i jakich narzędzi do tego użyć? Rozmawiać z ludźmi, wysłać ankietę, zrobić spotkanie?

Kluczem do przeprowadzenia dobrej diagnozy jest wybranie odpowiednich narzędzi (w naszym przypadku np. ankiety, wywiadu, konkursu szkolnego, artykułów prasowych, zbiorów fotograficznych czy źródeł internetowych), którymi sprawdzimy, co myślą osoby, których opinię nas ciekawia.

Na szczęście istnieje długa lista pomocnych narzędzi, z których korzystają badacze. W poniższej tabeli znajduje się kilka najpopularniejszych. Każde z nich może być wykorzystane zarówno w formie bezpośredniego kontaktu, jak i online.

NARZĘDZIE	SPOSÓB WYKORZYSTANIA
WYWIAD INDYWIDUALNY I GRUPOWY	Wywiad indywidualny. Czasami najlepszą metodą dowiedzenia się czegoś, jest po prostu zadanie pytania. Wywiad indywidualny jest rodzajem rozmowy, w której w przyjaznym otoczeniu możemy zebrać od rozmówcy przydatne dla nas informacje, które poszerzą naszą wiedzę i pomogą postawić odpowiednią diagnozę. Odpowiednie miejsce, umówienie spotkania, przedstawienie się, wyjaśnienie powodów spotkania, uzyskanie świadomej zgody, będą dobrym początkiem do pozyskania wartościowego materiału. A wywiad grupowy? Wywiad, w którym bierze udział więcej osób najczęściej daje więcej energii, gdyż odpowiadający działają na siebie nawzajem.
SPOTKANIE OTWARTE	Spotkanie otwarte to narzędzie badawcze, podczas którego zapraszamy wszystkie zainteresowane osoby, aby wysłuchać ich opinii. Spotkanie może rozpocząć się prezentacją tematu, który jako zespół chcemy poruszyć, a następnie jest czas na zadawanie pytań i składanie propozycji przez uczestników. Wszystkie pomysły, wątki, rozwiązania powinny być przez zespół zapisywane. Przed spotkaniem warto pamiętać o akcji informacyjnej (plakaty, informacje na stronach internetowych i portalach społecznościowych, ulotki). Dzięki temu dotrzemy do większej liczby uczestników. Zadbajmy o dostępność miejsca i pory dnia na spotkanie – tak aby każdy, kto zechce, mógł dotrzeć na czas

PUNKTY KONSULTACYJNE	Punkt konsultacyjny to miejsce, w którym można porozmawiać z odwiedzającymi, zaprezentować pomysły i przekazać materiały/ulotki. Można tu poprosić o opinię lub bezpośrednio przedyskutować swoją ideę, a także zbierać ankiety albo podpisy pod petycją, przekazywać ulotki, czy też przeprowadzać konkursy. Punkt może być stacjonarny, np. w szkole, lub mobilny – w parku, na przystanku, boisku czy przy domu kultury – najlepiej w miejscu, gdzie najczęściej przebywają osoby, z którymi chcielibyśmy porozmawiać.
SPACER BADAWCZY / WIZJA LOKALNA	Spacer badawczy/wizja lokalna to interaktywna, terenowa metoda pytania odbiorców o ich opinie – stosuje się ją przede wszystkim do badania przestrzeni. Warto z niej skorzystać, chcąc dokonać oceny oczami jej użytkowników (np. pod kątem dostosowania do potrzeb osób starszych lub niepełnosprawnych, ogólnej oceny konkretnych rozwiązań architektonicznych) lub w celu zebrania pomysłów na nowe rozwiązania w sposobie zagospodarowania przestrzeni. Spacer pozwala na zaproszenie uczestników do krytycznego sprawdzenia pomysłów i umożliwia poddanie różnych rozwiązań. Prowadzony według planu, pozwala na mapowanie konkretnych miejsc i elementów wymagających interwencji. Spacer badawczy jest techniką pozwalającą dość łatwo zaangażować uczestników i umożliwiającą interakcję z nimi w przyjaznej atmosferze.
KONKURSY NA ROZWIĄZANIA	Konkursy na rozwiązania to połączenie zabawy i współzawodnictwa z możliwością zbierania informacji. Celem konkursu jest zaangażowanie badanych i zdobycie jak najwięcej różnorodnych i kreatywnych pomysłów. W ramach konkursu można namówić uczniów do zrobienia rysunków czy zdjęć, nakręcenia filmów, zrobienia makiet. Rozbudowujemy boisko szkolne? Chcemy sprawdzić, o czym marzą uczniowie? Co powinno się na nim znaleźć poza boiskiem do piłki nożnej i kosza? Zaproponujemy konkurs, w którym wystawią swoje pomysły. W zamian wygrają upominki, a my zdobędziemy nowe pomysły i rozwiązania.

RYSUNKI	Oprócz prowadzenia typowych rozmów, można poprosić badanych o wyrażenie ich pomysłów, emocji i problemów na rysunkach. Może to być łatwiejsze niż opowiadanie, czego potrzebują. Poprośmy na przykład dzieci, aby narysowały wymarzony plac zabaw – na pewno pojawi się tam wiele kolorów i szczegółów, o których nie umiałyby tak łatwo opowiedzieć. Rysunki sprawdzają się w przypadku: • pracy z dziećmi, • pracy z osobami mówiącymi w języku innym niż nasz
DANE ZASTANE	Korzystanie z danych zastanych to szukanie informacji w dostępnych nam zasobach. Do danych dostępnych od ręki zaliczamy: • materiały medialne – radiowe, prasowe, internetowe, telewizyjne, • książki i czasopisma, gazety, publikacje naukowe, • social media, • zapisy i dobra kultury – sztuka, architektura, fotografie, filmy, malarstwo, • dane z urzędów statystycznych, • akty legislacyjne wraz z projektami ustaw, • strategie, programy i plany działań opracowywane przez rządy i organizacje, • materiały, które możemy otrzymać w ramach „dostępu do informacji publicznej”, czyli zapytanie wprost urzędu o interesujące nas informacje. Często wymienianą cechą danych zastanych jest: • dobra dostępność – np. internet, biblioteka, • odwrotność – pokazują to, co już zostało zdiagnozowane i opisane, • stanowią dobry początek badania – researchu Dane zastane stanowią szybkie i sprawdzone źródło informacji. „Wielkie umysły myślą podobnie”, więc możliwe, że nasze pomysły zostały zrealizowane już wcześniej. Dlatego dane zastane pozwalają na dobre przygotowanie tematu i uniknięcie wyważania otwartych już drzwi.

ANKIETY

Celem ankiety jest poznanie opinii większej grupy osób. Może to być od kilkunastu do nawet kilku tysięcy osób. Ankieta składa się zestawu pytań do samodzielnego wypełnienia przez osobę badaną. Można ją zorganizować w wersji papierowej lub online. W internecie można znaleźć wiele wzorów do inspiracji. Coraz większą popularnością cieszą się ankiety internetowe, na co mają wpływ stosunkowo niewielkie koszty ich przeprowadzenia. Wypełnienie ankiety zajmuje zazwyczaj kilka minut.

O co można zapytać w ankiecie? Dosłownie o wszystko.

Zwróćmy jednak uwagę, aby pytania były:

- konkretne,
- możliwie krótkie,
- jednoznaczne – należy pytać o jedną rzecz na raz,
- niesugerujące odpowiedzi,
- łatwe do zrozumienia,
- ułożone od ogółu do szczegółu

5. Jak opracować i zaprezentować wyniki badań?

Zorganizujemy spotkanie osób zaangażowanych w tworzenie diagnozy – może to być stały zespół, ale można też zaprosić na nie naszych partnerów i sprzymierzeńców. Porozmawiamy o tym, co wydarzyło się w trakcie badania. Przejrzymy wypowiedzi osób biorących udział w badaniu, zdjęcia, rysunki i filmiki. Uporządkujemy wypowiedzi. Podsumujemy je i odpowiedzmy sobie na pytania: Czego się dowiedzieliśmy?, Co wynika z tego wywiadu, ankiety lub konkursu na rozwiązania? Następnie stwórzmy wnioski i napiszmy krótki raport lub podsumowanie.

Czym jest raport? Zazwyczaj jest to prezentacja lub opis z pomysłami działań, rekomendacjami lub podsumowanie wniosków. Chodzi o to, aby taki raport mógł być przekazany osobom decyzyjnym – dyrekcji szkoły, wójtowi gminy itp.

Warto jednak pamiętać, że efekty diagnozy lokalnej, pomysły społeczności, są jedynie pewnego rodzaju dobrą radą i wskazówkami dla decydentów. Nie ma gwarancji, że przełożą się one na realne efekty. Chociaż warto oczywiście dołożyć starań, aby do tego doszło. Diagnozę przeprowadzamy, aby zgromadzić, uzupełnić i pogłębić wiedzę oraz zweryfikować nasze dotychczasowe przekonania.

Podsumowując:

Czy diagnoza wydłuża czas przeprowadzenia projektu? – **TAK!**

Czy diagnoza może zmienić pomysł w projekt? – **TAK!**

Czy w takim razie warto ją robić? – **ZDECYDOWANIE TAK!**

Dlaczego? Na początku szukamy różnych rozwiązań, pytamy inne osoby o zdanie, poświęcamy energię na dotarcie do różnych grup, możemy mieć poczucie zmarnowanego czasu. Mija czas, a my nadal nie zaczynamy właściwej akcji. Poświęcamy czas, który jest ważny. Ale! Przeprowadzając diagnozę lokalną, badając potrzeby, zyskujemy pewność, że to co robimy, jest właściwe i potrzebne. Gdy wiemy, co i dlaczego robimy, możemy działać celowo i zaoszczędzić późniejszy czas, którego wymagałyby ewentualne poprawki.

Rzetelnie przygotowana diagnoza pomaga:

- dobrze dopasować działania do potrzeb,
- zainspirować i dostarczyć pomysłów,
- zaplanować pracę,
- zdobywać sojuszników,
- unikać błędów i zauważać bariery,
- właściwie wykorzystać czas i zapał,
- nadać sens działaniom i poczuć końcową satysfakcję.

SPRAWDZAMY!

Check-lista przed diagnozą lokalną i po niej.

PRZED DIAGNOZĄ:

- Czy mamy zespół projektowy?
- Czy osoby w zespole chcą działać i wiedzą, co mają robić?
- Czy wiemy, jaki jest cel diagnozy?
- Na jakie pytania chcemy znaleźć odpowiedzi?
- Ile mamy czasu na przeprowadzenie badania?
- Czy mamy ustalony harmonogram?
- Czy chcemy zaangażować partnerów i sprzymierzeńców?
- Jeśli tak, kto to ma być?
- Od kogo chcemy uzyskać odpowiedzi?
- Wśród ilu osób chcemy przeprowadzić badanie?
- Jak znajdziemy osoby do badania?
- Czy wybór próby ma być losowy czy celowy?
- Jakie narzędzia wykorzystamy do przeprowadzenia diagnozy?
- Ile zrobimy wywiadów?
- Gdzie przeprowadzimy wywiady indywidualne?
- Gdzie przeprowadzimy wywiad grupowy?
- Ile ankiet przeprowadzimy?
- Czy będą to ankiety elektroniczne czy papierowe?
- Gdzie zostawimy ankiety do wypełnienia?
- Czy i jaką inną metodę jeszcze wykorzystamy?
- W jaki sposób podziękujemy badanym za wzięcie udziału w badaniu?

PO DIAGNOZIE:

- Jak i w jakim gronie będziemy wyciągać wnioski z diagnozy?
- Jak i gdzie zaprezentujemy wnioski?
- Jak podziękujemy zespołowi za jego pracę?

